

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Obsah

1. Základní informace o VÚPSV, v. v. i.....	3
2. Informace o složení orgánů VÚPSV, jejich činnosti a změnách.....	4
3. Informace o změnách zřizovací listiny VÚPSV	9
4. Organizační struktura VÚPSV	10
5. Základní personální ukazatele	14
6. Základní ekonomické ukazatele.....	16
7. Hodnocení hlavní činnosti.....	20
8. Hodnocení další a jiné činnosti.....	64
9. Přehled publikační činnosti	65
10. Přehled konferencí, workshopů, seminářů, přednášek	72
11. Vzdělávací činnost a spolupráce s vysokými školami.....	73
12. Mezinárodní spolupráce	77
13. Předpokládaný vývoj činnosti VÚPSV v roce 2022	78
14. Informace o provedených kontrolách v roce 2021 a přijatých opatřeních	80
15. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	81
16. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů.....	82
17. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.....	83

PŘÍLOHY

1. Základní informace o VÚPSV, v. v. i.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i., (dále jen „VÚPSV“) je vědeckovýzkumná organizace s působností na území České republiky, která byla založena zřizovací listinou Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (dále jen „MPSV“).

Hlavním cílem vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV je přispívat k poznání a k prognózování sociálně-ekonomického rozvoje společnosti a připravovat podklady a doporučení pro orgány státní správy, zejména MPSV, a to na základě využití jak aplikovaného, tak základního výzkumu. Vědeckovýzkumná činnost VÚPSV je zaměřena především na dva tematické okruhy:

- oblast práce, zahrnující především výzkum otázek politiky zaměstnanosti, trhu práce, rozvoje lidských zdrojů, otázek příjmové a mzdové politiky, pracovních podmínek, sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání;
- oblast sociální, zahrnující především výzkum problematiky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci, otázek rodinné politiky a rovných příležitostí, demografického vývoje, vývoje sociální struktury, životních podmínek a životní úrovně.

Nedílnou součástí výzkumu jsou porovnání mezinárodních ukazatelů zaměstnanosti a sociální politiky. Významnou činností ústavu tvoří zpracovávání rešerší domácí i zahraniční literatury. Při plnění svých úkolů VÚPSV úzce spolupracuje s orgány státní správy, samosprávou, organizacemi odborů a zaměstnavatelů, nestátními neziskovými organizacemi, univerzitními pracovišti a dalšími vědeckými a výzkumnými institucemi, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Vedle vědeckovýzkumné činnosti VÚPSV rozvíjí odborné poradenství, konzultace a informační činnost ve všech oblastech svého působení. Poradenský a informační systém VÚPSV navazuje bezprostředně na výsledky výzkumu. Na podporu vlastní výzkumné činnosti a pro potřeby vědecké veřejnosti a občanů rozvíjí VÚPSV soustavnou dokumentační, rešeršní, ediční a vydavatelskou činnost a kontinuálně rozšiřuje odbornou monografii. Současně ústav provozuje infrastrukturu potřebnou pro svoji činnost.

2. Informace o složení orgánů VÚPSV, jejich činnosti a změnách

Orgány VÚPSV v souladu se zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, jsou ředitel/ka (dále jen „ředitel“), Rada VÚPSV a Dozorčí rada VÚPSV. Ředitel VÚPSV zřizuje jako svůj poradní orgán Vědeckou radu VÚPSV. Dále je ve VÚPSV ustavena Ediční vědecká rada.

2.1 Ředitel VÚPSV

Ing. Robin Maialeh, Ph.D.
jmenován s účinností od 1. 10. 2021

PhDr. David Michalík, Ph.D., DBA
pověřen řízením s účinností od 1. 7. 2020 do 30. 9. 2021

2.2 Rada VÚPSV

Rada se skládá z členů z řad zaměstnanců VÚPSV a z členů z řad odborníků z jiných právnických osob. Členy Rady volí a odvolávají výzkumní pracovníci, podrobnosti stanoví Volební řád pro volbu Rady VÚPSV. Rada se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších členů. Předsedu a místopředsedu volí a odvolává Rada.

Během dubna a května 2021 došlo ve složení Rady VÚPSV ke změnám – na svoji funkci a členství v Radě rezignoval doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., Mgr. Jaromíra Kotíková a doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc.

Složení Rady VÚPSV k 31. 12. 2021

Předseda/Předsedkyně

doc. Ing. Ladislav Průša, CSc. (do 15. 4. 2021)
VÚPSV

doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc. (od 11. 5. 2021)
Fakulta informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze

Místopředsedkyně

doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc. (od 11. 5. 2021)
Fakulta informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze

Mgr. Jana Havlíková, Ph.D. (od 11. 5. 2021)
VÚPSV

Členové z řad zaměstnanců VÚPSV

Ing. Martin Holub, Ph.D.

Mgr. Jaromíra Kotíková (do 21. 4. 2021)

Mgr. Aleš Kroupa

PhDr. Věra Kuchařová, CSc.

Mgr. Ivana Šimíková

Členové z řad odborníků z jiných institucí

doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc. (do 26. 5. 2021)
Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, Praha

Prof. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

PhDr. Zdenka Mansfeldová, CSc.
Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha

Tajemník

Ing. Vlastimil Beran, Ph.D.
VÚPSV

Činnost Rady VÚPSV v hodnoceném období

Rada VÚPSV pravidelně a v řádných termínech projednávala záležitosti, které ji ukládá zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. V hodnoceném období se Rada VÚPSV sešla celkem osmkrát (60. až 67. zasedání Rady VÚPSV), z toho jedno zasedání proběhlo formou per rollam.

Vedle standardních záležitostí Rada v roce 2021 projednávala a schvalovala záležitosti vzešlé ze situace, popřípadě k nim dávala vyjádření či stanovisko. Na těchto jednáních Rada VÚPSV projednávala zejména:

- stanovisko Rady VÚPSV k dosavadnímu průběhu hodnotícího procesu;
- řešení finanční situace VÚPSV;
- vyhlášení výběrového řízení na ředitele VÚPSV;
- představení kandidátů na pozici ředitele VÚPSV, výběr vhodného kandidáta;
- seznámení s výsledky výběrového řízení na ředitele VÚPSV realizovaného výběrovou komisí;
- projednání auditní zprávy.

Podrobné zápisy z jednotlivých jednání Rady VÚPSV jsou případným zájemcům k dispozici na intranetu VÚPSV.

2.3 Dozorčí rada VÚPSV

Předsedu, místopředsedu a další členy Dozorčí rady jmenuje a odvolává MPSV.

V průběhu léta 2021 došlo ve složení Dozorčí rady VÚPSV ke změnám – funkční období skončilo Ing. Ivě Veselé a Mgr. Davidu Pospíšilovi.

Složení Dozorčí rady VÚPSV k 31. 12. 2021

Předseda

Ing. Karel Tauchman

Místopředsedkyně

PhDr. Jitka Slavíková

Členové

Ing. Štefan Duháň

Mgr. David Pospíšil (do 15. 8. 2021)

Ing. Zdeněk Fidler

Ing. Jan Škorpík

Ing. Iva Veselá (do 27. 6. 2021)

Tajemnice

Ing. Helena Vychová, Ph.D.

Činnost Dozorčí rady VÚPSV v hodnoceném období

Dozorčí rada VÚPSV se v roce 2021 sešla na jednom zasedání, na kterém:

- projednala a schválila Zprávu o činnosti Dozorčí rady VÚPSV v roce 2020;
- projednala a schválila Stanovisko Dozorčí rady VÚPSV k Výroční zprávě o činnosti a hospodaření VÚPSV za rok 2020;
- projednala Plán činnosti VÚPSV na rok 2021;
- projednala hospodaření VÚPSV v roce 2020;
- projednala Návrh rozpočtu na rok 2021;
- projednala výsledky průběžného hodnocení plnění Dlouhodobé koncepce rozvoje organizace VÚPSV.

2.4 Vědecká rada VÚPSV

Složení Vědecké rady VÚPSV k 31. 12. 2021

prof. PhDr. Tomáš Katrňák, Ph.D.
Masarykova univerzita, Brno

prof. Ing. Milan Žák, CSc.
Vysoká škola ekonomie a managementu, Praha

doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc.
Vysoká škola ekonomická v Praze

Mgr. Daniel Gerbery, Ph.D.
Inštitút pre výzkum práce a rodiny, Bratislava

doc. Mgr. Ing. Zuzana Machová, Ph.D.
Vysoká škola PRIGO, Havířov

doc. Ing. Tomáš Pavelka, Ph.D.
Vysoká škola ekonomická v Praze

Vědecká rada VÚPSV v roce 2021 zasedala dle potřeby p. ředitele.

2.5 Ediční vědecká rada VÚPSV

Složení Ediční vědecké rady VÚPSV k 31. 12. 2021

Ing. Martin Holub, Ph.D.
VÚPSV

Ing. Robert Jahoda, Ph.D.
VÚPSV

Ing. Miriam Kotrusová, Ph.D.
Univerzita Karlova, Praha

Ing. Jan Mertl, Ph.D.
Vysoká škola finanční a správní, Praha

Ing. Jan Molek, CSc.
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

doc. Ing. Olga Poláková, CSc.
Metropolitní univerzita Praha

doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.
Slezská univerzita v Opavě

2. Informace o složení orgánů VÚPSV, jejich činnosti a změnách

Ing. David Prušvic, Ph.D.
Ministerstvo financí ČR

Ediční vědecká rada VÚPSV v roce 2021 nezasedala.

3. Informace o změnách zřizovací listiny VÚPSV

V roce 2021 žádné změny ve zřizovací listině VÚPSV nenastaly.

4. Organizační struktura VÚPSV

VÚPSV se člení na úsek výzkumný a nevýzkumný.

Základní organizační jednotkou **výzkumného úseku** je sedm výzkumných pracovních skupin, které zajišťují odbornou činnost ústavu.

Trh práce a zaměstnanost

Výzkum oddělení Trh práce a zaměstnanost se zaměřuje na řešení problematiky trhu práce, a to zejména v oblasti politiky zaměstnanosti, jejího nastavování a realizace včetně vyhodnocování účinnosti jejích nástrojů. Výzkumný tým se rovněž věnuje otázkám spojeným s nezaměstnaností, zaměstnaností a postavením vybraných sociálních skupin na trhu práce. Stranou výzkumné činnosti nezůstávají samozřejmě ani otázky týkající se vývoje nabídky a poptávky po pracovní síle, pracovní migrace či integrace cizinců na českém pracovním trhu.

Rodinná politika

Oddělení Rodinné politiky zaměřuje svůj výzkum na formování rodiny a její stability. Hlavní pozornost výzkumného týmu je věnována otázce bezdětnosti, neúplným, rekonstituovaným a vícedětným rodinám a jejich sociálně-ekonomickým podmínkám. Rodiny jsou sledovány také jako objekt rodinné a sociální politiky, a to zejména z hlediska dávkového a daňového systému, zákoníku práce a služeb pro rodiny. Zkoumána jsou rovněž témata sociálně-právní ochrany dětí – kupříkladu dopady rodičovského konfliktu a rozchodu na dítě či náhradní rodinná péče. Významný prostor je věnován také výzkumu různých aspektů bezdomovectví. Veškerý výzkum rodiny se dlouhodobě opírá o pečlivou analýzu demografických a sociologických dat.

Sociální dialog a pracovní vztahy

Cílem výzkumu pracovníků oddělení Sociálního dialogu a pracovních vztahů je obecné posouzení stávajících kapacit jak sociálních partnerů, tak sociálního dialogu jako celku. Hlavní pozornost jejich výzkumu je zaměřena zejména na rozsah a problémy spojené s úbytkem členské základny, na institucionální uspořádání a kapacitu organizací sociálních partnerů, na jejich schopnost kolektivně vyjednávat a spolupodílet se na tvorbě pracovních podmínek v nejširším slova smyslu. V oblasti pracovních podmínek je kladen důraz na mapování jednotlivých aspektů pracovních podmínek, jako jsou pracovní doba, organizace práce včetně flexibilních a tzv. prekérních forem zaměstnávání. Pracovníci oddělení se rovněž zabývají problematikou zdravotních dopadů nepříznivých pracovních podmínek.

Příjmová a mzdová politika

Hlavní výzkumný záměr oddělení Příjmové a mzdové politiky je soustředěn na příjmové struktury obyvatelstva se zaměřením na vývoj sociálních příjmů z hlediska jejich ochranné funkce, tj. výše dávek z hlediska sociální potřebnosti či náhrady pracovních příjmů. V oblasti mezd se výzkumný tým zaměřuje na poměrně širokou oblast sociálních a ekonomických souvislostí tržního utváření ceny

práce. Při zkoumání interakce ceny práce a sociálního systému je výzkumná činnost soustředěna též na problematiku nákladů práce, mzdového pohybu a ingerencí státu do ocenění práce (utváření mezd v podnikatelské sféře a platů v nepodnikatelské sféře, minimální a zaručené mzdy atd.). Opomenuty nezůstávají ani dopady na sociální strukturu společnosti (chudoba, sociální vyloučení, základní parametry záchranné sociální sítě – životní a existenční minimum).

Sociálně pojistné systémy

Výzkum oddělení Sociálně pojistné systémy je v první řadě zaměřen na téma dopadů demografického stárnutí populace na sociální systémy, přičemž zdůrazněn je zejména důchodový systém a jeho reforma. Významnou pozornost výzkumný tým věnuje jednotlivým parametrům důchodového systému, dále provádí mezinárodní komparace důchodových systémů a dlouhodobě monitoruje změny v zahraničních důchodových systémech s cílem získat informace o směřování změn využitelných při přípravě a provádění důchodové reformy. Stranou zájmu nezůstává ani systém nemocenského pojištění a jeho provázanost s důchodovým systémem, zejména v oblasti invalidních důchodů.

Sociální služby

Sociální služby jsou v moderním pojetí sociální politiky klíčovou oblastí nejen z hlediska důsledků vyplývajících ze stárnutí populace, ale i z hlediska potřeb harmonizace rodiny a zaměstnání, sociálního začleňování atd. Těžištěm výzkumné činnosti oddělení Sociální služby je proto především otázka připravenosti české společnosti na řešení důsledků stárnutí populace v oblasti sociálních služeb a dlouhodobé péče. Pozornost je soustředěna prioritně na výzkum efektivnosti sociálních služeb, a to jak efektivnosti ekonomické (vhodné formy, rozsah a adresnost financování), tak efektivnosti sociální (dostatečné pokrytí, rozsah a spektrum služeb, standardy kvality atd.) s cílem rozpracovat uvedené aspekty v zájmu zvýšení efektivnosti financování a poskytování sociálních služeb.

Obecné otázky sociální politiky

Výzkumný tým oddělení Obecných otázek sociální politiky ve svém bádání propojuje základní a aplikovaný výzkum. Zabývá se analýzami celkového směřování sociální politiky, hodnocením politik zaměstnanosti, sociálních služeb a sociální práce. Věnuje se rovněž analýzám intervencí zaměřených na sociální začleňování, redistribuci příjmů a aktivní stárnutí. Posuzuje přiměřenost opatření zjišťovaným potřebám, naplňování standardů a kvality, hledá a hodnotí vhodné postupy implementace intervencí, jejich zacílení a efektivnost.

Vedoucí výzkumných pracovních skupin jsou jmenováni a odvoláváni ředitelem VÚPSV. Přímou podřízeni jsou zástupci ředitele.

Nevýzkumný úsek VÚPSV se člení na Knihovnicko-informační služby, oddělení Ekonomicko-správní a sekretariát ústavu.

Knihovnicko-informační služby

Součástí VÚPSV je oddělení Knihovnicko-informačních služeb, které v rámci své činnosti shromažďuje, zpracovává a zpřístupňuje informace z oblasti práce, zaměstnanosti, sociální politiky, sociální ochrany či problematiky rodiny. Základem oddělení jsou knihovna, poskytující komplexní knihovnické služby jak pracovníkům VÚPSV, tak široké odborné veřejnosti, a dokumentace, kde jsou zpracovávány časopisecké články, speciální dokumenty a právní předpisy.

Knihovna VÚPSV je zapsána v databázi knihoven evidovaných Ministerstvem kultury ČR jako veřejná knihovna se specializovaným knihovním fondem, zaměřeným na oblasti sociální politiky, sociální ochrany, trhu práce, statistiky, ekonomie, sociologie a dalších souvisejících oborů. Její fond v současné době zahrnuje více jak 21 500 svazků českých a zahraničních knih. K dispozici jsou též odborná periodika a speciální dokumenty.

Od roku 2010 je v rámci knihovny budován **Zlatý fond sociální politiky** zahrnující významná díla odrážející historický vývoj české, popř. československé sociální politiky.

Knihovna poskytuje prezenční i absenční výpůjčky knih a periodik. Uživatelům je k dispozici online katalog, v němž si mohou požadované materiály nejen vyhledat, ale také rezervovat. Knihovna také nabízí meziknihovní výpůjční službu.

V rámci oddělení Knihovnicko-informačních služeb je vydáván odborný časopis **FÓRUM sociální politiky**.

Do 31. 7. 2021 byly jednotliví pracovníci Knihovnicko-informačních služeb podřízeni zástupci ředitele. Od 1. 8. 2021 jsou pracovníci oddělení podřízeni vedoucímu oddělení, který je jmenován a odvoláván ředitelem VÚPSV. Vedoucí oddělení Knihovnicko-informačních služeb je podřízen zástupci ředitele.

Ekonomicko-správní oddělení

Ekonomicko-správní oddělení vykonává činnosti související se správou přidělených rozpočtových prostředků, dále činnosti v oblasti správy majetku a investic a zajišťuje komplexní vedení účetnictví VÚPSV. Oddělení rovněž zajišťuje správu počítačové sítě.

Vedoucí Ekonomicko-správního oddělení je jmenován a odvoláván ředitelem VÚPSV, kterému je přímo podřízen.

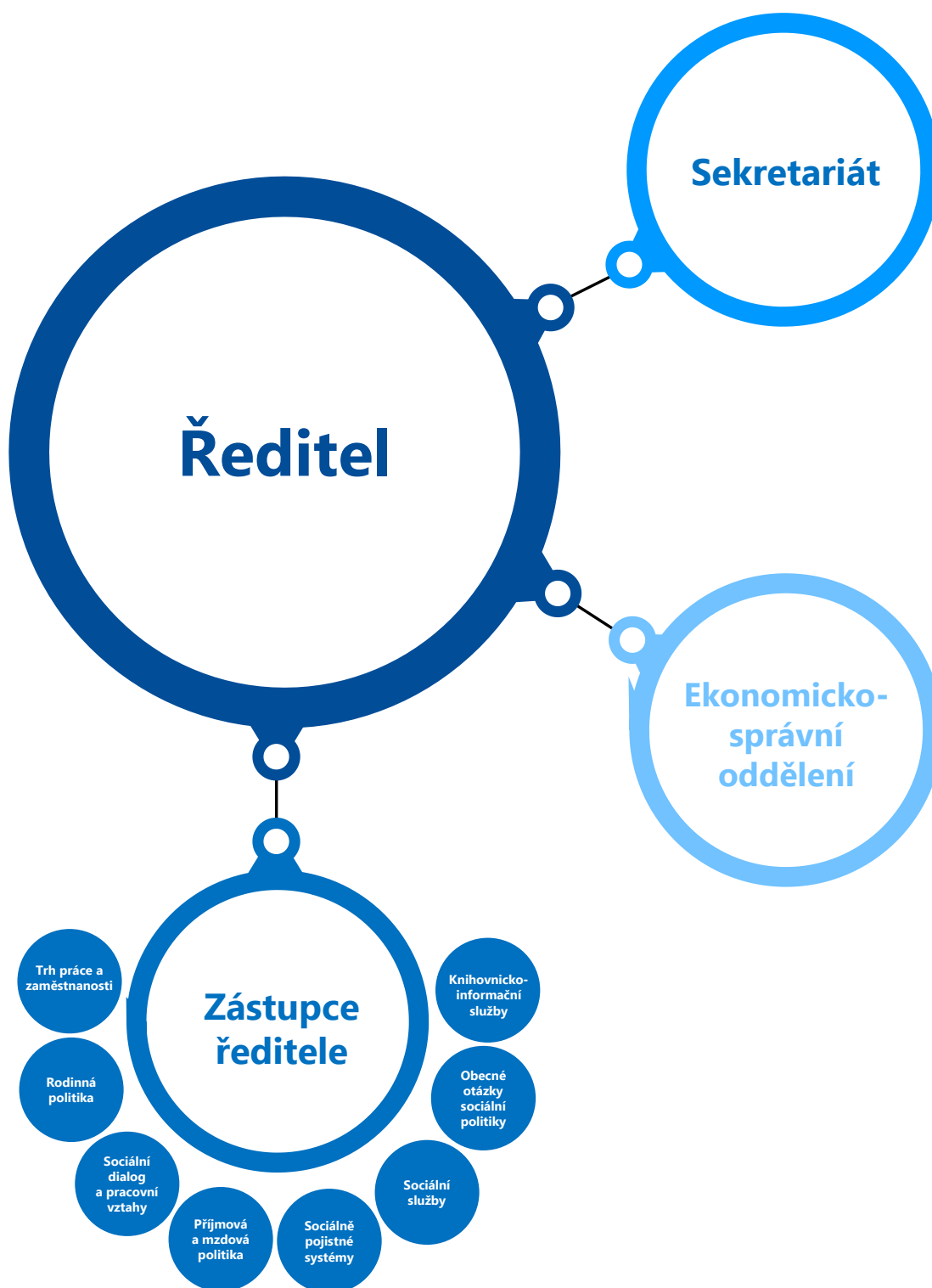
Sekretariát

Sekretariát ředitele zabezpečuje agendu spojenou s činností ředitele VÚPSV. Jednotliví pracovníci sekretariátu jsou přímo podřízeni řediteli.

Od roku 2017 VÚPSV sídlí v Praze na adrese **Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7**.

Nedílnou součástí VÚPSV je rovněž **Výzkumné centrum Brno**, které úzce spolupracuje s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity. Jeho hlavní vědecká činnost je soustředěna na obecné otázky sociální politiky. Výzkumné centrum VÚPSV sídlí v Brně na adrese **Joštova 218/10, 602 00 Brno**.

Organizační struktura

5. Základní personální ukazatele

V roce 2021 představoval průměrný přepočtený evidenční počet 47,66 zaměstnanců, z toho bylo 18,37 mužů a 29,29 žen. Ve fyzických osobách dosahoval průměrný evidenční počet 62,42 osob.

K 31. 12. 2021 bylo evidováno celkem 49 zaměstnanců, kteří mají uzavřenu pracovní smlouvu na dobu neurčitou, z toho 28 na plný pracovní úvazek (17 žen a 11 mužů). Na kratší pracovní úvazek pracovalo 21 zaměstnanců (13 žen a 8 mužů). Z tohoto počtu čerpaly 3 ženy rodičovskou dovolenou (1 také mateřskou dovolenou).

K 31. 12. 2021 4 zaměstnanci současně pobírali starobní důchod.

Z celkového počtu těchto zaměstnanců je 22 zaměstnanců s doktorským titulem, 24 zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním a 3 zaměstnanci s úplným středním vzděláním.

K 31. 12. 2021 bylo evidováno 11 zaměstnanců (7 žen, z toho 1 na plný a 6 na zkrácený úvazek a 4 muži, z toho 1 na plný a 3 na zkrácený úvazek), kteří mají uzavřenu pracovní smlouvu na dobu určitou, vázanou na ukončení řešení výzkumných aktivit, na nichž se podílejí. Z tohoto počtu je 7 zaměstnanců s doktorským a 4 zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním.

Během roku 2021 nastoupilo 9 zaměstnanců, z toho 5 s doktorským-vědeckým vzděláním, 3 s vysokoškolským vzděláním a 1 s bakalářským vzděláním. Pracovní poměr ukončilo 20 zaměstnanců, z toho 6 výzkumných pracovníků s doktorským vzděláním, 14 výzkumných pracovníků s vysokoškolským vzděláním. Z tohoto počtu do důchodu odešli 2 pracovníci s vysokoškolským vzděláním. Zabezpečení výkonu jejich pracovních činností bylo převedeno na nově přijaté i stávající zaměstnance.

V roce 2021 se průměrný přepočtený počet zaměstnanců snížil na 47,59 oproti roku 2020, kdy tento počet dosahoval hodnoty 56,5.

K 31. 12. 2021 bylo v evidenčním počtu celkem 57 (95 %) zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (v tom je započteno 29 zaměstnanců s vědeckou kvalifikací) a 3 zaměstnanci (5 %) s úplným středoškolským vzděláním.

Přehled o struktuře zaměstnanců dle věku, pohlaví a fluktuace přináší následující tabulky.

Struktura zaměstnanců dle věku a pohlaví (k 31. 12. 2021)

	Muži		Ženy	
	doba určitá	doba neurčitá	doba určitá	doba neurčitá
do 30 let	1	1	1	0
31–40 let	0	4	0	4
41–50 let	1	9	2	22
51–60 let	0	2	3	2
nad 60 let	2	3	1	2

Fluktuace zaměstnanců v roce 2021

Stav k 31. 12. 2020	81
Nový pracovní poměr na dobu neurčitou	3
Nový pracovní poměr na dobu určitou	6
Výpověď ze strany zaměstnance	3
Výpověď ze strany zaměstnavatele	4
Ukončení pracovního poměru dohodou	8
Ukončení pracovního poměru uplynutím sjednané doby	14
Vyjmutí z evidenčního stavu – mateřská dovolená	1
Ukončení rodičovské dovolené	1
Stav k 31. 12. 2021	60

6. Základní ekonomické ukazatele

Rozpočet VÚPSV pro rok 2021 byl v souladu se zákonem 341/2005 Sb., v platném znění, sestaven jako vyrovnaný. Náklady i výnosy byly naplánovány ve výši 59,3 mil. Kč.

Předpokládané náklady vycházely z plánovaných rozpočtů jednotlivých výzkumných aktivit a realizovaných nákladů předchozího roku se zapracováním očekávaných rozdílů.

Předpokládané výnosy zahrnovaly zajištěné finanční prostředky na základě *Rozhodnutí o poskytnutí dotací*, podané žádosti o institucionální podporu vycházející z *Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace* (dále jen „DKRVO“) a uzavřených smluvních vztahů.

V plánovaném rozpočtu došlo na základě vydaného *Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory* v 02/2021 k významné skutečnosti, a to, že poskytovatel rozhodl o podpoře ve výši 28,7 mil. Kč, což představuje snížení o 12,3 mil. Kč oproti původní výši dle plánu o poskytnutí institucionální podpory 2018-2022. V rámci zachování vyrovnaného rozpočtu (náklady na konkrétní projekty financované z institucionální podpory na základě DKRVO byly plánované ve výši 36,6 mil. Kč) došlo k úpravě nákladů a redukci plánovaných aktivit. Rozpočet byl sestaven jako vyrovnaný, náklady i plánované výnosy byly upraveny na výši 50,9 mil. Kč.

Následnou změnou *Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory* z 04/2021 byly jednostranně a explicitně stanoveny výzkumné aktivity, které je možné financovat z institucionální podpory, včetně jejich rozpočtů a požadavků na výstupy. Tyto změny nebyly v souladu s aktuálními potřebami a nevycházely z aktualizace rozpočtů výzkumných aktivit, kterou si poskytovatel před vydáním změny *Rozhodnutí* vyžádal. Následnou změnou *Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory* z 11/2021 došlo k navýšení institucionální podpory.

Institucionální podpora na DKRVO

V rámci institucionální podpory na DKRVO byly realizovány především výzkumné aktivity pro MPSV ve výši 20,4 mil. Kč. Na spolufinancování výzkumných projektů jiných poskytovatelů bylo použito 1,3 mil. Kč.

Finanční prostředky, které byly k 31. 12. 2020 převedeny do fondu účelových prostředků, byly v roce 2021 použity na úhradu osobních nákladů na začátku roku 2021. Na osobní náklady bylo vynaloženo více než 60 % institucionální podpory na DKRVO. Prostředky institucionální podpory pro rok 2021, které nebyly v tomto roce využity, byly převedeny do fondu účelových prostředků k použití v roce 2022. Podrobnější přehled čerpání institucionální podpory na DKRVO v roce 2021 přináší následující tabulka.

Vyúčtování IP	2021			
Na základě Rozhodnutí o změně Rozhodnutí č.j. MPSV-2021/25283/415 o změně Rozhodnutí č. 7-RVO/2018 o poskytnutí institucionální podpory na DKRVO na léta 2018–2022				
Výnosy – IP v 2021	Běžné prostředky	FÚP z 2020	FRM	Převod do FÚP pro rok 2022
32 858 525,96	30 600 000,00	1 746 544,04	1 403 818,74	- 891 836,82
Náklady – IP v 2021	29 708 163,18	1 746 544,04	1 403 818,74	
32 858 525,96				
				Celkem kategorie nákladů
Osobní náklady	19 220 461,79	1 746 544,04		20 967 005,83
Náklady na pořízení hmotného a nehmotného majetku	53 211,18		1 403 818,74	1 457 029,92
Náklady na služby (subdodávky)	1 882 337,85			1 882 337,85
Další provozní náklady	758 513,86			758 513,86
Doplňkové (režijní) náklady	7 793 638,50			7 793 638,50
				32 858 525,96
Převod do FÚP pro rok 2022	891 836,82			

Institucionální podpora byla poskytována v průběhu roku převážně na základě dokládání potřeb finančních prostředků. Následující tabulka zobrazuje splátky institucionální podpory.

Splátka IP	Datum úhrady	Kč
1	15. 04.	2 166 724
2	03. 05.	5 799 577
3	11. 06.	5 000 000
4	01. 07.	1 800 000
5	15. 07.	2 000 000
6	27. 08.	800 000
7	06. 09.	2 310 000
8	07. 10.	2 700 000
9	02. 11.	3 400 000
10	29. 11.	2 723 699
11	02. 12.	1 900 000
Celkem		30 600 000

Přehled finančních zdrojů VÚPSV v roce 2021

Zdroj	Výnosy roce 2021 v Kč
MPSV – Institucionální podpora na DKRVO	32 858 525,96
Evropský sociální fond – Operační program zaměstnanost (OPZ)	3 814 324,86
Fondy EHP a Norska	4 952 394,75
Technologická agentura ČR (TA ČR) – program ÉTA	1 304 830,57
Tuzemské zdroje – zakázky hlavní činnosti	1 521 861,43
Zahraniční zdroje – EUROFOUND, Erasmus, International Labour Organization	1 330 203,51
MV ČR – Integrace cizinců	1 887 273,00
Další činnost	200 000,00
Ostatní	138 205,13

Výsledek hospodaření VÚPSV za rok 2021 byl nulový s náklady i výnosy ve výši 48 mil. Kč.

Vývoj struktury financování

Za podpory prostředků operačního programu Zaměstnanost byl realizován *projekt „Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ“*, jehož řešení bylo v souladu s posunutým harmonogramem ukončeno k 31. 12. 2021.

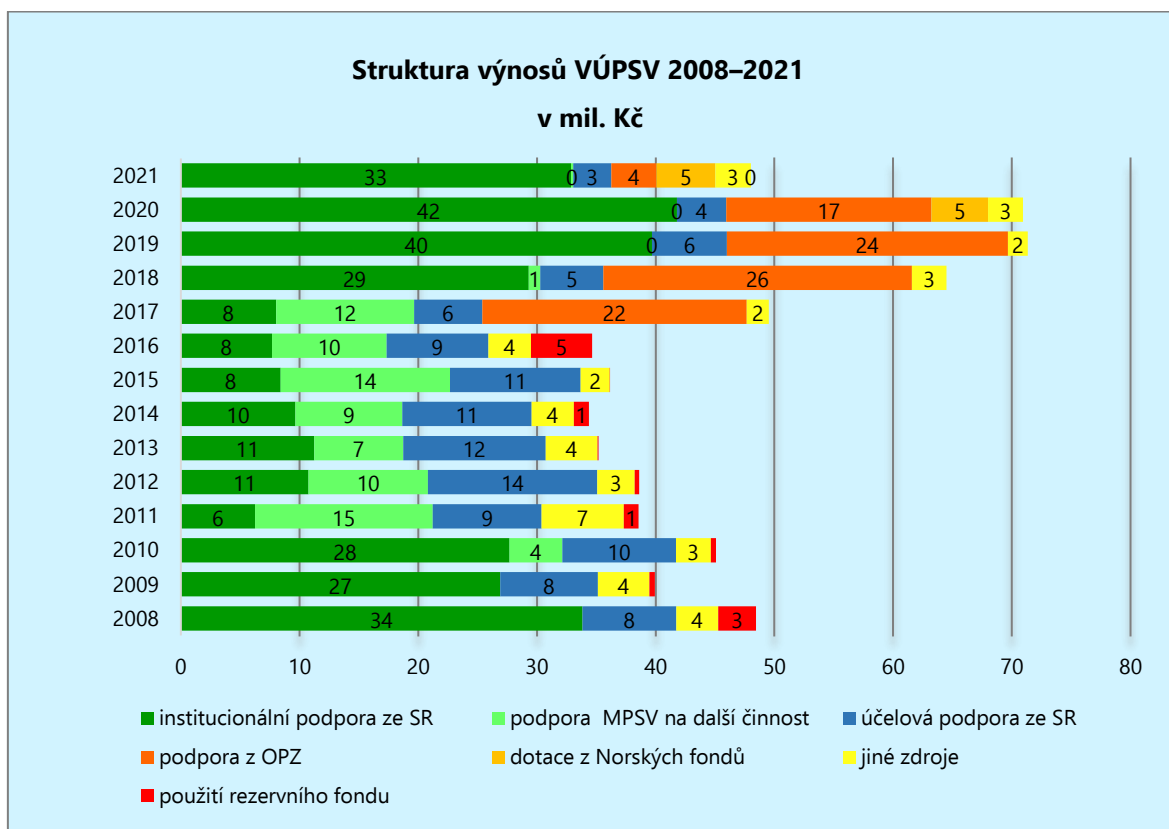
V roce 2021 pokračovalo řešení projektu financovaného z Fondů Norska 2014–2021 *„Vytvoření systému sběru kvantitativních dat pro vyhodnocování situace Romů v české společnosti“*. Projekt byl zahájen 1. 1. 2020 a jeho cíle musí být dosaženo nejpozději do 30. 4. 2024. Celková výše dotace na projekt představuje 25,5 mil. Kč.

V roce 2021 pokračovalo řešení dvou projektů s podporou prostředků Technologické agentury ČR, v rámci programu ÉTA. V 06/2020 bylo zahájeno řešení projektu *„Obohacení datové báze pro tvorbu a evaluaci rodinné politiky“* a jeho realizace je naplánována do 12/2023. Řešení projektu *„Dopady pandemie covid-19 na sólo rodiče“* započalo v 12/2020 a potrvá do 05/2022.

VÚPSV navázal na předchozí zkušenosti a i v roce 2021 získal od Ministerstva vnitra ČR v rámci programu Integrace cizinců 2021 dotaci na řešení dvou projektů: *„Integrační rozdíly ohledně mezikulturního povědomí a interkulturní komunikační kompetence u dospělé populace Ukrajinců a Rusů žijících na území Hlavního města Prahy“* a *„Integrace cizinců z třetích zemí v ČR“*.

Dále pokračovala spolupráce s Evropskou komisí, zapojení v programu Erasmus a realizace drobných výzkumných zakázek.

Přehled vývoje struktury finančních zdrojů na činnost VÚPSV v období let 2008–2021 přináší následující graf.

Použití fondů

Z roku 2020 byly do roku 2021 převedeny do fondu účelových prostředků finanční prostředky institucionální podpory ve výši 1 746 544,04 Kč. Tyto prostředky byly využity počátkem roku 2021.

Z roku 2020 byly do roku 2021 převedeny prostředky z Fondu EHP a Norka ve výši 10 522 279,75 Kč. Z této částky bylo v roce 2021 při řešení projektu využito 4 952 394,75 Kč a 5 569 885 Kč bylo převedeno do roku 2022.

Počáteční stav fondu reprodukce majetku k 1. 1. 2021 ve výši 852 371,40 Kč byl v průběhu roku navýšen o odpisy, konečný stav k 31. 12. 2021 činil 902 157,07 Kč.

Počáteční i konečný stav rezervního fondu by v roce 2021 ve výši 504 775,86 Kč.

K 31. 12. 2021 byly převedeny do fondu účelových prostředků finanční prostředky TA ČR ve výši 46 431,43 Kč, (realizace projektu byla ukončena v 5/2022) a institucionální podpora ve výši 891 836,82 Kč, která byla využita počátkem roku 2022.

7. Hodnocení hlavní činnosti

Východiskem pro činnost VÚPSV v roce 2021 byla ***Dlouhodobá koncepce rozvoje Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i., na léta 2018–2022***. V rámci jednotlivých výzkumných záměrů uvedené koncepce byla pozornost soustředěna na následující tematické výzkumné okruhy:

Trh práce a zaměstnanost

- V roce 2021 byl v této oblasti věnován hlavní prostor sledování a hodnocení vývojových trendů a účinnosti přijímaných opatření ve veřejných službách zaměstnanosti a řešení způsobu vytváření predikcí vývoje trhu práce, které lze využít také pro potřeby stanovování očekávaných kvalifikačních potřeb trhu práce. Opomenuta rovněž nezůstala problematika Průmyslu 4.0, automatizace, robotizace, digitalizace a s tím souvisejících dopadů na trh práce. Současně byla věnována pozornost monitorování procesů migrace a politik integrace cizinců na trhu práce a ve společnosti, jejich socioekonomickým souvislostem se specifikací zásadních dopadů na českou společnost, mapování pracovní a sociální integrace cizinců do majoritní společnosti ČR a sledování vývoje vztahů mezi cizinci a majoritní společností ČR.

Sociální dialog a pracovní vztahy

- V rámci monitorování vývoje sociálního dialogu a pracovních podmínek byl hlavní zájem zaměřen na posouzení stávajících kapacit a na identifikaci rozvojových bariér jak jednotlivých sociálních partnerů, tak sociálního dialogu jako celku. Stranou nezůstalo ani mapování jednotlivých aspektů pracovních podmínek, jako jsou pracovní doba či organizace práce, včetně flexibilních forem zaměstnávání.

Sociálně pojistné systémy

- Hlavním tématem oblasti sociálních systémů byla v roce 2021 analýza připravenosti systému důchodového pojištění na důsledky stárnutí populace.

Sociální služby

- Výzkum oblasti hodnocení trendů v rozvoji kapacity veřejné správy a vládnutí ve vztahu k sociální politice se zaměřil na sledování probíhajících institucionálních a regulačních změn v systému veřejné správy, a to ve vztahu k uplatňování významnějších změn v jednotlivých sférách sociální politiky včetně sociální práce.

Rodinná politika

- Výzkumné činnosti byly zaměřeny především na dlouhodobé sledování proměn české rodiny v kontextu demografických a sociálních trendů a na hodnocení možností rodinné politiky (v návaznosti na další veřejné politiky) čelit novým sociálním rizikům. Výzkum se rovněž soustředil na zkoumání rodin – konkrétně z hlediska sladování rodinných a profesních rolí, z hlediska potřeb jednotlivých členů rodin v různých fázích rodinného a životního cyklu a v různých formách rodin.

Příjmová a mzdová politika

- V rámci dlouhodobého sledování a hodnocení procesu utváření ceny práce byla pozornost soustředěna především na studium faktorů a souvislostí procesu utváření ceny práce, pohybu přímých a vedlejších nákladů práce, problematiku hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací.

Obecné otázky sociální politiky

- V rámci této výzkumné oblasti zaměřené na analýzy celkového směřování sociální politiky v ČR byla pozornost věnována zejména hodnocení politik zaměstnanosti a kvality výkonu sociální práce. Výzkum se zabýval také intervencemi zaměřenými na sociální začleňování a na vytváření odpovídajících metodických podpor pro tyto segmenty.

Představení výzkumných činností realizovaných v rámci jednotlivých tematických oblastí přinášejí následující podkapitoly. Podrobné popisy zjištěných poznatků jsou pak obsaženy v samotných výzkumných zprávách.

Součástí činnosti VÚPSV je také poskytování knihovnicko-informačních služeb. Popis jejich činností realizovaných v roce 2021 je uveden v poslední podkapitole.

VÚPSV své nově dosažené výsledky výzkumné činnosti pravidelně předává do databáze **Registru informací o výsledcích (RIV)**. Výsledky jsou do databáze zadávány jednou ročně, přičemž vykázaný jsou aktuální výsledky z předešlého roku, popřípadě výsledky ne starší než 5 let. V tomto roce (sběr: rok 2021) bylo za VÚPSV do databáze RIV vykázano celkem 47 výsledků, z nichž 44 vzniklo během roku 2021 a 3 v letech předešlých. Nízký počet výsledků za rok 2021 je důsledkem pozastavení 10 projektů poskytovatelem institucionální podpory (více viz výše).

7.1 Trh práce a zaměstnanost

7.1.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.1.1.1 Reflexe záchranné sociální sítě v období covid-19

Cílem výzkumné aktivity je nastavit metodiku pro pravidelný sběr informací (indikátorů) napomáhající (včas) odhalovat nedostatky systému sociální ochrany pro potřeby sledování vývoje sociální situace cílových skupin a včasnou identifikaci nedostatků na celostátní úrovni se zohledněním i úrovně regionální. Navržená metodika sběru informací kvantitativní i kvalitativní podoby umožní včasné a operativní vyhodnocení účinnosti strategie, která byla využita v souvislosti se změněnou společenskou a sociální situací. Výsledkem výzkumné aktivity bude nejen znalost současné podoby systému sociální pomoci, jeho kritických míst, ale i nově nastavená metodika pro sběr informací, napomáhající pravidelně odhalovat nedostatky nastaveného systému pro sledování vývoje sociální situace cílových skupin a identifikace problémů, na které budou moci účinně reagovat sociální opatření.

Realizované aktivity v roce 2021:

- expertní šetření se zástupci subjektů státní správy, samosprávy a NNO;
- sekundární analýza domácích a zahraničních informačních zdrojů, datová analýza dostupných dat (VŠPS, veřejně dostupná data MPSV, ČSSZ, EU-SILC).

Použité metody:

- smíšený výzkum simultánně-sekvenčního typu kombinující kvantitativní a kvalitativní přístup;
- desk research, srovnávací analýza, analýza časových řad, kauzální analýza;
- řízené expertní rozhovory.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

V roce 2021 byla vypracována průběžná zpráva o postupu prací a o dosažených zjištěních první etapy výzkumné aktivity. Zpráva obsahuje výsledky sekundární analýzy informačních zdrojů, odborných studií věnujících se dané problematice a základní datové analýzy z aktuálně dostupných dat.

Období řešení projektu: 09/2021–10/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.1.1.2 Komplexní řešení dopadů procesů digitalizace a automatizace na trh práce a konsekvence do oblasti sociální a do vzdělávání

Z Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Cílem projektu je poskytnout ucelený přehled aktuálního stavu připravenosti na dopady zavádění automatizace a digitalizace v ČR, která se nachází na samotném prahu čtvrté průmyslové revoluce. Projekt poskytuje rozpracované návrhy opatření a doporučení pro resort práce a sociálních věcí. Mapována je také situace v jiných zemích, zejména tam, kde se problematice dopadů automatizace a digitalizace již dlouhodobě systematicky věnují a kde již došlo k implementaci nějakých praktických opatření.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 byla naplánována realizace pěti workshopů, dvou konferencí a výsledku, který bude využit při tvorbě schválených politik a koncepcí, včetně politik a programů výzkumu, vývoje a inovací (druh H konc).

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 vznikly dvě souhrnné výzkumné zprávy a byly publikovány dva odborné články. Rovněž bylo realizováno sedm workshopů a dva výstupy druhu O. V rozpracovaném stavu je výzkumná zpráva. Zrušena byla online konference s mezinárodní účastí, plánovaná na květen 2021.

Během února a března 2021 byla se zadavatelem projektu řešena aktualizace zaměření plánovaných výsledků tak, aby témata, forma i časování výstupů lépe vyhovovaly jeho potřebám. Vydefinované oblasti se měly týkat odborného vzdělávání a soft skills, sdílené ekonomiky, sladování rodinného a pracovního života a rovněž reshoringu. K faktickému provedení této aktualizace již vzhledem k pozastavení projektu nedošlo.

Důsledky pozastavení projektu:

Projekt nemohl být dokončen v podobě předpokládaných výsledků, které by byly součástí hodnocení VÚPSV za rok 2021. Byla rovněž přerušena spolupráce s tuzemskými i zahraničními partnery (zejména ILO, CEDEFOP a Univerzitou Sheffield).

Období řešení projektu: 10/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.1.1.3 Integrovaní potřeby a bariéry integrace vybraných subpopulací cizinců žijících na území ČR

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Hlavním cílem projektu je zmapování aktuálních integračních potřeb a bariér integrace vybraných subpopulací cizinců žijících na území ČR se zřetelem na specifikaci vhodných doporučení a opatření určených pro vývoj integrační politiky v ČR. Součástí projektu je též realizace rozsáhlého dotazníkového šetření zacíleného na vybrané subpopulace cizinců z Evropské unie a z třetích zemí.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 bylo naplánováno sepsání výzkumné zprávy.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 byly realizovány fokusní skupiny a rozhovory, konkrétně:

- fokusní skupina se stakeholdery klíčových orgánů státní správy (MV ČR, MPSV – 45. odbor, SÚIP, ÚP ČR);
- fokusní skupina se zástupci státní správy (SUZ-CPIC), samosprávy (Praha 13), NNO (ICP Praha, Amiga);
- fokusní skupina se zástupci NNO (Charita Praha);
- fokusní skupina s odborníky na gender oblast;
- fokusní skupina se zástupci samosprávy Jihomoravského kraje a NNO (Centrum pro cizince JMK, Brno Expat Centre);
- telerozhovory se zástupci samosprávy JMK a terénními pracovníky;
- telerozhovory se zástupci samosprávy a NNO Plzeňského kraje;
- telerozhovory se zástupci samosprávy a NNO Libereckého kraje;
- expertní rozhovor s expertkou MV ČR na problematiku dobrovolnictví;
- pracovní schůzka s odběratelem výstupů projektu – prezentace zjištění první etapy kvalitativní části výzkumu.

Dále proběhla příprava následovaná realizací dotazníkového šetření (09/2020–12/2020) vybraných subpopulací cizinců, kteří žijí ve vybraných krajích ČR (subdodavatel ppm factum, s. r. o.). Výsledkem šetření je databáze obsahující data celkem 2 071 respondentů – cizinců. Realizováno bylo také expertní šetření mezi odbornými pracovníky z oblasti integrace (včetně pracovníků terénních)

ze samosprávy a NNO (11/2020–12/2020). Proběhly též hloubkové rozhovory s cizinci z vybraných subpopulací cizinců.

Důsledky pozastavení projektu:

Radikální ukončení projektu s absencí snahy o reflexi průběhu projektu a následné zhodnocení dopadů na výstupy projektu se očekávatelně neblaze odrazilo na syntéze získaných poznatků, a tím i na finalizaci výstupů projektu.

Období řešení projektu: 05/2020–04/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.1.1.4 Podpora rozvoje bydlení

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Hlavním cílem řešení výzkumné aktivity je zpracovat potřebné analytické výstupy, které poskytnou zadavateli výzkumné aktivity (MMR) potřebné podkladové materiály využitelné při naplňování úkolů vymezených Konceptí bytové politiky, procesu přijímání strategických rozhodnutí, nastavení rozvoje a směřování bytové politiky, institutu sociálního bydlení v ČR a jeho uplatňování v praxi.

Záměrem řešení výzkumné aktivity je podrobněji zmapovat a zpracovat hlavní zjištění v následujících oblastech: 1) potřeby obcí při rozvoji bytové politiky; 2) revize a nastavení podpůrných programů určených na rozvoj bytového fondu za účelem jejich efektivnějšího nastavení a využívání; 3) problematika sociálního bydlení; 4) dávkový systém státní sociální podpory ve vazbě na problematiku bydlení; 5) analýza možných nástrojů regulace ubytoven.

Realizované aktivity v roce 2021:

Na rok 2021 bylo plánováno sepsání analytické studie a realizace workshopu.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 byly ve spolupráci s MPSV vytvořeny dotazovací nástroje pro kvantitativní i kvalitativní sběr dat. Ke spolupráci byly přizvány také obce. Dotazníkové šetření je těsně před spuštěním. Provedena byla také sekundární analýza relevantních dokumentů a vytvořena síť pro kvalitativní výzkum.

Důsledky pozastavení projektu:

Projekt nemohl být dokončen v podobě předpokládaných výsledků, které by byly součástí hodnocení VÚPSV za rok 2021. Výzkumný úkol je zanesen v *Koncepci bydlení*, kde za něj řešitelé projektu přijali zodpovědnost, tj. nutno řešit s MMR.

Období řešení projektu: 01/2021–12/2023.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.1.2 Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR, Fondy EHP a Norska, ostatní zahraniční zdroje

7.1.2.1 Intergenerační rozdíly ohledně mezikulturního povědomí a interkulturní komunikační kompetence u dospělé populace Ukrajinců a Rusů žijících na území Hlavního města Prahy

Cílem výzkumu je zmapovat vybrané aspekty mezikulturního vědomí a interkulturní komunikační kompetence u státních příslušníků Ruské federace a Ukrajiny jako podskupiny cizinců z třetích zemí.

Realizované aktivity v roce 2021:

V první fázi projektu byla realizována sekundární analýza dostupných zdrojů. Dále byl vytvořen a oponován dotazník pro kvantitativní dotazníkové šetření. Následně byl vybrán vítěz výběrového řízení na sběr terénních kvantitativních dat. Pro toto šetření byl vytvořen dotazník, který byl pak pilotován, finalizován a přeložen do jazykových mutací. Ve druhé fázi byl realizován sběr dat dotazníkového šetření v terénu a vytvořen nástroj sběru dat – scénář polostrukturovaných hloubkových rozhovorů pro kvalitativní část výzkumu. Ve třetí fázi projektu proběhlo rekrutování respondentů pro kvalitativní výzkum a byly realizovány hloubkové rozhovory, po nichž probíhalo vyhodnocení poznatků z těchto rozhovorů. Analýza kvantitativních dat proběhla po převzetí datového souboru, a stěžejní zjištění, vycházející ze syntézy získaných poznatků, byla zpracována v závěrečné souhrnné zprávě a *Policy Paperu*. Během všech tří etap výzkumu měly být realizovány rovněž kulatý stůl, workshop a seminář. Vzhledem k omezením souvisejícím s šířením covidu-19 však tyto aktivity proběhnout nemohly – proto se po dohodě s poskytovatelem dotace během jara 2022 uskuteční seminář pro odbornou veřejnost a zástupce státní správy, kde budou výsledky celého výzkumu představeny.

Použité metody:

- smíšená metoda kvantitativního a kvalitativního výzkumu;
- deskriptivní analýza;
- multivariační analýza;
- regresní analýza dle vybraných znaků.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Hlavním výsledkem projektu je závěrečná souhrnná zpráva, která obsahuje syntézu získaných poznatků sekundární analýzy, kvantitativního terénního dotazníkového šetření a kvalitativního výzkumu, probíhajícího formou polostrukturovaných hloubkových rozhovorů. Po ukončení oponentního řízení bude tato závěrečná zpráva veřejně dostupná na stránkách VÚPSV široké odborné veřejnosti. Přehled zjištěných efektů a vlivů v rámci zkoumané problematiky, navržené strategie a úkoly určené pro poskytovatele dotace jsou představeny v *Policy Paperu* – text je neveřejný a dostupný pouze na vyžádání. Finální zjištění spolu s poznatky ze semináře pro odbornou veřejnost a zástupce státní správy budou prezentovány rovněž v odborném článku.

Období řešení projektu: 03/2021–12/2021.

Zdroj financování: Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na rok 2021 „*Integrace cizinců 2021*“ MV ČR.

7.1.2.2 Integrace cizinců z třetích zemí v České republice

Cílem projektu je průběžný monitoring integračních procesů pomocí vypracovaných a osvědčených nástrojů a metodik za účelem zajištění podkladů pro hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců z třetích zemí (CTZ) v ČR.

Projekt navazuje na předcházející projekty financované z EIF, tematicky orientované na monitoring indikátorů integrace CTZ v ČR (2009–2015) a na projekt **„Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR“** (realizace v letech 2016 až 2020; financováno z dotace MV ČR), přispívá tudíž k zajištění nezbytné kontinuity dosavadních výstupů pro OAMP MV ČR. Pravidelná aktualizace vytvořené **Soustavy kvantitativních a kvalitativních indikátorů** významně přispěje k měření dopadů integračních opatření, k řízení a plánování další integrace CTZ v ČR – a to i v nelehké společenské a ekonomické situaci, do níž se ČR dostala důsledkem pandemie covidu-19.

Realizované aktivity v roce 2021:

V rámci projektu proběhl průběžný monitoring integračních procesů, a to za pomoci vypracovaných a osvědčených nástrojů a metodik. Jeho účelem bylo zajištění podkladů pro hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců z třetích zemí. V roce 2021 v první řadě proběhla komunikace s orgány státní správy k požadavkům na informační výstupy. Následovalo zpracování analýzy názorů české veřejnosti na cizince žijící v ČR, dále vytvoření **„Soustavy kvantitativních ukazatelů monitorující integraci cizinců z třetích zemí“** a vyhotovení **Průběžné monitorovací zprávy**.

V první fázi řešení projektu proběhly následující aktivity:

- přípravné práce;
- vypracování **Soustavy kvalitativních ukazatelů ve všech monitorovaných oblastech** (údaje z poslední vlny výzkumů veřejného mínění CVVM);
- vypracování **Soustavy kvantitativních ukazatelů** s údaji k 31. 12. 2020 ve všech monitorovaných oblastech;
- vypracování stručné analýzy vývoje integračních procesů (v podobě *Policy Paperu*) za monitorovací období k 31. 12. 2020;
- osobní setkání se zadavatelem nad závěry studie.

Ve druhé fázi řešení projektu proběhly následující aktivity:

- vypracování **Soustavy kvantitativních ukazatelů** s údaji k 30. 6. 2021;
- vypracování stručné analýzy vývoje integračních procesů za výše uvedené období (v podobě *Policy Paperu*) za výše uvedené období;
- osobní setkání se zadavatelem nad závěry studie.

Použité metody:

Soustava agregovaných kvantitativních ukazatelů evidenční resortní statistiky dlouhodobě poskytujících podstatné informace potřebné na centrální úrovni za účelem sledování a hodnocení procesů a výsledků integrace cizinců – občanů třetích zemí (tj. občanů států mimo státy Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska), kteří legálně, trvale a/nebo dočasně pobývají na území ČR, a to včetně targetingu na specifické skupiny imigrantů a dílčího srovnání s obyvatelstvem ČR a cizinci z EU/EHP. Integrací se zde rozumí začleňování těchto cizinců do společenských (sociálních, ekonomických, kulturních) vztahů v ČR. Obsah, metodická srovnatelnost údajů, periodicita sběru

(v pololetních intervalech) a analýza vývoje (v krátkodobé perspektivě dvou až tří let nebo ve střednědobém horizontu časových řad), vizualizace dat i jejich komparativní analýza odráží potřebu získání aktuální a hodnověrné informace o vývoji integrace cizinců ze třetích zemí.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

- soustava kvantitativních ukazatelů s údaji k 31. 12. 2020 ve všech monitorovaných oblastech (na osobní vyžádání);
- *Policy Paper* – stručná analýza vývoje integračních procesů za dané období k 31. 12. 2020 (neveřejné);
- *Soustava kvantitativních ukazatelů* s údaji k 30. 6. 2021 ve všech monitorovaných oblastech (na osobní vyžádání);
- *Policy Paper* – stručná analýza vývoje integračních procesů za dané období k 30. 6. 2021 (neveřejné);
- kulatý stůl se zástupci státní správy – stakeholdery – dodavateli dat do soustavy kvantitativních ukazatelů, kde byl prezentován 11letý vývoj procesů integrace, následovala odborná diskuse nad daty a mapovanými procesy.

Období řešení projektu: 03/2021–12/2021.

Zdroj financování: Neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na rok 2021 „**Integrace cizinců 2021**“ MV ČR.

7.1.3 Ostatní zdroje

7.1.3.1 Program kvalifikovaný zaměstnanec (dříve Režim Ukrajina) v reflexi členů Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR – II. fáze výzkumu

Cílem projektu je zmapování zkušeností členů se zaměstnáváním státních příslušníků Ukrajiny v rámci uvedeného programu v období od března 2020 do června 2021 s cílem specifikace doporučení a opatření, která budou vnitřně členěna jak pro členy konfederace, tak pro další aktéry **Programu kvalifikovaný zaměstnanec** (tzv. Režim Ukrajina), včetně orgánů státní správy a samosprávy.

Realizované aktivity v roce 2021:

- sekundární analýza dostupných informačních zdrojů, včetně výstupu projektu „**Režim Ukrajina v reflexi členů Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR**“;
- realizace fokusní skupiny se zástupci vybraných členů KZPS – zaměstnavateli účastníků **Programu kvalifikovaný zaměstnanec** a dalšími aktéry participujícími na tomto programu (Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy, Asociace malých a středních podniků, Zemědělský svaz);
- realizace fokusní skupiny se zástupci relevantních orgánů státní správy (OAMP, MPO, MPSV, MZV ČR, MZe ČR, SUZ-CPIC);
- 4 řízené rozhovory s vybranými zástupci samosprávy;
- průběžné konzultace s vybranými experty relevantních aktérů.

Použité metody:

- sekundární analýza;
- kvalitativní přístup, kombinující ohniskové skupiny a řízené rozhovory;
- metoda separátní skupinové diskuse, sloužící k pochopení základních potřeb, motivací či bariér;
- obsahová analýza mapovaných výzkumných oblastí a výzkumných otázek;
- syntéza získaných poznatků.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Hlavním výsledkem je souhrnná výzkumná zpráva obsahující analýzu dat, syntézu získaných poznatků a zjištění včetně souboru specifikovaných doporučení a opatření v třídění dle jednotlivých aktérů a specifických oblastí.

Období řešení projektu: 06/2021–11/2021.

Zdroj financování: Projekt je financován v rámci tripartity ze strany KZPS ČR (příspěvek na činnost dle § 320a zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů), příjemce výstupů KZPS ČR.

7.2 Sociální dialog a pracovní vztahy

7.2.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.2.1.1 Nové formy zaměstnávání – past či budoucí cesta?

Cílem výzkumného úkolu je zjistit postoje pracovníků k těmto formám zaměstnávání, jejich vnímání rovnováhy mezi flexibilitou a jistotou a jejich reálné zkušenosti s vybranými formami práce. Součástí projektu je též posouzení, do jaké míry je stávající legislativa schopna tyto pracovníky, kteří si pro své pracovní uplatnění vybrali některou z nových forem zaměstnávání, ochránit.

Realizované aktivity v roce 2021: přednášková činnost

Použité metody: desk research.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Prezentace s názvem „**Platformová práce – flexibilita, prekarita, legislativa – výzvy a rizika**“ pro členy Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání (MOPNZ), 11/2021.

Přednáška „**Platformová práce aneb když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají**“. Záznam přednášky je dostupný z: <https://www.youtube.com/watch?v=1GJYYCDj2xs>, prosinec 2021.

Období řešení projektu: 09/2021–08/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.2.1.2 Na miskách vah mezi flexibilitou a jistotou zaměstnání – preference a očekávání mladých lidí do 35 let a jejich role při akceptaci nových forem zaměstnávání

Z Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Cílem projektu je podat empiricky podložené a ucelené informace o pracovním životě mladých lidí s důrazem na využívání nových forem zaměstnávání na trhu práce. Hlavní prostor je dán zejména takovým formám zaměstnávání, které svou podstatou přispívají k nabourávání ochranné funkce pracovněprávní legislativy.

Realizované aktivity v roce 2021:

- desk research dostupných publikací zaměřených na postavení mladých lidí na trhu práce;
- hloubkové rozhovory s mladými lidmi do 35 let, kteří pracují v nestabilních formách práce;
- analýza sekundárních dat (VŠPS, Kvalita pracovního života) a příprava terénního šetření.

9. 3. 2021 proběhl workshop „**Na miskách vah mezi jistotou a flexibilitou – mladí lidé do 35 let**“ za účasti 19 odborníků a aktérů ze státní správy, sociálních partnerů, zájmových a neziskových organizací.

Aktuální stav:

V první fázi řešení projektu byla provedena obsahová analýza dostupných publikací zaměřených na postavení mladých lidí na trhu práce. Jednalo se o publikace z výše uvedených zdrojů a časopisecké články (zejména z databází J-Store, ProQuest a Scopus). Analyzováno bylo cca 45 zdrojů v rozsahu cca 1 400 stran textu, z nichž vznikl přehledový podklad zaměřený na: 1) přehled trendů v oblasti zaměstnanosti, pracovních podmínek a pracovních strategií zpracovaný na základě sekundárních informačních zdrojů; 2) přehled teoretických konceptů o kariérních plánech mladé generace, jejího hodnotového zakotvení, pokud jde o práci a provázanost pracovních strategií mladé generace se změnami na trhu práce, které umožnila digitalizace.

Na základě získaných informací byl připraven scénář pro hloubkové polostrukturované rozhovory. K 8. 4. 2021 bylo provedeno a přepsáno 21 cca hodinových rozhovorů.

Důsledky pozastavení projektu:

Projekt nemohl být dokončen v podobě předpokládaných výsledků, které by byly součástí hodnocení ústavu za rok 2021.

Období řešení projektu: 04/2020–12/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.2.2 Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR, Fondy EHP a Norska, ostatní zahraniční zdroje

7.2.2.1 EurWORK (European Observatory of Working Life) a EMCC (European Monitoring Centre on Change) – spolupráce s EUROFOUND na celoevropské síti observatoří

EurWORK a EMCC jsou součástí celoevropské sítě observatoří vytvořené Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek. Jejich cílem je shromažďovat, analyzovat a šířit informace

o industriálních vztazích, pracovních podmínkách a změnách na trhu práce. Výstupy jsou primárně určeny organizacím sociálních partnerů jak na evropské, tak na národní úrovni, vládním organizacím, institucím EU a široké odborné veřejnosti. Činnost observatoří a témata, na která se během roku zaměřují, je koordinována na základě rozhodnutí poradenského výboru, ve kterém zasedají zástupci zaměstnavatelů, odborů a vlád členských států EU a představitelé Evropské komise.

Realizované aktivity v roce 2021:

V rámci obou observatoří byly podle harmonogramu realizovány studie viz níže. Příspěvky za všechny státy EU jsou dostupné z: www.eurofound.eu

Použité metody:

- desk research;
- expertní a hloubkové rozhovory.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

- studie reprezentativity sociálních partnerů ve vybraných odvětvích jako je těžební, dřevozpracující a chemický průmysl, výroba nábytku či stavebnictví;
- čtvrtletní monitoring pracovních vztahů, trhu práce a pracovních podmínek v ČR, viz roční přehled pracovní doby, neplacené přesčasové práce, mzdového vývoje a minimální mzdy. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/Do_1593.pdf;
- aktualizace databází vybrané legislativy a opatření týkajících se zaměstnanosti, restrukturalizací, převodu podniků, úpadkového práva apod., viz přehled o nových formách zaměstnávání a práce z domova na základě národních dat. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/Do_1592.pdf;
- pilotní projekt o minimální mzdě – mapování institucí, politik a postupů prosazování práva a vnitrostátní instituce zabývající se minimální mzdou;
- etické aspekty digitalizace;
- přístup k veřejným službám – veřejná doprava, energie, digitální připojení a služby.

Období řešení projektu: 03/2018–02/2022.

Zdroj financování: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (EUROFOUND).

7.2.2.2 Control and Prevention of Undeclared Work in Complex Chains of Economic Activity/ Kontrola a prevence nelegální práce v komplexních hospodářských vztazích

Hlavním cílem projektu je popsat pro potřebu kontrolních orgánů aktuální formy nelegálního zaměstnávání ve vybraných evropských zemích, a to jak v případě zaměstnávání cizinců, tak při zprostředkování zaměstnání a současně i při tzv. vysílání pracovníků.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 vznikla studie reflektující a hodnotující rozsah nelegálního zaměstnávání v jednotlivých zemích. Na základě získaných poznatků byla formulována doporučení ke zvýšení účinnosti kontrol ze strany příslušných státních orgánů.

Použité metody:

- desk research;
- expertní a hloubkové rozhovory.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Studie „**Peer Country Comments Paper – Czechia: How Important is the Support of Legal Forms of Labour Migration?**“ Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/Do_1591.pdf

Období řešení projektu: 03/2021–04/2021.

Zdroj financování: ICF International, Inc.

7.2.3 Ostatní zdroje

7.2.3.1 Role sociálního dialogu v boji proti diskriminaci v pracovním procesu v mezinárodním kontextu

Cílem projektu bylo podat sociálním partnerům informaci o rozsahu a místě subjektivně vnímané diskriminace a současně o aktivitách, které podnikají sociální partneři na úrovni EU, členských států, sektorů národního hospodářství a podniků za účelem omezení diskriminace.

Realizované aktivity v roce 2021:

Studie, která vznikla v roce 2021, popisuje nejlepší zahraniční praxe uplatňované při eliminaci projevů diskriminace na pracovišti. Nedílnou součástí studie jsou rovněž doporučení pro využití zjištěných zkušeností v prostředí českého trhu práce a sociálního dialogu.

Použité metody:

- desk research;
- sekundární analýza dat.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

studie „**Role sociálního dialogu v boji proti diskriminaci v pracovním procesu v mezinárodním kontextu**“. Dostupné z: <https://ipodpora.odboru.info/soubory/uploads/STUDIE ASO VUPSV 2021 FINAL.pdf>

Období řešení projektu: 04/2021–06/2021.

Zdroj financování: Asociace samostatných odborů ČR.

7.3 Sociálně pojistné systémy

7.3.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.3.1.1 Gender a důchody v ČR

S využitím dat z administrativních databází má projekt poskytnout především nové a komplexnější informace o míře čerpání otcovské dovolené a struktuře osob, které tuto dávku čerpají. Dále má přinést údaje o motivaci k čerpání otcovské dovolené, ale i důvodech, proč část otců možnost jejího

čerpání nevyužívá. Nový způsob využití administrativních dat může přinést posun v pohledu na měřitelnost předpokládaných efektů zavedení otcovské dovolené, tj. podporu rovnoměrnějšího rozdělení pečovatelských povinností mezi ženami a muži a vytvoření silnější vazby mezi otci a dětmi. Prostor se otevírá také pro získání nových poznatků s ohledem na to, zda otcovská dovolená obsahuje potenciál časnějšího návratu matek na trh práce, tedy nepřímou podporu lepší zaměstnatelnosti žen.

Realizované aktivity v roce 2021:

Ve dvou krocích byla provedena analýza a sloučení datových souborů EU SILC 2010 až 2019 s cílem vytvořit soubor jednotek vhodných k propojení s administrativními daty ČSSZ. Po identifikaci sady identifikátorů využitelných pro propojení a při jejich analýze byl následně vytvořen unikátní soubor kombinující data z obou zdrojů. Po rozšíření souboru o nově získaný SILC 2020 bude možné detailně postihnout příčiny genderových nerovností v důchodech v České republice.

Použité metody:

Řešitelský tým využíval na jedné straně pro tento projekt zpřístupněných anonymizovaných administrativních dat ČSSZ a na straně druhé dat z dostupných panelových šetření SILC. Na základě přiřazování statisticky nejpodobnějších jednotek prostřednictvím vypočteného podobnostního skóre byl vytvořen soubor kombinující údaje ze dvou zdrojů. Výpočet podobnostního skóre je založen na sadě specifických skóre a probíhá na několika úrovních. Mezery v záznamech byly doplněny na základě substantivních znalostí (např. doba základní vojenské služby, doba studia či doba péče) v trajektoriích sledovaných jednotek. Vzniklý soubor byl s využitím metody mnohonásobné imputace doplněn. V následujícím období jej tedy lze využít k věcným analýzám.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Plán projektu počítá s prvními výsledky projektu v roce 2022.

Období řešení projektu: 08/2021–04/2023.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.3.1.2 Parametrické změny a systémové reformy v zahraničních důchodových systémech

Předmětná výzkumná aktivita má za cíl rychle a pružně informovat MPSV o základním aktuálním dění a trendech v zahraničí s ohledem na důchodovou politiku a přístupech jednotlivých zemí k řešení problémů, s nimiž se potýkají. Hlavní pozornost je zaměřena na země EU, sledovány jsou však i další členské státy OECD, země Latinské Ameriky a jihovýchodní Asie. Výzkumné aktivity se od počátku projektu v lednu 2018 zaměřovaly zejména na změny a reformy ve všech pilířích důchodových systémů se zvláštním důrazem na parametry základního důchodového systému.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 byly vypracovány dvě studie, přinášející popis parametrických a systémových změn v zahraničních důchodových systémech, s cílem získat základní relevantní informace o opatřeních přijatých v rámci sledovaných systémů. Studie se týkají především legislativních změn, nicméně v relevantních případech bylo třeba se zabývat i implementací právního rámce zejména s ohledem na druhý pilíř důchodového zabezpečení. Studie obsahují shrnutí kontextu zasazující realizovaná opatření do socioekonomického rámce a debaty v příslušné zemi/regionu.

Použité metody:

V projektu se uplatňují metody rešerše a deskripce. Při třídění poznatků je použita metoda komparativní analýzy a expertní rozhovory se zahraničními experty. S ohledem na nejednotnou mezinárodní terminologii se vychází z evropské definice pilířů důchodového zabezpečení. Metoda sběru informací je postavena na rešerši dostupných zdrojů publikujících problematiku na mezinárodní úrovni. Z těchto zdrojů je zachycena první informace a následně je ověřována a doplněna z národních zdrojů. Zdroje k zachycení první informace změn řešitel následně vyjmenovává formou demonstrativního výčtu. V případech, kdy je prostřednictvím těchto zdrojů zachycena prvotní informace o legislativním záměru či snaze relevantních subjektů prosadit nějakou reformu v oblasti důchodového zabezpečení, řešitel dlouhodobě sleduje vývoj veřejné diskuse a legislativní proces na úrovni národních zdrojů včetně relevantních periodik a zpravodajských agentur. Přibližně třetina prezentovaných informací pochází z exkluzivních zdrojů.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Výstupy aktivity byly v uplynulém období definovány jako pravidelné čtvrtletní zprávy předávané v daných termínech – duben, červenec, říjen a leden. Dle *Rozhodnutí o změně výzkumných potřeb v roce 2021 hrazených z institucionální podpory č.j.: MPSV-2021/25283/415* došlo k novému vymezení výzkumné potřeby a výsledek druh O byl proto řešitelem v roce 2021 vypracován pouze dvakrát.

Období řešení projektu: 01/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.3.1.3 Financování důchodového systému a navazujících sociálních dávek

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Cílem projektu je identifikovat, popsat a kvantifikovat potenciální zdroje financování důchodového systému a navazujících sociálních dávek a rovněž i přímé i nepřímé vztahy mezi důchodovým systémem a vybranými dávkami systémů SSP a pomoci v hmotné nouzi v ČR. Dílčím cílem tohoto projektu je poskytnout analýzu chování příjemců dávek SSP a pomoci v hmotné nouzi z řad důchodců a identifikovat důvody, kterou vedou k využití či naopak nevyužití tohoto druhu pomoci pobírateli starobních důchodů. Tyto zjištěné skutečnosti pak budou podkladem pro MPSV při rozhodování o pokračování důchodové reformy, aby byla v maximální možné míře využita potenciální synergie těchto subsystémů sociálního zabezpečení v České republice. Projekt navazuje na kontinuální výzkum této oblasti prováděný VÚPSV.

Realizované aktivity v roce 2021:

Na počátku roku 2021 byla sepsána průběžná zpráva. Publikovány byly 2 konferenční příspěvky vážící se k mezinárodní vědecké konferenci, která aspiruje na zápis so WoS.

V roce 2021 byla naplánována realizace workshopu pro odbornou veřejnost a členy Komise pro spravedlivé důchody. Sepsána měla být závěrečná výzkumná zpráva a v plánu bylo také publikování tří recenzovaných odborných článků, popřípadě konferenčních příspěvků.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 byla hotová průběžná zpráva. Na projektu se pracuje v souladu s harmonogramem.

Důsledky pozastavení projektu:

Projekt nemohl být dokončen v podobě předpokládaných výsledků, které by byly součástí hodnocení VÚPSV za rok 2021.

Období řešení projektu: 07/2020–12/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.3.1.4 Měření informovanosti občanů o budoucích důchodových nárocích

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

MPSV se průběžně snaží zlepšovat různé možnosti jak plošného, tak i (ve spolupráci s ČSSZ) individualizovaného informování veřejnosti o budoucích důchodových nárocích. Jako nástroje krátkodobého a dlouhodobého charakteru slouží například důchodové a věkové kalkulačky nebo případné využití výsledků mikrosimulačního modelu (např. pro popis dlouhodobých projekcí a trendů prostřednictvím (ne)pravidelně publikovaných Pojistněmatematických zpráv). Nicméně se stále do jisté míry nedaří to, aby sdělovaná informace byla personalizovaná a konečnému příjemci či laické veřejnosti byla sdělena způsobem veskrze srozumitelným a pochopitelným. Vypracovaná studie proveditelnosti Deloitte (2020) mimo jiné jasně ukázala potřebu zabývat se úrovní finanční gramotnosti občanů stran schopnosti porozumět informacím s ohledem na individuální důchodový nárok. V návaznosti na plánovaný rozvoj servisu informování veřejnosti o budoucích důchodových právech a nárocích je třeba vytvořit nástroj k měření úrovně této informovanosti a jejích změn v čase. Bude tak možno vyhodnocovat dopady rozvoje informačního servisu. Žádoucí je také v realizované studii proveditelnosti verifikovat definované cílové skupiny z hlediska efektivity a využitelnosti sdělených informací. S cílem optimalizovat podobu informačního servisu je rovněž třeba měřit, zda a do jaké míry cílové skupiny prezentovaným informacím rozumějí a zda odpovídají jejím potřebám a očekáváním.

Realizované aktivity v roce 2021:

Realizace výsledků je naplánována až na další období.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 probíhala práce na sekundární analýze odborné literatury.

Důsledky pozastavení projektu:

Projekt nemohl být dokončen v podobě předpokládaných výsledků, které by byly součástí hodnocení VÚPSV za rok 2021.

Období řešení projektu: 02/2021–06/2023.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.4 Sociální služby

7.4.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.4.1.1 Vývoj obecních rozpočtů v období pandemie a po reformě daní účinné od roku 2021 a jeho implikace pro financování sociálních služeb

Cílem výzkumné aktivity bylo vyhodnotit příjmy a výdaje obcí jak v období pandemie covidu-19, tak po něm. Součástí bylo posouzení poznatků týkajících se výdajů obcí v sociální oblasti a okruhu jejich priorit v této oblasti. V projektu byla pozornost věnována také otázce případného vlivu reformy daní na daňové příjmy obcí od roku 2021.

Realizované aktivity v roce 2021:

Během roku 2021 vznikala metodika pro sběr a analýzu dat využitelných k výše uvedenému cíli. Metodika se prioritně opírá o zhodnocení dostupných dat a identifikaci, respektive zpřesnění okruhu dat, která je pro tyto účely vhodná získat v rámci jejich empirického sběru.

Nejprve byla proto provedena vstupní analýza dat ČSÚ a MF ČR o vývoji příjmů a výdajů obecních samospráv s cílem zmapovat okruh veřejně dostupných údajů a možnosti jejich využití pro účely výzkumu. V rámci vyhodnocení těchto dat byly rozlišeny dvě skupiny relevantních údajů. Okruh údajů, které jsou dostupné a současně využitelné pro účely takto zaměřené analýzy v jejich stávající podobě, je relativně omezený. Kromě nich byly jako relevantní identifikovány také některé další údaje, jejichž využití je však rovněž limitované – použity mohly být pouze za předpokladu jejich podrobnějšího třídění, než jaké je dostupné ve veřejných databázích, tj. za předpokladu systematického shromáždění a případných úprav těchto dat do podoby databáze, kterou bude možné využít pro tvorbu sekundárních uspořádaných výstupů, vhodných pro potřeby této analýzy.

Pro potřebu podrobnější analýzy dat byla navržena metodika pro tvorbu výběrového souboru obcí – následně byla shromážděna jejich data, která v požadovaném třídění nebyla dostupná. U tohoto výběrového souboru bylo realizováno podrobnější vyhodnocení údajů o příjmech a výdajích.

Zároveň byla vytvořena metodika výběru regionů, v nichž byla naplánována skupinová diskuse se zástupci obcí i zástupci poskytovatelů sociálních služeb, působících v daném regionu, a současně v nich byly naplánovány rozhovory s volenými zástupci obcí, nacházejících se v příslušném regionu. Metodika pro výběr regionů je založena na předchozí analýze demografických údajů ČSÚ o obcích ČR. Současně s výběrem regionů byly také shromážděny relevantní regionální informace týkající se vybraných území (především údaje o poskytovatelích sociálních služeb působících v daném regionu) a kontakty pro potřeby realizace skupinové diskuse se zástupci obcí a poskytovatelů sociálních služeb a kontakty pro rozhovory se zástupci obcí. Byly specifikovány scénáře pro rozhovory pro skupinovou diskusi se zástupci obcí a poskytovatelů a scénáře pro rozhovory se zvolenými zástupci ve vybraných obcích.

Použité metody:

Stěžejní metodou použitou v této první fázi realizované výzkumné aktivity byla sekundární analýza dat. Ta byla jednak podkladem pro tvorbu databáze s podrobnějšími údaji o obcích zařazených do výběrového souboru, jednak se stala oporou přípravných aktivit pro sběr empirických dat, tj. pro kvalitativní část této analýzy (tvorba metodiky pro výběr regionů a pro výběr konkrétních obcí zastupujících vybrané regiony a další přípravné práce).

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

V rámci aktivit realizovaných v roce 2021 byly vytvořeny interní analýzy, na jejichž podkladě byla koncipována metodika pro tvorbu výběrového souboru pro potřeby podrobnějších analýz dostupných kvantitativních údajů a metodika pro výběr obcí pro potřeby kvalitativní analýzy. Dalšími vytvořenými výstupy jsou databáze obsahující podrobnější informace o obcích zařazených do výběrového souboru a provedená vstupní vyhodnocení údajů o těchto obcích. Výzkumná aktivita pokračuje i v roce 2022, kdy budou jejími hlavními plánovanými výstupy tematický workshop, umožňující rozšíření a další prohloubení získaných poznatků, závěrečná zpráva z projektu a článek v odborném periodiku.

Období řešení: 8/2021–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.4.1.2 Financování sociálních služeb v teorii a praxi

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Analýza financování sociálních služeb, kterou zpracoval VÚPSV pro MPSV v loňském roce, identifikovala řadu systémových nedostatků, které snižují efektivnost financování a poskytování sociálních služeb. Cílem projektu je proto na základě těchto získaných poznatků navrhnout nový systém financování sociálních služeb, který zvýší efektivnost vložených prostředků a přispěje k rozvoji celého systému. Změnu systému financování požaduje široká odborná veřejnost – potřeba zaznívá prakticky na všech odborných konferencích a seminářích. Projekt navazuje na poznatky, které byly získány v rámci analýzy systému financování sociálních služeb VÚPSV zpracovanou pro MPSV v období od července do srpna 2019.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 bylo plánováno sepsání souhrnné výzkumné zprávy a návrhu výsledku promítnutého do právních předpisů a norem (druh H leg). Další výsledky byly plánovány na další období.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 probíhala analýza financování sociálních služeb.

Důsledky pozastavení projektu:

Projekt nemohl být dokončen v podobě předpokládaných výsledků, které by byly součástí hodnocení VÚPSV za rok 2021.

Období řešení projektu: 01/2021–12/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.4.1.2 Analýza sociálních podniků zaměstnávajících osoby znevýhodněné na trhu práce

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Cílem výzkumu je získat poznatky, na jejichž základě bude možné doporučit návrhy pro rozvoj sociálních podniků. Hlavním tématem je přitom posilování jejich integrační úlohy ve vztahu k cílové

skupině osob znevýhodněných na trhu práce za současné epidemické situace (respektive vzhledem k současné situaci na trhu práce). Ve výsledku budou formulovány návrhy k posílení úlohy sociální ekonomiky při sociálním začleňování znevýhodněných osob v kontextu současné situace.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 bylo plánováno sepsání souhrnné výzkumné zprávy a publikování recenzovaného odborného článku. Realizován měl být také workshop.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 probíhala příprava podkladů pro klíčovou aktivitu projektu, a to pro jednání u kulatého stolu k metodice sběru dat o sociálních podnicích.

Důsledky pozastavení projektu:

Realizace projektu byla pozastavena těsně před dokončením klíčové aktivity, tj. v situaci, kdy z doposud realizovaných činností nevyplynuly žádné závazky ústavu k třetím stranám a kdy nelze dosáhnout žádného z plánovaných výsledků.

Období řešení projektu: 01/2021–12/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5 Rodinná politika

7.5.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.5.1.1 Dopady míry rodičovského konfliktu na dítě a roli, jakou v nich hraje konkrétní forma porozvodového uspořádání péče

Cílem projektu je zmapovat dopady míry rodičovského konfliktu na dítě a roli, jakou v nich hraje konkrétní forma porozvodového uspořádání péče, a to v souvislosti s tím, zda se na ní rodiče shodli, nebo byla soudem nařízena. Projekt se zaměřuje na vývoj vztahu a konfliktu mezi rodiči před a po rozchodu, na způsob nastolení uspořádání péče o děti po rozchodu a na každodenní život a zkušenosti rodičů i dětí ve sledovaných formách péče (zejména střídavá a výlučná). Přitom je snahou reflektovat potřeby dětí a jejich naplňování v různých vývojových fázích. Výsledky projektu budou oporou pro odbornou praxi profesí v resortu MPSV (pracovníci OSPOD, sociální pracovníci, pracovníci sociálních služeb) a MS (soudci, advokáti). Rovněž poslouží jako základní podklady pro návrhy opatření posilujících vytváření udržitelného systému rodinné politiky.

Realizované aktivity v roce 2021:

Během roku byla analyzována data pořízená v závěru roku 2020 v rámci *Výzkumu veřejného mínění k problematice stability současných rodin se zaměřením na uspořádání péče o nezletilé děti po rozvodu/rozchodu rodičů (Stabilita rodiny 2020)* – výzkum byl v rámci tohoto projektu realizován jako jedno z dílčích šetření. Na reprezentativním výzkumném vzorku dospělé populace ČR ve věku od 18 do 65 let mapoval názory a postoje veřejnosti v pěti hlavních tematických oblastech: 1) rodina, partnerství a rozchod/rozvod; 2) důležitost odborné pomoci; 3) uspořádání péče o děti po rozchodu/rozvodu; 4) výživné; 5) dopady pandemie covidu-19. Dílčí výsledky analýz byly představeny a s odbornou veřejností řešeny na červnovém online workshopu „*Stabilita rodiny a porozvodová*

péče o děti ve veřejném mínění“. Souhrnné výsledky výzkumu přináší odborná kniha ***„Stabilita rodiny a porozchodová péče o děti ve veřejném mínění“***.

V jarních měsících bylo připravováno *Dotazníkové šetření zaměřené na péči o nezletilé děti po rozchodu rodičů*. Samotný sběr dat proběhl v období od srpna do října 2021.

Během celého roku byly pořizovány hloubkové rozhovory s respondenty se zkušeností s rozpadem rodiny, a to jednak s mladými lidmi ve věku 16 až 29 let v rámci výzkumu *Jak se žije dětem po rozchodu/rozvodu rodičů?*, jednak s dospělými účastníky se výzkumu *Jak se vychovávají děti po rozchodu/rozvodu rodičů?*

V závěru roku byly provedeny první analýzy dat pořízených ve výzkumu *Jak se žije dětem po rozchodu/rozvodu rodičů?* První dílčí výsledky výzkumu realizovaného formou hloubkových rozhovorů s mladými lidmi ve věku 16 až 29 let se zkušeností rozpadu rodiny v období jejich dětství či dospívání byly představeny na prosincového online workshopu ***„Jak se žije dětem po rozchodu/rozvodu rodičů?“*** prioritně určeného pro sociální pracovníky OSPOD, psychology, terapeuty a další odborníky, kteří pracují s dětmi. Pozornost byla věnována zejména tomu, jak vnímají domov, co podle nich přispívá k tomu, že se dítě po rozpadu rodiny ne/cítí v domácnosti svého rodiče doma, a jak vnímají negativa a pozitiva střídavé péče.

Formou *Policy Paperu* ***„Porozvodová péče o děti ve veřejném mínění a možné implikace“*** byly formulovány vybrané výsledky kvalitativních a kvantitativních šetření a z nich vyplývající doporučení pro opatření rodinné politiky.

Použité metody:

V projektu jsou využívány kvalitativní a kvantitativní výzkumné metody. V uplynulém roce byly pořizovány hloubkové rozhovory s rodiči, kteří vychovávají děti po rozchodu/rozvodu s druhým rodičem, a s mladými lidmi ve věku 16 až 29 let, kteří v dětství či dospívání rozchod/rozvod svých rodičů zažili. Rovněž bylo realizováno *Dotazníkové šetření zaměřené na péči o nezletilé děti po rozchodu rodičů*. Jeho respondenty byli muži a ženy, kteří mají nezletilé dítě. Výběr respondentů byl nastaven jako kvótní – kvóty sledovaly mimo jiné nastavení péče o nejmladší dítě mezi jeho rodiči a věk nejmladšího dítěte v době rozchodu. Sběr dat byl proveden kombinací metod online (CAWI) a osobního (CAPI) dotazování. Výsledný soubor čítá odpovědi 2 005 respondentů. V rámci šetření bylo získáno 438 kontaktů na respondenty souhlasící s účastí v kvalitativním šetření *Jak se vychovávají děti po rozchodu/rozvodu rodičů?*

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Z dosavadních výzkumných šetření realizovaných v rámci projektu na jedné straně vyplývá, že převážná část rozcházejících se rodičů se nakonec dokáže na uspořádání péče o děti po rozpadu rodiny dohodnout. Na druhé straně zkušenosti soudců, advokátů, pracovníků OSPOD, mediátorů a psychologů, ale i výše zmíněný výzkum veřejného mínění poukazují na to, že česká veřejnost, a to jak laická, tak mnohdy i odborná, nemá dostatečné povědomí o procesech spojených s nastavením péče o děti po rozchodu rodičů. V této souvislosti se jedná zejména o skutečný právní obsah a fungování zákonem vymezených typů péče (výlučná péče/péče jednoho z rodičů, střídavá péče, společná péče) ve vztahu k rodičovské odpovědnosti, o význam výživného a způsob jeho určování (zejména při svěřením dítěte do střídavé péče), ale také o kterých záležitostech – jak u sezedaných, tak u nesezedaných – ne/rozhoduje soud, respektive kdy je/není nutno se soudit. Tato problematika je pro značnou část společnosti spojena s řadou obav, nejasných až mylných představ či neplatných mýtů. Tyto nepřesnosti pramení částečně z historické zkušenosti, kdy děti byly po rozvodu téměř

výhradně svěřovány do péče matky a otec je mohl vídat v přesně stanovené dny. Společnost včetně instituce rodiny a pojetí partnerství a rodičovství se však mění. Odklad rodičovství do vyššího věku částečně snižuje šance založit po rozchodu rodinu novou, s dalšími vlastními dětmi. Rovněž je česká společnost čím dál více v názorové rovině, stále však o něco méně v praktické rovině, nakloněna egalitárnímu rozdělení povinností mezi otce a matku. Současně se dnešní společnost více orientuje na potřeby a blaho dětí a ze strany odborné veřejnosti zaznívají apely na maximální možné zapojení obou rodičů v životě dítěte i po rozpadu jejich partnerského vztahu. Nelze pominout ani to, že dospělosti dosáhlo již několik generací dětí, jejichž dětství bylo poznamenáno rozpadem rodiny z důvodu rozpadu vztahu rodičů. To vše vede k tomu, že model výlučné péče matky po rozchodu není již společností jednomyslně akceptován. Rodičům je přisuzováno právo pečovat o děti rovnoměrně a dětem, s ohledem na jejich potřeby, právo na zachování kontaktu a plnohodnotných vztahů s oběma rodiči a jejich širšími rodinami. V tomto kontextu se v praxi proměňují i formy porozchodové péče o děti definované novým občanským zákoníkem (zákon č. 89/2012 Sb.). Vedle sebe tak například existuje asymetrická střídavá péče a výlučná péče s rozšířeným stykem. Zároveň se nerovnoměrně vyvíjí i judikatura (viz např. nálezy Ústavního soudu ke střídavé péči), opatrovnické soudnictví se vyznačuje nejednotností rozhodovací praxe a dalšími problémy. To posiluje nízkou předvídatelnost soudního rozhodnutí a nedůvěru ve vymahatelnost práva, respektive skutečných právních obsahů paragrafů občanského zákoníku upravujících porozchodovou péči o děti bez vyostřených či dlouhých soudních sporů. Což rodiče velmi znejišťuje a může je i v dobré víře vést až k jednání a rozhodnutím, jež dětem neprospívají a posilují konflikt mezi znesvářenými rodiči (ale i v rámci širší rodiny). Poznatky z projektu tak poukazují mimo jiné na naléhavou potřebu systematického uchopení edukace rozcházejících se rodičů formou psycho-sociálně-právního poradenství a osvěty pro širokou veřejnost, kterou vnímají a vyjadřují mnozí odborníci zapojení do řešení rodičovského konfliktu a situace rodin v/po rozpadu.

Období řešení projektu: 01/2019–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5.1.2 Identifikace bariér v přístupu romských dětí ke zprostředkování náhradní rodinné péče

Cílem projektu je analyzovat situaci romských dětí, které jsou krajskými úřady vedeny v evidenci dětí pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče (podle § 22 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů) a identifikovat bariéry, které jim komplikují přístup k péči v náhradním rodinném prostředí. Hlavním cílem je ověřit, zda pro získávání dat o situaci romských dětí v oblasti náhradní rodinné péče lze využít metodu neadresného sběru etnických dat, a vytvořit metodu, která bude cíleně určená pro tuto oblast. Výsledky projektu umožní MPSV naplnit jeho závazky uložené Metodikou pro sledování a vyhodnocování Strategie romské integrace do roku 2020. Do budoucna budou výstupy využitelné při realizaci obdobně zaměřených výzkumů mapujících situaci romských dětí v náhradní rodinné péči a k hodnocení dopadů přijatých systémových opatření na ně (např. opatření strategie navazující na Národní strategii ochrany práv dětí či aktivit transformačních projektů MPSV).

Realizované aktivity v roce 2021:

V prvním čtvrtletí byly na základě poznatků z pilotní vlny šetření (sběr dat proběhl na přelomu let 2019 a 2020 a vázal se k údajům za rok 2018) a zpětné vazby od pracovníků obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů (dále též „OÚ ORP“ a „KÚ“), kteří se zúčastnili jak pilotního šetření, tak následné fokusní skupiny (02/2021), aktualizovány výzkumné nástroje pro pravidelný

monitoring situace romských dětí v oblasti náhradní rodinné péče a mapování postojů pracovníků OÚ ORP a KÚ. Druhý sběr dat proběhl v období od srpna do září 2021, zjišťoval situaci v oblasti náhradní rodinné péče v roce 2020 a aktuální postoje pracovníků OÚ ORP a KÚ. Během třetího čtvrtletí byla pořízená data analyzována a sepisovány naplánované výstupy z projektu, tj. souhrnná výzkumná zpráva **„Zprostředkování náhradní rodinné péče u dětí romského etnika“**, článek **„Role romské etnicity v procesu zprostředkování náhradní rodinné péče“** pro recenzovanou část odborného časopisu Fórum sociální politiky a **„Metodika neadresného sběru etnických dat v oblasti zprostředkování náhradní rodinné péče“**.

Použité metody:

Projekt se z etických důvodů opírá o neadresný sběr etnických dat, v praxi tedy o kvalifikované odhady počtů dětí v procesu zprostředkování náhradní rodinné péče v daném roce od pracovníků krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, kteří mají tuto agendu ve své gesci. Součástí výzkumu je i šetření, zaměřené na postoje těchto pracovníků k postavení romských dětí v daném procesu a bariéry či naopak výhody romských dětí v této oblasti oproti dětem většinového etnika. V roce 2021 byla v období příprav nové vlny šetření využita i technika focus group, jejímiž účastníky byli pracovníci krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností za účasti zástupců zadavatele a výzkumného týmu.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Výsledky výzkumu z roku 2021 zaměřené na situaci romských dětí v procesu zprostředkování náhradní rodinné péče v roce 2020 jsou obsaženy ve výše uvedené souhrnné zprávě a v příslušné metodice.

Podle údajů z pilotní vlny šetření zaměřené na situaci v roce 2018 bylo přibližně každé třetí dítě v evidenci pro účely zprostředkování náhradní rodinné péče romského původu, a to jak podle odhadů krajských úřadů, tak obecních úřadů ORP. V roce 2020 byl tento podíl vyšší, a to na úrovni dvou pětín, jak podle krajských, tak podle obecních úřadů. Vyšší podíly romských dětí, jimž je vyhledávána náhradní rodina, se nacházejí zejména v příhraničních regionech na východě, severu a západě ČR.

Analýza odhadů a dat za rok 2020 ukázala, že romské děti jsou v porovnání s dětmi většinového etnika svěřovány častěji do pěstounské péče příbuzných než umístěny do náhradní rodiny na základě zprostředkování. To potvrzují i výpovědi pracovníků OÚ ORP. Tři pětiny z nich se kloní k názoru, že romské děti jsou častěji svěřovány do příbuzenské pěstounské péče než do zprostředkované pěstounské péče.

Proces zprostředkování náhradní rodinné péče v ČR dlouhodobě značně komplikuje nedostatek žadatelů, kteří navíc zpravidla projevují zájem pouze o malé děti nemající specifické potřeby. Ve srovnání s dětmi většinového etnika je proces zprostředkování náhradní rodinné péče romským dětem většinou pracovníků OÚ ORP a KÚ považován za náročnější a delší. Podíl žadatelů ochotných přijmout dítě romského etnika odhadují převážně do 10 %. Hlavní bariérou na straně žadatelů majoritního etnika je, že přijetím romského dítěte se celá rodina stává smíšenou, česko-romskou rodinou. Podstatnou roli v tom podle respondentů hrají obavy žadatelů z nepřijetí romského dítěte v náhradní rodinné péči nejbližším okolím a obecně většinovou společností, ale také strach z reakcí jeho biologické rodiny a kontaktu s ní, dále pak obavy žadatelů z genetických dispozic dítěte, které nebudou moci ovlivnit výchovou, a obavy z kulturních odlišností. Některé z těchto obav odrážejí celospolečenské klima ve vztahu k Romům a dalším menšinám, jakož i dlouhodobé společenské a sociální problémy. S některými obavami žadatelů týkajícími se výchovy romských dětí však lze pracovat a mírnit je v rámci příprav žadatelů a následně pomocí doprovodných služeb. Dle zkušeností

z praxe bývají účastníci příprav, které se věnují tematice náhradního rodičovství etnicky odlišného dítěte, po jejich ukončení k přijetí dítěte romského etnika vstřícnější než na počátku tohoto procesu.

Období řešení projektu: 01/2018–12/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5.1.3 Výzkum bezdomovecké populace v ČR s přihlédnutím k ekonomické aktivitě v závislosti na fázích životního cyklu

Cílem projektu je přinést souhrnné údaje o aktuálním stavu bezdomovecké populace v ČR. Projekt má tři základní části. Za prvé plošné sčítání osob bez domova, které proběhlo na území ČR v roce 2019 (kategorie bez střechy a vybrané kategorie bez bytu dle mezinárodní typologie ETHOS). Za druhé zjištění podrobnějších údajů o bezdomovecké populaci na vybraném souboru respondentů prostřednictvím kvantitativního sociologického šetření (*Osoby bez domova 2019*). Třetí část je soustředěna na vytvoření dvou metodik pro sčítání osob bez domova: 1) návrh nové metodiky pro sčítání osob v nejistém a nevyhovujícím bydlení; 2) vytvoření metodiky sčítání osob bez střechy a bez bytu založené na postupu použitým v roce 2019.

Realizované aktivity v roce 2021:

Rok 2021 byl posledním rokem projektu. V této závěrečné fázi bylo úsilí zaměřeno na dokončení, schválení a zveřejnění certifikované metodiky sčítání osob bez střechy a bez bytu v České republice. Metodika představila způsoby efektivního zachycení všech jednotlivých kategorií osob bez střechy a bez bytu podle mezinárodní typologie ETHOS (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion). Nejprve shromáždila argumenty a důvody pro volbu jednotlivých metod sběru dat. Následně navrhla postupy pro realizaci samotného sčítání, a to kombinací návodů na terénní sčítání v obcích s online sčítáním v institucích (azylových domech, zdravotnických a vězeňských zařízeních). Její součástí je také návrh na extrapolaci získaných dat do oblastí, v nichž se sčítání nepodaří realizovat. Hlavním smyslem metodiky je tak kodifikace postupů, pomocí nichž je možné pravidelně získávat relevantní a dobře srovnatelná data o velikosti populace osob bez domova v České republice a jejich základních charakteristikách (tj. pohlaví, věk, typ místa přespávání a délka pobytu bez střechy a bez bytu).

Použité metody:

Celý projekt sestával především z kvantitativních výzkumných metod a technik, nicméně k jejich navržení a odzkoušení byly ve stadiu designování využity kvalitativní postupy, tj. rozhovory s experty a aktéry podílejícími se na sběru dat o bezdomovecké populaci. Při tvorbě metodiky sčítání osob bez střechy a bez bytu v České republice jsme kombinovali pět hlavních zdrojů: 1) mezinárodní klasifikace osob bez domova a osob vyloučených z bydlení – typologie ETHOS; 2) mezinárodní poznatky o sčítání populací osob bez domova; 3) poznatky z předchozích lokálních sčítání osob bez domova v českém prostředí v jednotlivých městech; 4) předchozí postupy a odhady počtu osob bez domova na území České republiky; 5) zkušenosti a výsledky z předchozí vlny sčítání osob bez střechy a vybraných kategorií osob bez bytu z roku 2019.

Jelikož podmínky pro sčítání osob bez domova jsou v jednotlivých obcích velmi odlišné, nelze při výzkumu použít jen jednu univerzální metodu. Postup pro sčítání je potřeba vždy přizpůsobit specifikům dané obce. Klíčovou roli pro volbu vhodného metodického scénáře hraje především její velikost a skutečnost, zda se v ní nacházejí nízkoprahové sociální služby pro osoby bez domova.

Navržené postupy obsažené ve čtyřech základních scénářích sčítání jsou dostatečně variabilní pro to, aby s jejich pomocí bylo možné realizovat sčítání v jakékoliv české obci.

Celostátní sčítání osob bez domova, které jsme v roce 2019 v rámci stejného projektu realizovali, bylo prvním svého druhu v České republice a stalo se tak zdrojem do značné míry unikátních dat. Zároveň jsme si vědomi, že ne ve všech ohledech proběhlo ideálně. Avšak právě díky znalosti překážek, s nimiž jsme se při realizaci censu v roce 2019 setkali, se podařilo v metodice představit postupy, které spojují teoretické metodologické rámce s praktickými zkušenostmi „z českého terénu“.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

V roce 2021 vznikla unikátní **“Metodika sčítání osob bez domova v České republice”**. Metodika představuje způsoby efektivního sečtení všech jednotlivých kategorií osob bez střechy a bez bytu podle mezinárodní typologie ETHOS. Kombinuje terénní sčítání v obcích s online sčítáním v institucích.

Metodika je členěna do tří základních celků. V první části je představen teoretický rámec problematiky sčítání populací osob bez domova, včetně jeho potenciálních praktických implikací. Tato část se věnuje nejprve definici cílové populace, dále pak typům prostředí, v nichž je vhodné sčítání realizovat, následně přehledu základních typů metod sčítání osob bez domova, které byly v minulosti již v nějaké podobě aplikovány, a na konci představuje možnosti práce s neúplnými daty (extrapolaci). Ve druhé části jsou podrobně popsány postupy, které byly aplikovány při celostátním sčítání osob bez domova v České republice v roce 2019. Cílem této části je shrnout a strukturovat tyto postupy tak, aby je bylo možné znovu aplikovat. Je tak stabilizován metodický nástroj, s jehož pomocí mohou být opakovaně získávána snadno srovnatelná data, která umožní reflektovat změny a vývojové trendy týkající se velikosti populace osob bez domova v České republice. Je zde představena organizační struktura sčítání a zapojené spolupracující subjekty, dále je zahrnut přehled všech použitých metod a oblastí jejich uplatnění. Část je uzavřena pojednáním o zpracování získaných dat. Ve třetí části jsou představeny metodologické návrhy pro sčítání zbývajících kategorií osob bez bytu, které nebyly do censu v roce 2019 zahrnuty, přestože podle klasifikace ETHOS do této kategorie patří. Na konci publikace jsou připojeny přílohy s dokumenty, které byly použity při sčítání v roce 2019 a předpokládá se jejich opětovné užití v dalších vlnách censu (např. různé typy sčítacích archů s instrukcemi k jejich vyplnění).

Metodika je primárně určena výzkumníkům, jejichž úkolem se stane sečtení populace osob bez domova v České republice, metodickou oporu v ní však najdou také všichni realizátoři menších censů osob bez domova v jednotlivých obcích. Nabízí řadu postupů, které jsou vhodné pro sčítání v různých typech obcí podle jejich velikosti a zastoupení služeb pro osoby bez domova. Metodika standardizuje postupy, v nichž propojuje teoretické metodologické rámce s praktickými zkušenostmi z českého terénu. Metodika je schválena MPSV. Pro predikce i možné průběžné vyhodnocování trendů by bylo ideální opakovat sčítání v jednotlivých obcích každoročně, a to vždy ve stejném období, tj. na jaře. Vzhledem k náročnosti jeho realizace však považujeme za dostatečné, když bude sčítání celorepublikově prováděno jednou za pět let. Ovšem s doporučením, že po specifických událostech s možným dopadem na velikost populace osob bez domova může být provedeno dříve. Alternativou může být v takových případech i realizace nárazových srovnávacích sčítání na menším výzkumném souboru sestaveném z dříve zapojených obcí.

Období řešení projektu: 07/2018–04/2021.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5.1.4 Komplexní výzkum o situaci rodin a seniorů

Projekt reaguje na současnou rozmanitost rodinných forem. V jednotlivých letech řešení se proto projekt, na základě dohody se zadavatelem (MPSV), věnuje specifickému typu, případně typům rodinného uspořádání. V roce 2018 se sondy zaměřily na rodiny se třemi a více dětmi a na tzv. rodiny rekonstituované. V roce 2019 se pozornost přesunula na rodiny samoživitelů. V roce 2020 byla tématem bezdětnost a život homoparentálních rodin. V roce 2021 se výzkum zaměřil na rodiny úplné. Výstupy projektu jsou využívány pro koncepční činnost MPSV, jsou podkladem pro periodickou *Zprávu o rodině* a pro aktualizaci *Koncepce rodinné politiky* MPSV. Výsledky mohou využívat i další orgány státní správy a samosprávy a jiné organizace zabývající se podporou rodin.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 výzkum navázal na předchozí roky projektu. Tentokrát se zaměřil na úplné rodiny s dětmi. Předmětem zájmu byla opět například socioekonomická situace rodin (vč. bydlení a využívání daňového a dávkového systému, míry ekonomické aktivity členů rodin, ohrožení chudobou), sladění rodinného a pracovního života, mezigenerační solidarita, využívání sociálních a jiných služeb, vnímání společenských opatření na podporu rodin či životní hodnoty. V tomto roce byl však výzkum ovlivněn i pandemickou situací, která se dotkla jedinců i jejich rodin. Výzkum probíhal v období, kdy již téměř dva roky společnost fungovala ve specifickém režimu (uzavírání školských institucí, omezování některých pracovních činností, či dokonce zákaz stýkání osob, omezení pohybu apod.). Součástí výzkumu proto byly i otázky, jak toto specifické období rodiče vnímali a jak v době pandemie zvládali skloubit různé oblasti rodinného a pracovního života. Hlavní výstupy z výzkumu byly zpracovány ve formě odborné publikace.

V roce 2021 byly rovněž realizovány dva workshopy. První z nich proběhl v červnu a jeho cílem bylo seznámit odbornou veřejnost s výsledky výzkumu v předchozím roce projektu – zaměřen tedy byl na problematiku bezdětnosti a život homoparentálních rodin (workshop byl přeložen na toto období z předchozího roku kvůli pandemii covidu-19). Druhý workshop byl realizován v prosinci a zaměřen byl na výzkum úplných rodin.

Na podzim 2021 byl v rámci projektu zpracován odborný článek s názvem „**Sociální, biologické, genetické a právní rodičovství v českých homoparentálních rodinách**“. Článek byl přijat do recenzního řízení v časopisu *Sociální studia*, které stále ještě probíhá.

Použité metody:

Celý projekt je založen na kombinaci kvalitativních a kvantitativních sociologických technik, součástí výstupů je i analýza socioekonomického kontextu relevantního pro vybraný typ rodiny. Nejinak tomu bylo i v roce 2021. V rámci předvýzkumu byla použita metoda desk research pro zjištění stávajícího stavu poznání a sekundární analýza dat z jiných výzkumů, zaměřených mimo jiné na dopady pandemie covidu-19. Samotný výzkum realizovaný v rámci projektu se podobně jako v uplynulých letech opíral o dotazníkové šetření a hloubkové rozhovory. Cílovou skupinou byli rodiče (matka, otec) nezaopatřených dětí žijící v manželském či partnerském soužití, kteří v době šetření bydleli ve společné domácnosti nejméně tři roky. Děti v domácnosti nemusely být biologickými dětmi obou rodičů, ale ani jeden z těchto rodičů nesměl mít žádné nezaopatřené dítě žijící v jiné domácnosti. Tímto vymezením jsme z našeho výzkumu záměrně vyřadili tu část úplných rodin, ve kterých se rodič finančně i jinak stará o další (po většinu času s ním nebydlící) dítě z předchozího partnerství. Jejich situace je poněkud odlišná, jak v oblasti vztahové, tak ekonomické.

Sběrem dat byla na základě výsledků výběrového řízení pověřena agentura FOCUS Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o. (dále jen „FOCUS“). Dotazníkové šetření proběhlo v termínu od 7. září do 30. září 2021, kombinací metod standardizovaných face-to-face rozhovorů s využitím elektronického dotazníku v notebooku (CAPI) a online vyplňování (CAWI) realizovaného přes panel respondentů. Sběr metodou CAPI provedli vyškolení tazatelé agentury FOCUS přímo v domácnostech respondentů. CAWI část byla realizována prostřednictvím externího panelu respondentů registrovaných v Českém národním panelu (panel má 54 000 aktivních členů). V rámci jedné domácnosti nesmělo být dotázáno více osob. Metodou CAPI bylo sebráno 1 223 úplných dotazníků, metodou CAWI 1 072 úplných dotazníků, výsledný datový soubor tedy obsahuje odpovědi od 2 295 respondentů. Jednalo se o kvótní výběr s následujícími kvótními znaky: pohlaví respondenta, vzdělání respondenta, počet nezaopatřených dětí v úplné rodině, věk nejmladšího nezaopatřeného dítěte v úplné rodině, velikost obce a kraj. Získaná data byla zpracována v programu SPSS a analyzována pomocí obvyklých statistických metod, deskriptivních i explorativně explanačních, mezi něž patří tabulky třídění prvního i vyšších stupňů, grafické způsoby zobrazení dat, analýza rozptylu, regresní metody, faktorová analýza apod.

Dotazníkové šetření bylo doplněno kvalitativním výzkumem založeným na 14 nestandardizovaných osobních semistrukturovaných rozhovorech se zástupci cílové skupiny. Část kvalitativního výzkumu časově předcházela a druhá část časově následovala výzkum kvantitativní. Jeho účelem bylo: 1) poskytnout podklady pro navržení standardizovaných rozhovorů kvantitativního výzkumu; 2) hlouběji prozkoumat životní situace úplných rodin s dětmi a získat detailní popis jejich fungování v době pandemie. Sběr dat probíhal od dubna do listopadu 2021. Rozhovory byly věnovány každodenním zkušenostem rodičů s péčí a výchovou dětí a fungování celé rodiny. Participantů byli do výzkumu zařazováni na základě účelového výběru. Přitom byla aplikována strategie usilující o různorodost souboru participantů v rámci vymezené skupiny, a to s ohledem na gender, vzdělání rodičů a věk dětí (Maximum Variation Sampling Strategy). Všechny rozhovory byly zaznamenány na diktafon a následně doslovně přepsány. Při jejich analýze byl použit software ATLAS.ti. Bylo využito především otevřené tematické kódování a proces aplikované tematické analýzy. Východiskem byl princip fenomenologického přístupu, akcentováno bylo hledisko aktéra.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Hlavním výstupem je publikace *„Úplné rodiny s dětmi“* shrnující poznatky z aktuálního výzkumu. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_502.pdf. Podle kvantitativního šetření žili v jedné pětině úplných rodin s dětmi rodiče v nesezdaném soužití, přičemž třetina z nich plánovala uzavřít sňatek v nejbližších třech letech. Většina úplných rodin byla tedy založena na manželském svazku. Pro devět z deseti respondentů i jejich partnerů bylo současné manželství jejich prvním, zbývajících podíl ženatých/vdaných respondentů či partnerů vstoupil do manželství opakovaně. Téměř dvoutřetinová většina respondentů měla v době konání výzkumu tolik dětí, kolik si přála, třetina dotázaných měla méně dětí, než si přála (častěji to uváděly ženy a nesezdaní rodiče) a pouhá 4 % jich měla naopak více. Ti, kteří by chtěli mít v životě více dětí, než tomu bylo v době výzkumu, vysvětlovali nejčastěji tento „rozpor“ tím, že plánují mít děti později. Druhým nejčastěji uváděným důvodem byl věk rodičů, třetím důvodem pak jejich zdravotní stav. Tři čtvrtiny dotázaných rodičů v době konání šetření neuvažovaly o tom, že by měly ještě nějaké další dítě.

Ve většině šetřených rodin byli výdělečně činní oba rodiče, jejich příjmy tak tvořily především příjmy pracovní, sociální příjmy byly v úplných rodinách méně časté než v jiných typech rodinného uspořádání. Nejvyšší příjmy měly rodiny se dvěma dětmi, s nevelkým předstihem před rodinami s jedním dítětem, ale výrazným proti rodinám se třemi a více dětmi.

Pandemie covidu-19 zasáhla rodiny v různých oblastech života. Nejvíce rodičů si stěžovalo na její negativní dopady v rovině psychické. Třetina rodičů uvedla, že zakoušela pocity osamělosti a nedostatek kontaktů s přáteli nově či ve větší míře než před pandemií. Zhruba ve čtvrtině zkoumaných rodin zažívali rodiče pocit vyčerpání a vyhoření. Téměř ve třetině rodin rodiče uvedli, že dítě nově v souvislosti s pandemií začalo trávit příliš mnoho času na počítači.

V dotázaných rodinách nedocházelo během pandemie ve většině případů k výrazným změnám či výkyvům v pracovním zapojení. Podle přímé výpovědi respondentů se v 78 % nezměnilo jejich postavení na trhu práce, ale u 10 % se zhoršilo. Finanční situace rodin se v souboru jako celek vyvíjela méně příznivě než ekonomická aktivita. Stabilitu zde deklarovalo jen 63 % dotázaných, zhoršení pak 24 %.

Problémy s bydlením, dlouhodobou nezaměstnaností a dluhy se nově týkaly jen naprosté menšiny zkoumaných rodin, hojnější byl výskyt problémů v těchto oblastech u těch rodin, které je měly již před pandemií. Nicméně tento výsledek by neměl být podceňován, nově se v době pandemie vyskytl problém s dlouhodobou nezaměstnaností zhruba v každé dvacáté zkoumané rodině.

Sladování rodiny a zaměstnání patří k oblastem, které byly podle deklarací postiženy dopady pandemie covidu-19 v porovnání s ostatními méně často. Pro matky bylo běžnější než pro otce, že svoji práci odváděly v nestandardní pracovní době, což byl i jeden z důsledků vyšších nároků na péči o děti při uzavření škol a příčina komplikací při kombinování pracovních a rodinných povinností. Práce z domova, jež se v době pandemie tolik rozšířila, nepůsobí jako obecný nástroj ulehčování kombinace rodinných a pracovních rolí.

Na poli rodinné politiky je především potřeba podporovat soběstačnost a stabilitu úplných rodin s dětmi různými nástroji. Rodinám a jejich jednotlivým členům by v podobných situacích, jako je ta pandemická, měla být poskytnuta možnost nahradit příjem v případě ztráty zaměstnání či podnikání a podle potřeby i nefinanční forma podpory. Pro rodiny je významné, aby byly udrženy otevřené školské instituce a bylo poskytováno co možná nejvíce prezenčního vzdělávání, aby rozsah distanční a online výuky zůstal omezený. Rodinná politika by neměla být tak výrazně soustředěna na rodiny s nejmladšími dětmi a na nízkopříjmové rodiny. Měla by vytvořit komplexní systém, který by podporoval rodiny po celý rodinný cyklus, tedy například i ty se staršími školními a dospívajícími dětmi a rodiny se středně vysokými příjmy.

Období řešení projektu: 01/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5.1.5 Využívání a fungování institutu svěřeni dítěte do péče jiné osoby (svěřenectví) v praxi

V České republice existují vedle sebe dva téměř totožné instituty náhradní rodinné péče vykonávané osobami příbuznými nebo dítěti blízkými – tzv. příbuzenská pěstounská péče a svěřeni do péče jiné osoby. Zásadní odlišnost obou institutů spočívá v míře finančního zaopatření a dostupnosti odborné garantované podpory. Projekt se zaměřuje na zmapování využívání a fungování institutu svěřeni dítěte do péče jiné osoby za podpory různých výzkumných metodologických nástrojů, kdy se snaží o komplexní popis všech zásadních dimenzí problémů, jakými jsou například rozdílná míra využívání institutu svěřeni dítěte do péče jiné osoby v jednotlivých krajích ČR a v jednotlivých letech, reálná délka trvání péče o dítě v rámci tohoto institutu, rozdíly v právech a povinnostech pečujících osob u jednotlivých forem náhradní rodinné péče, otázka zneužívání dávek pěstounské péče atd.

Realizované aktivity v roce 2021:

Výzkum začal v květnu 2021. Po úvodní desk research a analýze dat ze statistik MPSV a Ministerstva spravedlnosti ČR byly uskutečněny hloubkové rozhovory s experty (opatrovnickými soudci a sociálními pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí). Dále byly provedeny hloubkové rozhovory s pečujícími osobami, které s problematikou svěření mají osobní zkušenost. Zjištění získaná z hloubkových rozhovorů byla základním podkladem pro tvorbu dvou dotazníků pro navazující kvantitativní šetření mezi pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí a opatrovnickými soudci.

Na podzim 2021 byl projekt se svými pilotními výstupy představen na konferenci *Hradecké dny sociální práce* (sekce právní) odborné veřejnosti.

Použité metody:

Projekt je založený na metodách sociologického výzkumu kombinujícího kvalitativní a kvantitativní metody. Na úvod byla použita metoda desk research (analýza dat ze statistik MPSV a Ministerstva spravedlnosti ČR). Provedeny byly hloubkové rozhovory, které byly následně přepsány, kódovány a analyzovány pomocí softwaru ATLAS.ti – otevřené kódování dle obsahu a kategorizace s následnou tematickou analýzou. S využitím výstupů z předchozích šetření byly vytvořeny dotazníky pro kvantitativní šetření. V rámci celého výzkumu je kladen důraz na jeho etiku (získávání, zpracování, prezentování dat).

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Na podzim 2021 byl projekt se svými pilotními výstupy představen na konferenci *Hradecké dny sociální práce*. Z této aktivní účasti vzešla studie pod názvem „**Využívání a fungování institutu svěření dítěte do péče jiné osoby (svěření) v praxi**“, která byla publikovaná ve sborníku konference.

Období řešení projektu: 02/2021–10/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5.1.6 Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky (bulletin)

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Cílem projektu je sledování a publikování vybraných a nejdůležitějších ekonomických a sociálních ukazatelů v dlouhodobých a metodicky srovnatelných časových řadách, počínaje rokem 1990. Bulletin přebírá zejména data ČSÚ, MF, ČNB, MPSV a Eurostatu. Autoři sledují vývoj a změny jednotlivých metodik. V případě dalšího upřesnění se získané údaje doplňují vlastními propočty s přihlédnutím k platné právní úpravě.

Realizované aktivity v roce 2021:

Stejně jako v předešlých letech i během roku 2021 mělo v pravidelných časových intervalech (čtvrtletně) docházet k aktualizaci a zveřejňování dat (viz <https://www.vupsv.cz/vybrane-projekty/vyvoj-hlavnich-ekonomickych-a-socialnich-ukazatelu-cr/>). V průběhu roku bylo rovněž naplánováno sepsání bulletinu.

Aktuální stav:

Ke 30. 4. 2021 proběhla první ze čtyř plánovaných aktualizací dat.

Důsledky pozastavení projektu:

Nebude vydán hlavní roční výstup (bulletin, 05/2021) a rovněž nedojde k dalším aktualizacím dat – dochází tak k přerušení dlouhodobých časových řad sledovaných ukazatelů ekonomického a sociálního vývoje ČR, které uživatelům umožňují získat aktuální data o vývoji velkého množství ukazatelů přehledně a na jednom místě.

Období řešení projektu: 01/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.5.2 Účelová podpora TA ČR

7.5.2.1 Obohacení datové báze pro tvorbu a evaluaci rodinné politiky

Cílem projektu je rozšířit datovou bázi využitelnou pro tvorbu a evaluaci rodinné a populační politiky v ČR (a nepřímě i v širším mezinárodním kontextu). Projekt reaguje na současné zásadní změny v reprodukčním chování a demografické struktuře české společnosti a na pokračující stárnutí populace. Tyto demografické změny představují zásadní výzvy pro veřejnou politiku i ekonomiku. Jejich úspěšné zvládnutí se nemůže obejít bez aktuálních kvalitních dat. Projekt chce tato data získat prostřednictvím nového empirického výzkumu reprodukčního a rodinného chování. Data budou získána, zpracována, zdokumentována a analyticky vyčerpána podle potřeb aplikačních garantů a rovněž archivována a poskytnuta dalším uživatelům. Na řešení projektu se podílejí 4 řešitelé – Masarykova univerzita jako hlavní řešitel, dále pak Univerzita Karlova, VÚPSV a společnost SC&C spol. s r.o. Aplikačními guaranty projektu jsou MPSV, Česká gynekologická a porodnická společnost ČLS JEP a Česká menopauzální a andropauzální společnost ČLS JEP.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 pokračoval sběr dat výběrového šetření GGS (*Generations and Gender Survey*), v ČR nesoucího název **Současná česká rodina**. Dotazník obsahuje dvě části. Jeho jádro je sdíleno mezinárodně v rámci projektu *Generations and Gender* (GGP). Druhá část dotazníku (celkem 40 položek) je tvořena národně specifickými otázkami, které byly primárně vytvořeny s cílem zmapovat důsledky koronavirové krize na rodiny a domácnosti.

V první polovině roku 2021 bylo osobní dotazování v domácnostech respondentů znemožněno přijetím protiepidemických opatření. Osobní dotazování pravděpodobnostního vzorku mohlo efektivně pokračovat od přelomu jara a léta 2021. Dotazování probíhalo kombinací dvou metod: 1) preferovanou verzí bylo vyplnění online dotazníku (CAWI); 2) pokud toto řešení vybraný respondent výslovně odmítl, uskutečnil se rozhovor metodou CAPI (osobní dotazování na přenosném počítači).

Pilotní část výzkumu (*Pilotní covidová studie*), která byla realizována na kvótním vzorku metodou CAWI na přelomu roku 2020 a 2021. Sesbírána byla data od 1 304 respondentů. Následně byla harmonizována a během roku 2021 zveřejněna k volnému využití pro vědecké účely v mezinárodním datovém archivu projektu GGP (viz <https://www.ggp-i.org/>). Český tým začal zpracovávat a prezentovat první dílčí výsledky založené na tomto souboru dat. Na webové stránce projektu (viz <https://ggp-cz.fss.muni.cz/>) jsou průběžně zveřejňovány informace z terénního sběru dat, zajímavé výsledky projektu (letáky na vybraná témata) i tiskové zprávy.

Průběžné výsledky projektu byly prezentovány také široké odborné veřejnosti (mezinárodní i české) na řadě konferencí a seminářů.

Použité metody:

Projekt je založen na realizaci české verze mezinárodního kvantitativního dotazníkového šetření a následných analýzách získaných dat. Hlavní sběr dat je realizován na pravděpodobnostním náhodném vzorku (vícestupňový stratifikovaný výběr) smíšeným módem dotazování (kombinace CAPI a CAWI).

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

V roce 2021 byl zveřejněn harmonizovaný dataset *Pilotní covidové studie* v datovém archivu projektu GGP (viz <https://www.ggp-i.org/>). První výsledky byly prezentovány odborné veřejnosti zejména prostřednictvím konferenčních příspěvků (GGP-Connect seminar series; 6 th GGP User Conference 2021; 50. výroční konference České demografické společnosti; 29. kongres k sexuální výchově organizovaný Společností pro plánování rodiny a sexuální výchovu; webinář Českého sociálně-vědního archivu – Sociálněvědní data k tématu pandemie v Česku a na Slovensku; seminář Sociologického ústavu AV ČR a jiné).

V roce 2021 byly připraveny 3 rukopisy odborných článků (v době zpracování *Výroční zprávy* v recenzním řízení).

Období řešení projektu: 06/2020–12/2023.

Zdroj financování: Technologická agentura ČR, program ÉTA.

7.5.2.2 Dopady pandemie COVID-19 na sólo rodiče

Projekt se zaměřuje na dopady pandemie na život sólo rodičů například v oblasti zaměstnanosti, příjmů, bydlení, péče o děti. Cílem je zmapovat potřeby sólo rodičů z hlediska nutnosti vyhledání odborné pomoci a zhodnocení efektivnosti této pomoci. Projekt navazuje na výzkum samoživitelů realizovaný v roce 2019, což umožní vyhodnotit změny ve vybraných oblastech života cílové skupiny.

Realizované aktivity v roce 2021:

V prvním čtvrtletí roku 2021 byly realizovány hloubkové rozhovory s experty, jichž se problematika sólo rodičovství dotýká zprostředkovaně, nebo kteří s rodiči samoživiteli pracují přímo ve své praxi. Současně se uskutečnily hloubkové rozhovory se samotnými sólo rodiči. S jednotlivými účastníky byly řešeny oblasti jejich života, které mohly být pandemií nejvíce poznamenány, a to ve spojitosti s jejich pracovním postavením, možnostmi sladování práce a rodiny, bytovou a finanční situací, psychickou pohodou a rodinnými/partnerskými vztahy či poptávkou po vnější pomoci a jejím uspokojení.

Zjištění získaná z hloubkových rozhovorů byla základním podkladem pro tvorbu dotazníku pro navazující kvantitativní šetření mezi sólo rodiči. Dotazník se týkal péče o děti, oblasti sladování práce a rodiny, pracovní sféry, finanční a materiální situace, bydlení, státní podpory a využívání služeb. Důraz byl přitom kladen na aktuální situaci sólo rodičů a na dopady pandemie do jednotlivých oblastí jejich života. Sběr dat probíhal od konce května do začátku července 2021 kombinací osobního (CAPI) a internetového (CAWI) dotazování a výsledný soubor čítá 1 135 respondentů.

V listopadu 2021 byli osloveni všichni respondenti účastníci se hlavního šetření metodou internetového dotazování a dále ti, kteří se zúčastnili osobního dotazování a souhlasili s podzimním rekontaktem. Cílem opětovného dotazování bylo jednak postihnout aktuální (finanční) situaci

respondenta a jednak získat zpětnou vazbu o míře využití různých odborných služeb. Efektivita služeb byla sledována prostřednictvím spokojenosti sólo rodičů s jejich využitím, případně skrze okolnosti zdůvodňující jejich nevyužití.

Na jaře 2021 byl ve spolupráci se společností Aperio vytvořen seznam kontaktů na rodinám pomáhající organizace, který reflektuje krajské a okresní členění v rámci celé ČR. V seznamu lze rozlišit pět oblastí pomoci, kterou dané organizace či pracoviště poskytují (krizová pomoc, podpora při řešení problematických rodinných či rodičovských vztahů, poradenství a pomoc při finančních a materiálních problémech, nefinanční materiální pomoc a terénní pomoc v domácnosti). V krajském členění byl tento seznam zakomponován do hlavního dotazníkového šetření a předán respondentům, rozlišení typů služeb dle jednotlivých oblastí pomoci bylo rovněž využito v konkrétních otázkách v dotazníku.

Na podzim 2021 byl zpracován odborný článek vycházející z hlavního sběru kvantitativních dat.

Použité metody:

Projekt je založen na sociologickém výzkumu kombinujícím kvalitativní a kvantitativní metody. V prvním čtvrtletí proběhlo kvalitativní šetření (hloubkové rozhovory s experty a sólo rodiči), které se staly podkladem pro tvorbu dotazníku a následné kvantitativní výběrové šetření mezi rodiči samoživiteli, realizované na přelomu jara a léta 2021. Výběr respondentů byl nastaven jako kvótní, přičemž kvóty sledovaly pohlaví a vzdělání sólo rodiče, počet nezaopatřených dětí v domácnosti, velikost místa bydliště a kraj. Přibližně o půl roku později byli vybraní respondenti opětovně kontaktováni, přičemž úspěšnost rekontaktu dosáhla 57 % (ze všech oslovených).

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Pracovníky společnosti Aperio byl sestaven ***Seznam podpůrných organizací pro rodiny***. Seznam se stal součástí dotazníku, aby s ním mohli být seznámeni respondenti hlavního kvantitativního šetření. Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/seznam-podpurnych-sluzeb-pro-rodinu/>. V roce 2022 je plánována jeho aktualizace.

Na podzim 2021 byl zpracován odborný článek s názvem „***Dopady pandemie na sólo rodiče a jejich potřebu neformální pomoci***“, který vychází z dat hlavního kvantitativního šetření. Článek byl přijat do recenzního řízení v časopisu *Sociální studia*, které stále ještě probíhá.

Období řešení projektu: 12/2020–05/2022.

Zdroj financování: Technologická agentura ČR, program ÉTA.

7.6 Příjmová a mzdová politika

7.6.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.6.1.1 Hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací

Hlavním cílem výzkumné aktivity je vytvořit nástroj rovného odměňování a dodržení principu spravedlivé odměny za práci pomocí relevantního ohodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce (§ 110 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce), neboť soudobé trendy a postupující automatizace, robotizace a digitalizace mění předmět a obsah práce. Vytvářejí tak apel na kontinuální výzkum pracovních činností i metody jejich hodnocení.

Realizované aktivity v roce 2021:

- práce na tvorbě a editaci metodiky hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací, včetně průběžného doplňování získávaných dat;
- tvorba sborníku prací;
- tvorba aplikace databázového typu pro soustředění, editaci a vyhodnocování dat;

Použité metody:

- explorativní výzkum;
- sběr dat;
- studium právních předpisů a odborné literatury;
- dotazník, test, interview, škálování.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Výstupy z této výzkumné aktivity jsou neveřejné a určené pouze pro vnitřní potřeby MPSV.

Období řešení projektu: 1/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.6.1.2 Naplň a konstrukce životního a existenčního minima

Hlavní náplní výzkumné aktivity je na základě rozborů relevantních údajů poskytnout podklady, které budou využity odběrateli výsledku při úpravě institutu životního a existenčního minima. Cílem je zajistit dle české legislativy adekvátní příjem pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené, a to jak v rovině věcné náplně institutu životního a existenčního minima, tak v rovině samotné jeho konstrukce. Navíc Institut životního a existenčního minima nesmí být v rozporu s mezinárodními úmluvami, konvencemi atd., kterými je Česká republika vázána.

Realizované aktivity v roce 2021:

Dne 28. 6. 2021 byl realizován kulatý stůl na téma „**Životní a existenční minimum 21. století**“ s neziskovým sektorem.

Použité metody: minimalizační rozborů a lineární programování.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Výstupy z této výzkumné aktivity jsou neveřejné. Určené jsou pouze pro vnitřní potřeby MPSV.

Období řešení projektu: 1/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.6.1.3 Vliv minimální mzdy na trh práce v ČR

Cílem projektu je zhodnotit vliv úrovně minimální mzdy a jejího zvyšování na trh práce v ČR a na jednotlivá odvětví národního hospodářství. Pro plnění funkcí minimální mzdy je důležité její nastavení nejen vůči průměrné či mediánové mzdě, ale i vůči životnímu minimu a sociálním dávkám. Velký důraz je proto kladen také na interakci minimální mzdy a sociálních dávek v ČR.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 byl na mezinárodní vědecké konferenci *Economic and Societal Challenges of the European Economy (COVID and Post-COVID Period)* přednesen příspěvek „**Labour Costs before Covid**“, který byl následně publikován ve sborníku konference.

Použité metody:

- popisné statistiky (charakteristiky polohy, variability, šikmosti a špičatosti);
- Giniho koeficient a Lorenzova křivka;
- modelování mzdových rozdělení s využitím tří parametrických lognormálních křivek;
- metody maximální věrohodnosti bodového odhadu parametru;
- analýza závislostí (analýza rozptylů, regresní a korelační analýza);
- analýza časových řad (analýza trendu, exponenciální vyrovnávání, interpolační kritéria, extrapolací kritéria);
- vytváření klastrů podle společných rysů chronologického vývoje a logistické regrese.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Výstupy z této výzkumné aktivity jsou neveřejné a určené pouze pro vnitřní potřeby MPSV.

Období řešení projektu: 1/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.6.1.4 Monitoring nákladů práce v ČR, ve státech Evropské unie a v USA

Z *Rozhodnutí o změně č.j. MPSV – 2021/60644-441, č.j. MPSV/2021/56010-10*, byl projekt ke 30. 4. 2021 pozastaven.

Cílem projektu je shrnout za EU a USA roztržštěná data týkající se nákladů práce, zdanění práce ve vazbě na financování sociálního a zdravotního zabezpečení, podílu práce na nákladech a jednotkových nákladů práce.

Realizované aktivity v roce 2021:

Ke 30. 4. 2021 byla provedena přípravná fáze realizace projektu, konkrétně zajištění datové základny. Rovněž byly provedeny základní výpočty. Další výstupy byly naplánovány později v daném roce.

Aktuální stav:

V současné době je zajištěna datová základna a provedeny jsou základní výpočty. K další fázi realizace projektu nebylo vzhledem k jeho pozastavení přistoupeno.

Důsledky pozastavení projektu:

Nebude vydán hlavní roční výstup – bulletin.

Období řešení projektu: 1/2018–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.7 Obecné otázky sociální politiky

7.7.1 Institucionální podpora na DKRVO

7.7.1.1 Kvalita výkonu sociální práce v ČR – vytvoření metodiky hodnocení a provedení prvotní evaluace

Hlavním cílem projektu je standardizace (tj. jednotné nastavení) východisek a procesů hodnocení kvality výkonu sociální práce jako nástroje neustálého zlepšování a rozvoje kvality výkonu sociální práce v ČR. Hlavního cíle bude dosaženo jednak zpracováním metodiky hodnocení kvality výkonu sociální práce napříč jednotlivými oblastmi systému sociální ochrany ČR, jednak pilotním ověřením této metodiky, tj. provedením prvotního hodnocení kvality výkonu sociální práce. Pilotní ověření má současně sloužit jako výchozí bod pro dlouhodobé sledování kvality sociální práce v celé soustavě veřejných služeb. Součástí projektu je rovněž vedení odborné diskuse na toto téma, a to zejména prostřednictvím publikační činnosti.

Realizované aktivity v roce 2021:

Řešení projektu v roce 2021 spočívalo jednak v analytickém zpracování unikátních kvalitativních dat (výstupy z metody Deplhi a transkript záznamů kvalitativních rozhovorů v rozsahu cca 730 normostran), která byla pro účely tohoto projektu sbírána v roce 2020, jednak v návazném vytvoření první verze „**Metodiky hodnocení kvality výkonu sociální práce v ČR**“ (09/2021). Její podstatnou součástí byla i první verze „**Souboru kritérií a indikátorů monitorování kvality výkonu sociální práce v ČR**“.

Poznatky získané v rámci výše zmíněných kvalitativních analýz byly v roce 2021 publikovány ve dvou odborných monografiích, jednom odborném článku (časopis indexovaný v databázi Socpus) a rovněž ve formě *Policy Brief*.

Použité metody:

Pro výše zmíněnou analýzu kvalitativních dat byly využity postupy tematické analýzy (Braun, Clarke 2006). Tematická analýza měla primárně deduktivní charakter, neboť vycházela z teoretické konceptualizace kvality výkonu sociální práce, zpracované v rámci předchozí fáze řešení tohoto projektu. V prvních fázích tematické analýzy (tj. seznámení se s daty a tvorba prvotních kódů) byl pak doplňkově uplatněn také induktivní přístup.

Pro vytvoření první verze „**Souboru kritérií a indikátorů monitorování kvality výkonu sociální práce v ČR**“ byl v rámci projektu vyvinut vlastní inovativní postup, který zahrnoval řadu dílčích kroků. Nejprve byl vytvořen seznam všech indikátorů kvality výkonu sociální práce, které bylo možné identifikovat: 1) z empirických dat získaných během předchozích fází řešení projektu; 2) na základě teoretické konceptualizace kvality sociální práce a profesionálního výkonu sociální práce; 3) ze zahraničních zkušeností a přístupů k této problematice. Následně byly takto identifikované indikátory rozříděny dle toho, k jaké dimenzi kvality se vztahovaly. Poté řešitelé projektu provedli první revizi indikátorů z hlediska jejich smysluplnosti pro českou sociální práci (zejména otázka přenosnosti části indikátorů odvozených ze zahraničních zdrojů). Tato sada indikátorů byla v rámci jednotlivých dimenzí kvality kategorizována do obecnějších skupin – oblastí, v nichž bylo provedeno jemnější tematické třídění. Vznikla tak kritéria kvality výkonu sociální práce. Následovala další revize seznamu kritérií a indikátorů, a to dle: 1) toho, co je měřitelné kvantitativně, kdy byly vyloučeny indikátory, které jsou relevantní, ale nelze je zjišťovat dotazníkovým šetřením; 2) váhy jednotlivých indikátorů, což vedlo k vyloučení indikátorů, které jsou relevantní, ale týkají se přílišných detailů; 3) dle toho, co

je zjištěitelné přímo od sociálních pracovníků, kteří budou jednotkou dotazováni v rámci následného pilotního ověření **„Metodiky hodnocení kvality výkonu sociální práce v ČR“** v roce 2022. Takto vytvořený první ucelený návrh **„Souboru kritérií a indikátorů monitorování kvality výkonu sociální práce v ČR“** byl ještě v roce 2021 podroben externí obsahové validaci prostřednictvím dvoustupňového expert review (srov. Olson 2010; Willis et al. 1999), do něhož se zapojilo 65 sociálních pracovníků první linie a 15 expertů.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

V roce 2021 byla sepsána monografie **„Kvalita výkonu sociální práce očima sociálních pracovníků“** reagující na bílé místo oboru a profese sociální práce, které spočívá v absenci jednotného obecně uznávaného vymezení kvality v sociální práci v ČR. Zachycuje současné představy spojované českými sociálními pracovníky (řadovými i zástupci profesních skupin, střešních organizací, řídicích orgánů atd.) s „kvalitou výkonu sociální práce“. Kvalita je v rámci monografie chápána jako sociální konstrukt. Představy sociálních pracovníků jsou nejprve nahlíženy optikou obecných rovin pojmu kvalita, ve druhém přiblížení pak perspektivou dimenzí kvality v sociální práci inspirovanou Donabedianovým modelem, doplněným o dimenzi kontextu a o dimenzi role uživatelů. Monografie může sloužit jako východisko při diskusích o vytváření nástrojů pro zajišťování kvality výkonu sociální práce v národním měřítku.

Pro časově nenáročné seznámení zainteresované veřejnosti s vytvořeným modelem kvality sociální práce pro české prostředí byla monografie doplněna o *Policy Brief* **„Problematika vymezování kvality výkonu sociální práce“** (03/2021). Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/download/policy-brief-vupsv-v-v-i-c-3-2021/?wpdmdl=14336&refresh=61658a74b34a81634044532>

Druhou v daném roce řešení projektu publikovanou monografií je **„Deficity ukotvení české sociální práce“**. Studie na základě empirických dat ukazuje, že sociální práce v ČR je vysoce zranitelná ze strany mimooborových vlivů a priorit a může být podřízena i tlaku takových subjektů, jejichž zájmy jsou se sociální prací obtížně slučitelné či přímo kontradiktorní. Slabá míra institucionalizace sociální práce v ČR přímo či nepřímo negativně ovlivňuje podmínky jejího výkonu, a to zejména tím, že neexistují garance, že sociální pracovníci budou mít pro kvalitní výkon sociální práce vytvořeny adekvátní podmínky. Dále dochází k ohrožení hodnot sociální práce. V neposlední řadě pak sociální pracovníci mohou narážet na překážky při stanovování autentických cílů sociální práce, které mohou být vytlačovány či nahrazovány mimooborovými zájmy a prioritami. Výsledky studie poskytují argumentační základnu pro překonání partikulárních rozdílů v názorech a postojích klíčových aktérů české sociální práce a pro obnovení a posílení snah o vytvoření závazných, jednotných a ucelených opor sociální práce v ČR.

Téma posunu či kolonizace cílů sociální práce jinými obory a zájmy a jejich důsledků pro kvalitu výkonu sociální práce v ČR pak bylo samostatně rozpracováno v odborné stati **„Cíle sociální práce v kontextu jejího slabého ukotvení“**, která byla publikována v oborovém časopise *Sociální práce/ Sociálna práca*.

Tyto publikace byly zaslány všem dosud na projektu participujícím odborníkům a profesionálům a rovněž zástupcům MPSV a jsou s výjimkou odborného článku zdarma ke stažení na webových stránkách VÚPSV.

Období řešení projektu: 01/2020–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.7.1.2 Efektivnost nástrojů APZ v období konjunktury a v období COVID krize, se zřetelem na dlouhodobě nezaměstnané

Projekt analyzuje hrubé a čisté efekty programů APZ a jejich cílenost v letech 2019 a 2020, tedy krátce před krizí způsobenou pandemií covidu-19 a v období během ní. Součástí projektu je aktualizace a prohloubení dříve zpracované **„Metodiky pro hodnocení nákladů na nezaměstnaného“**.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 byly provedeny kvantitativní analýzy dat OKpráce zaměřené na cílenost a hrubé efekty hlavních typů programů APZ. Vedle toho byly řešeny specifické otázky jako například vliv exekucí na účast v programech APZ. Analýzy byly doplněny kvalitativním šetřením na úřadech práce k realizaci jednotlivých programů APZ a individuální práci s uchazeči. Byl proveden a vyhodnocen survey zaměstnavatelů zaměřený na jejich personální strategie ve vztahu k uchazečům o zaměstnání. Provedeno bylo zpřesnění metodiky odhadu nákladů na nezaměstnaného (spočívalo především v rozšíření předpokladů modelu s využitím reálných dat a prohloubení modelu ve vztahu k heterogenitě kategorií nezaměstnaných). Dosažené výsledky byly prezentovány koncem listopadu 2021 na semináři pro decizní sféru a odbornou veřejnost.

Použité metody:

Ke kvantitativní kontrafaktuální (kvasiexperimentální) analýze, jež je doplněna analýzou kvalitativních dat, projekt využívá databáze OKpráce. Využity jsou rovněž pokročilejší metody kvantitativní analýzy survey zaměstnavatelů a vinětový experiment k identifikaci jejich strategií ve vztahu k nezaměstnaným. Dále také modelování k odhadům nákladů na nezaměstnanost.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

V roce 2021 byla dokončena a předána dílčí výzkumná zpráva **„Vyhodnocení aktivní politiky zaměstnanosti v letech 2019 a 2020“**. V jejím rámci byla prezentována následující hlavní zjištění:

- Pandemie zkomplikovala činnost ÚP ČR, ale nepřinesla zásadní omezení v práci s uchazeči o zaměstnání a při realizaci nástrojů APZ. Nicméně omezení v přímých kontaktech oslabilo práci s méně motivovanými a více znevýhodněnými uchazeči. Současně zkušenost s pandemií dala vzniknout řadě inovací v práci s uchazeči o zaměstnání, s potenciálem jejich dalšího využití v budoucnu.
- K zásadnímu výpadku realizace aktivní politiky zaměstnanosti nedošlo. Došlo však k částečnému odložení realizace (v prvním měsíci pandemie byla APZ částečně pozastavena) a celkový rozsah APZ byl v roce 2020 nižší než v roce 2019 (to ovšem nutně nemusí být jen v důsledku pandemie). V uvedeném roce byl kladen důraz spíše na ochranu pracovních míst (nový program *Antivirus*), což byl hlavní nástroj politiky zaměstnanosti, než na využití tradičních nástrojů, které se jeví pro danou situaci jako méně významné.
- Zhodnocení cílenosti opatření aktivní politiky trhu práce potvrdila dlouhodobé strategie a postupy úřadů práce. Pandemická situace roku 2020 je změnila jen mírně. V cílenosti programů podpory tvorby pracovních míst (SÚPM a VPP) byla v roce 2020 patrná tendence umísťovat více znevýhodněné o něco častěji než v roce předchozím. Standardní rekvalifikace nevykazovaly zásadní odlišnosti v cílenosti jak v době konjunktury, tak v době pandemie. Dlouhodobě tak klesá jejich rozsah, a tedy i význam ve struktuře opatření APZ. Naopak zvolené rekvalifikace se v době pandemie ještě více zaměřily na uchazeče s obecně lepšími vyhlídkami na pracovním trhu (a vzrostlo tak riziko mrtvé váhy).

- Specifická analýza byla zaměřena na návaznost rekvalifikačních programů na předchozí kvalifikaci uchazečů. Rekvalifikační programy dobře pracují s předchozí kvalifikací uchazeče. Jednoznačně v důsledku realizovaných rekvalifikací zpravidla nedochází k devalvaci předchozí kvalifikace uchazeče. Z dat lze nepřímo vyčíst tři základní záměry rekvalifikačních programů, kterými jsou rozšíření kvalifikace (např. složením potřebné zkoušky), doplnění kvalifikace o chybějící dovednosti a změna kvalifikace. Ke změně kvalifikace přitom v jednotlivých směrech také dochází spíše výjimečně (ovšem v souhrnu tvoří tyto změny podstatnou část rekvalifikací). Tedy rekvalifikační programy spíše doplňují a zkvalitňují předchozí kvalifikace uchazečů, doplňují tak nástroje dalšího vzdělávání.
- Na základě podnětu MPSV byly zohledněny okolnosti exekuce při vyhodnocování aktivní politiky zaměstnanosti. Při zhodnocení rozsahu exekucí se jeví být pro trh práce tento faktor celkově poměrně podstatný, protože asi desetina uchazečů má v delším období zkušenost s exekucí. Charakteristiky, které „působí“ na rozsah zjištěných exekucí, jsou vzdělání, region bydliště, opakování nezaměstnanosti a délka předchozí nezaměstnanosti, věk (méně se exekuce vyskytují u mladších a starších uchazečů), a zdravotní stav. Vliv exekucí na efekty programu lze ve větší míře očekávat především u programů VPP.
- Zhodnocení výsledků programů naznačilo, že pandemie covidu-19 na efekty APZ působila. Účastníci z roku 2019 pandemii zažili v jiném období po absolvování programu než u účastníci z roku 2020. Zatímco účastníci z roku 2019 zpravidla ještě měli nějaký čas na to, aby zužitkovali efekt programu, účastníci z roku 2020 mohli být zasaženi vlivem pandemie již před programem, během programu nebo krátce po něm. U účastníků z roku 2020 se objevuje nižší podíl osob, které odcházely z evidence z jiných důvodů než do zaměstnání. Můžeme se domnívat, že pracovníci ÚP zohledňovali specifickou situaci (méně např. volili sankční vyřazení), stejně jako samotní uchazeči mohli vnímat menší možnosti zaměstnání.

Survey zaměstnavatelů (zpráva **„Strategie zaměstnavatelů v období pandemie covidu-19“** a článek v časopise *FÓRUM sociální politiky*) ukázal, že průměrný počet propuštěných zaměstnanců u jednotlivých kategorií zaměstnavatelů v roce 2020 v porovnání s rokem 2019 vzrostl. Avšak současně jsme v naprosté většině kategorií zaměstnavatelů zaznamenali obecný pokles podílu uchazečů přijatých do zaměstnání na doporučení úřadu práce. Zaměstnavatelé mohou předpokládat, že v registru zůstávají ve stále větší míře uchazeči, jejichž míra zaměstnatelnosti je pod hranicí, kterou jsou ochotni akceptovat. Doporučení ze strany úřadu práce zaměstnavatelé považují za negativní signál spojený s řadou rizik.

Dále byl využit vinětový experiment k odhadu směru a síly dopadu různých charakteristik uchazečů o zaměstnání na rozhodování zaměstnavatelů. Testovány byly tři typy pozic: nekvalifikovaný dělník, kvalifikovaný dělník a administrativní pracovník. U všech tří pozic platí, že absolvování rekvalifikace, SÚPM nebo VPP zvyšuje šanci uchazeče na přijetí do zaměstnání. V nejvyšší míře u nekvalifikovaných dělníků, méně pak u osob ucházejících se o kvalifikované dělnické pozice a v nejmenší míře pak u administrativních pracovníků. Největší negativní dopad z pohledu zaměstnavatelů u pozic nekvalifikovaných i kvalifikovaných dělníků mají dlouhodobá nezaměstnanost a probíhající exekuční řízení. V případě uchazečů o administrativní pozice je negativní dopad probíhajícího exekučního řízení ještě výraznější než u dělnických profesí, naproti tomu je však dopad případné dlouhodobé nezaměstnanosti zaměstnavateli vnímán méně negativně.

V rámci aktualizace studie a prohloubení Metodiky pro hodnocení nákladů na nezaměstnaného došlo k aktualizaci výše nákladů spojovaných s jednou nezaměstnanou osobou. Po dohodě se zadavatelem bylo rozhodnuto z analýzy vyloučit náklady na aktivní politiku zaměstnanosti. Jejich výše byla v roce

2020 zásadně ovlivněna snahou ochránit zaměstnanost v souvislosti s negativními ekonomickými dopady pandemie covidu-19. Jestliže v roce 2019 byly celkové náklady na tuto oblast těsně pod 10 mld. Kč, o rok později již dosáhly více než 34 mld. Kč. Zahrnutí těchto nákladů by pak významně ovlivnilo časovou řadu výsledků.

Průměrné roční náklady veřejných rozpočtů na jednu nezaměstnanou osobu se tak v roce 2020 zvýšily na téměř 230 tis. Kč, což představuje více než 5 % meziroční změnu. Tyto náklady jsou srovnávány s ohledem na průměrný počet nezaměstnaných dle evidence Úřadu práce ČR. Pokud bychom náklady vztáhli k údajům o počtu nezaměstnaných dle *Výběrového šetření pracovních sil*, náklady by dosáhly téměř 292 tis. Kč, přičemž meziroční růst by byl 2,4 %. Struktura nákladů se meziročně příliš nezměnila. Podíl přímých nákladů (zejména vyplacené sociální dávky) dále pozvolně klesal (40 % v 2015, 38 % v 2019 a 35 % v 2020), naopak podíl nepřímých nákladů rostl (vždy doplněk do 100 %). Růst podílu nepřímých nákladů (objem nezaplacených daní a sociálního pojištění) souvisel s poměrně rychlým mzdovým růstem z posledních let.

Část výstupů byla věnována prohloubení metodiky o diskusi možností diverzifikace nákladů pro vybrané skupiny nezaměstnaných. K této diskusi byla použita data šetření *Životní podmínky 2020*, zejména pak mikrodata za jednotlivé osoby (téměř 20 tis. vyšetřených osob). Pro jednotlivé osoby byly určeny měsíční stavy dle jejich ekonomické aktivity, tyto byly následně kombinovány s informacemi ze souboru hospodařících domácností (dávky a daně). Prvotní výsledky ukázaly, že nižší náklady se pojí zejména s krátkodobou a nahodilou nezaměstnaností a nezaměstnaností osob s nižším vzděláním. Výsledky taktéž ukázaly odlišnou strukturu nákladů, kdy podíl přímých nákladů je vyšší u dlouhodobě nezaměstnaných a nezaměstnaných s nižším dosaženým vzděláním. Analýza neumožnila vyjádřit se k diverzifikaci nákladů na nevybrané nepřímé daně. Tato část je předmětem řešení v roce 2022. Otázku nákladů veřejných rozpočtů spojených s nezaměstnaností nepřímo sleduje i Ministerstvo financí ČR, které se zajímá o cyklické dopady hospodaření veřejných rozpočtů. Diskuse o metodologii výpočtů včetně srovnání výsledků bude též předmětem řešení v roce 2022.

Období řešení projektu: 01/2021–12/2022.

Zdroj financování: Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

7.7.2 Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR, Fondy EHP a Norska, ostatní zahraniční zdroje

7.7.2.1 Vytvoření systému sběru kvantitativních dat pro vyhodnocování situace Romů v české společnosti

Projekt má dva hlavní cíle: 1) realizovat (modelové) reprezentativní výběrové šetření romské populace; 2) nastavit metodiku sběru a analýzy etnický senzitivních dat za účelem vyhodnocování socioekonomické situace romské populace na národní úrovni a vyhodnocování její změny v čase.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 byl projekt v druhém roce realizace. Aktivity byly soustředěny na finalizaci koncepce pilotního výběrového šetření romské populace.

Použité metody:

S přispěním členů Expertní platformy a dalších doporučených expertů byl proveden finální výběr indikátorů portfolia indikátorů, které by měly být vyhodnocovány na základě dat z výběrového šetření

romské populace. Při jejich výběru jsme primárně vycházeli z indikátorů, které se běžně používají v rámci výběrových šetření zaměřených na obecnou populaci, nebo jsou jako významné pro popis situace romské populace uznány širším mezinárodním společenstvím. Zároveň jsme se řídili těmito základními principy: robustnost (indikátor komplexně popisuje zkoumaný jev, má velkou vypovídací hodnotu), standardizace (indikátor má standardizovanou definici a v běžných výběrových šetřeních se používá jednotně), srovnatelnost (je známá a dostupná hodnota indikátoru v obecné populaci – na národní, případně unijní či mezinárodní úrovni), jednoznačná normativní interpretace (i bez dalších informací jsme schopni posoudit, zda vyšší hodnota znamená pozitivní nebo naopak negativní změnu a tento směr se v čase nemění), stabilita (indikátor popisuje jev, který se vyskytuje nebo působí trvale či dlouhodobě). Mimo jiné byly na základě těchto indikátorů stanoveny základní proměnné a byl sestaven dotazník jako nástroj sběru dat. Na základě agregovaných dat získaných od Českého statistického úřadu z *Cenzu 2011* byla zkonstruována opora výběru a automatizovanou procedurou vícestupňového náhodného výběru vybrány obce a základní sídelní jednotky, kde budou sbírána data. Vzhledem k relativní zastaralosti dat z cenzu byl výběrový soubor ještě posouzen a zpřesněn ve spolupráci s lokálními experty doporučenými krajskými koordinátory pro romské záležitosti.

Koncepce výběrového šetření byla představena členům Expertní platformy a Projektové rady sdružující zástupce odborné a expertní veřejnosti za účelem zvýšení podpory cílů a výsledků projektu ze strany subjektů, které mají na jeho legitimizaci a implementaci významný vliv. Byla získána písemná stanoviska členů ke koncepci, na jejichž základě byly ještě přijaty změny koncepce, například upraven rozsah dotazníku. V rámci veřejné zakázky malého rozsahu byla vybrána agentura pro sběr dat. Proběhla pilotáž dotazníku, který byl na jejím základě ještě zkrácen a finalizován. S pomocí neziskových organizací věnujících se ochraně lidských práv a zájmů etnických a národnostních menšin byli rekrutováni asistenti tazatelů, kteří budou na principu ethnic-matchingu doprovázet tazatele agentury při sběru dat.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

Na mezinárodní vědecké konferenci *Reprodukce lidského kapitálu – vzájemné vazby a souvislosti* (RELİK 2021), pořádané Vysokou školou ekonomickou v Praze, byl prezentován příspěvek s názvem **„Populace Romů ve Sčítání lidu 2011 z hlediska územní distribuce a sociodemografické struktury“**. Text byl také publikován ve sborníku konference.

Období řešení projektu: 1/2020–4/2024.

Zdroj financování: Fondy EHP a Norska 2014–2021.

7.7.2.2 Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ

Cílem projektu bylo analyzovat implementaci, cílenost a čisté efekty programů APZ, navrhnout a ověřit metodologické postupy vhodné k monitorování a hodnocení programů aktivní politiky zaměstnanosti. Systém hodnocení může do budoucna sloužit jako základ pro tvorbu strategie zaměstnanosti založené na evidenci.

Realizované aktivity v roce 2021:

V roce 2021 byly realizovány analýzy kvantitativních a kvalitativních dat a zpracováno několik výstupů projektu. Ty se týkaly především hodnocení střednědobých dopadů programů veřejně prospěšných prací (VPP), společensky účelných pracovních míst (SÚPM), realizace individuální práce s obtížně umísťitelnými uchazeči a se specifickými kategoriemi uchazečů jako jsou lidé bez domova. K těmto

tématům byly vypracovány výzkumné zprávy a časopisecké publikace. V prosinci 2021 proběhl závěrečný seminář k výsledkům projektu pro decizní sféru a odbornou veřejnost.

Použité metody:

Projekt využívá databáze OKpráce ke kvantitativní kontrafaktuální (kvaziexperimentální) analýze cílenosti a dopadů programů. Tato analýza je doplněna kvalitativními postupy ke specifickým aspektům implementace programů, v kombinaci s dalšími kvantitativně orientovanými postupy jako je survey či vinětový experiment.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

„Vyhodnocení programu společensky účelných pracovních míst (SÚPM) realizovaných v roce 2017“

Rok 2017 byl rokem nízké nezaměstnanosti (s tím souvisí změna struktury uchazečů) a snahy pracovníků Úřadu práce cílit SÚPM na nejvíce znevýhodněné uchazeče, klienty hmotné nouze atd. Efekt programu je vázán na uplatnění tranzitního a pružinového efektu, na vhodnou cílenost opatření a na potlačení efektu mrtvé váhy a dalších obdobných efektů. V roce 2017 byla převaha účastníků SÚPM alokována v pěti základních subtypech: SÚPM NIP OPZ, SÚPM – vyhrazení místa, Regionální SÚPM vyhrazená, Odborné praxe do 30 let a SÚPM-SVČ. Analýza cílenosti programů SÚPM ukázala, že klíčovým kritériem pro vstup do programu byla v roce 2017 vyšší délka aktuální nezaměstnanosti, a to u účastníků všech typů programů SÚPM s výjimkou Regionálního programu zaměřeného na zajištění odborných praxí pro mladé lidi. Analýza cílenosti také ukázala na významné regionální difference ve struktuře a rozsahu podpory SÚPM. Programy SÚPM mají schopnost držet valnou většinu svých účastníků dlouhodobě mimo evidenci Úřadu práce, a to i pokud dotace trvá jen půl roku. Rozsah účastníků, kteří jsou po programu průběžně v evidenci, je v závislosti na typu programu 10 až 20 % (většinou 10 až 15 %). Perspektiva zhodnocení dopadů programu z hlediska přítomnosti v evidenci ukázala stejně jako dříve pozitivní, byť menší dopad programů. Horší výsledky byly v této perspektivě zaznamenány u programu Odborné praxe pro mladé do 30 let. Lze předpokládat heterogenitu dopadu vzhledem k různým úspěšnostem dílčích kontrolních skupin (jak se jim daří bez programu). Efekty programů se jeví pozitivněji, pokud zohledníme důvody odchodu z evidence.

„Střednědobé dopady, cílenost a implementace programů VPP realizovaných v roce 2016“

Kvalitativní část analýzy ukazuje některé problémy spojené s programem VPP. Pracovníci Úřadu práce ČR zmiňovali především to, že pozorují rostoucí riziko uzamčení uchazeče v programu. Zákon o zaměstnanosti definuje VPP jako časově omezenou pracovní příležitost, avšak kombinace míry znevýhodnění obvyklých účastníků tohoto programu a jiných faktorů, například zhoršené dopravní obslužnosti v některých oblastech, vede k opakování účasti v programu. Také spolupracující obce mají zájem na tom, aby buď smlouva byla uzavírána na 24 měsíců a nikoli jen na rok, a/nebo aby byla opakovaně uzavírána s uchazečem, který již u nich VPP vykonává.

Z výsledků analýzy dopadů vyplývá, že téměř tři čtvrtiny uchazečů zařazených do programu VPP v roce 2016 nesplňovaly podmínku dlouhodobé nezaměstnanosti (12 měsíců). Program VPP u těchto uchazečů plnil funkci prevence dlouhodobé nezaměstnanosti, nikoli však nezaměstnanosti opakované. K opětovné evidenci došlo ve sledovaném období (do října 2018) u 49,9 % účastníků programu, ale jen u 28,0 % uchazečů z kontrolní skupiny. I po započtení podílu těch uchazečů z kontrolní skupiny, kteří zůstali v evidenci po celé sledované období, je to 34,2 %.

Na datech za období let 2014 až 2018 byla testována otázka výskytu opakované účasti v programu VPP. Analýza ukázala, že z uchazečů, kteří do programu vstoupili během roku 2014, jich 45,3 % do října 2018 do tohoto programu nastoupilo znovu, 19,8 % z účastníků se tohoto programu zúčastnilo v uvedeném období více než dvakrát. Významnými prediktory opakované účasti v programu VPP jsou horší zdravotní stav a vyšší počet předcházejících evidencí uchazeče.

„Individuální práce s obtížně umístitelnými uchazeči o zaměstnání. Případová studie na vybraném kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR“

Individuální práce s uchazeči o zaměstnání tvoří jádro aktivní politiky zaměstnanosti. Míra individualizace služeb zaměstnanosti závisí na organizačním kontextu: jednak se jedná o lidské a finanční zdroje, ale i o pracovní podmínky pracovníků v první linii a organizační uspořádání vztahů mezi nimi a uchazeči.

Naše zjištění ukazují, že dobře fungující odborné poradenství dovede zajistit individuální přístup a stanovení potřeb znevýhodněných uchazečů, včetně těch mimo trh práce. Platí to i v případech, když navazuje na relativně úzce zaměřenou činnost oddělení zprostředkování. I v případě dobře identifikovaných potřeb však individualizace služeb zaměstnanosti selhává, pokud na ně nelze adekvátně reagovat v důsledku nedostupnosti potřebných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) a/nebo nespolupráce s vnějšími subjekty. Přímá práce s uchazeči o zaměstnání je psychicky náročná a spojená s řadou etických dilemat; pracovníci v první linii jsou ohroženi syndromem vyhoření. Pro další zkvalitnění individuální práce s uchazeči o zaměstnání lze doporučit omezení administrativní zátěže pracovníků, kteří ji vykonávají, jejich systematické vzdělávání v individuální práci, zvýšení kvalifikačních nároků pro tuto činnost (a ohodnocení) v případě pozic poradců, rozšířit jejich rozhodovací pravomoci. Dále poskytovat nástroje APZ modifikované variabilně identifikovaným potřebám uchazečů, vytvořit legislativní rámec pro provázanost poradenství v oblasti zaměstnanosti a sociálních služeb a sociální práce.

„Poskytování poradenské a sociální práce lidem bez domova s akcentem na jejich pracovní uplatnění“

Studie (publikována ve formě článku) se zaměřuje se na možné uplatnění osob bez domova na trhu práce, s akcentem na zapojení poskytovatelů sociálních služeb, spolupráci s Úřadem práce ČR, místními samosprávami, případně dalšími významnými aktéry, a vzájemnou koordinaci jejich činností. Nabízí srovnání, jak je tato problematika řešena v ČR a v Německu. Komparace nastavení systémů v uvedených zemích byla realizována na základě čtyř kritérií, a to nastavení legislativního rámce, možnosti sdílení informací, koordinace sociální práce, vzdělání a kompetence pracovníků v oblasti sociální práce. Poukázala ve všech sledovaných oblastech na významné a inspirativní rozdíly. Jedním z doporučení je možnost rozlišení osob připravených a nepřipravených pro začlenění na trh práce a následná individualizace povinností i nabízených služeb, nebo vytvoření funkčního modelu koordinace a následné spolupráce všech aktérů. Absence koordinace sociální práce je zásadním zjištěním realizovaného výzkumu. Východiskem pro další diskuzi může být otázka, zda koordinační roli přisoudit jednomu subjektu či ji specializovat, ať už ve vztahu ke konkrétním cílovým skupinám či určitým oblastem sociální práce.

„Analýza cílenosti opatření aktivní politiky trhu práce na osoby s nízkou kvalifikací (srovnání situace v letech 2014 a 2015 oproti situaci v letech 2019 a 2020)“

Značné znevýhodnění skupiny nízkokvalifikovaných na trhu práce v České republice, stejně jako reflexe významu programů APZ pro tuto skupinu uchazečů o zaměstnání, vedla ke vzniku studie k cílenosti programů APZ na tuto skupinu (Širovátková, Horáková 2018). Na tuto studii navazujeme hodnocením posunů v cílenosti programů APZ v období 2014 až 2015 až 2019 až 2020.

Když zhodnotíme cílenost podle jednotlivých programů a znevýhodněných subkategorií nízkokvalifikovaných, konstatujeme obecně zvýšení cílenosti programů na tyto znevýhodněné subkategorie uchazečů o zaměstnání. V letech 2019 až 2020 došlo ke zvýšení zastoupení v opatřeních a návazně i indexů cílenosti u více typů opatření a většiny specifických rizikových skupin. Mírně se zvýšila cílenost opatření ke skupině nízkokvalifikovaných uchazečů do 20 let. Kategorie nízkokvalifikovaných pečujících o děti, spolu se staršími pracovníky a zdravotně znevýhodněnými, jsou mezi účastníky opatření APZ silně nadreprezentovány, více než tomu bylo před pěti lety. Cílenost se rovněž zvýšila v případě osob vyžadujících zvláštní pomoc či zvýšenou péči, méně jsou však tyto osoby zastoupeny v programech rekvalifikací.

Období řešení projektu: 01/2017–12/2021.

Zdroj financování: Evropský sociální fond – Operační program zaměstnanost (OPZ).

7.8 Knihovnicko-informační služby

V roce 2021 poskytovalo oddělení Knihovnicko-informačních služeb pracovníkům VÚPSV, MPSV a uživatelům z řad široké veřejnosti komplexní knihovnicko-informační služby, monitorovalo vývojové trendy, vyhledávalo nové vědeckovýzkumné příležitosti a zabezpečovalo řadu souvisejících úkolů.

Během roku 2021 byl fond knihovny doplňován a rozšiřován se zřetelem na potřeby výzkumu a požadavky uživatelů knihovny. K získávání relevantních a aktuálních informací sloužilo kromě nákupu publikací a periodik rovněž pravidelné monitorování webových stránek významných mezinárodních institucí a organizací. Do katalogu knihovny byly průběžně ukládány bibliografické záznamy přírůstků knihovny a dokumentačně zpracovávaných časopiseckých článků, právních předpisů, speciálních dokumentů a dalších pramenů.

V současné době je v databázi knihovny uloženo téměř 94 tisíc záznamů. Dokumentováno bylo 32 domácích a zahraničních periodik.

Během roku 2021 pokračovalo vyjednávání s poskytovateli zahraničních placených odborných databází (elektronických informačních zdrojů) souvisejících zejména s výše uvedenými oblastmi zájmu uživatelů a celého VÚPSV. V rámci informační podpory výzkumu oddělení zabezpečovalo řešerše literatury, podkladové materiály dalších informací včetně jejich zpracovávání k aktuálním tématům na základě požadavků pracovníků VÚPSV, MPSV a dalších uživatelů.

Oddělení rovněž zajišťovalo organizaci a administraci záležitostí souvisejících s ediční a publikační činností VÚPSV (tj. administrativní zajišťování oponentských posudků, jazyková, stylistická a formální úprava publikací).

Významnou součástí poskytovaných služeb oddělení Knihovnicko-informačních služeb je každoroční příprava podkladů pro zápis výsledků výzkumných aktivit VÚPSV do databáze Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVaI) – Rejstřík informací o výsledcích (RIV). S tímto pak souvisí rovněž zpracovávání přehledů publikační činnosti výzkumných pracovníků VÚPSV, jejich pravidelná aktualizace a prezentace na webových stránkách VÚPSV.

Další aktivity oddělení se týkaly také informační podpory výzkumu ústavu a prezentace jeho výsledků.

Od roku 2010 je budován **Zlatý fond sociální politiky** zahrnující významná díla odrážející historický vývoj české, popř. československé sociální politiky, jehož hlavním posláním je usnadnit přístup k historickým pramenům vědeckým, výzkumným a pedagogickým pracovníkům v dané oblasti, stejně jako studentům příslušných oborů a dalším zájemcům z řad odborné veřejnosti. Cílem je rovněž představit tuto problematiku široké veřejnosti. Databáze Zlatého fondu sociální politiky je vytvářena samostatně a zpřístupněna je, stejně jako databáze knihovny, online z webových stránek VÚPSV. Databáze obsahuje bibliografické záznamy historicky cenných děl z oblasti sociální politiky, sociálního zabezpečení, sociálního pojištění, trhu práce apod. Jednotlivé záznamy obsahují kromě základních bibliografických údajů také kopie titulních listů, obsahy publikací, případně předmluvy či doslovy a části textu. V rámci zlepšování dostupnosti cenných materiálů Zlatého fondu sociální politiky v současné době probíhá jeho digitalizace.

V roce 2021 vyšlo šest dvojčísel **Dokumentačního zpravodaje**, který obsahuje výběr bibliografických záznamů přírůstků knihovny a pramenů dokumentačně zpracovávaných v oddělení Knihovnicko-informačních služeb.

Statistické údaje dokumentující činnost knihovny VÚPSV za rok 2021

I. KNIHOVNÍ FOND

Stav fondu knihovny celkem k 31.12.2020	21 518
Počet exemplářů titulů docházejících periodik	32
Úbytky fondu knihovny	0
Přirůstky fondu knihovny	134
Stav fondu knihovny celkem k 31.12.2021	21 652

Přirůstky bibliografických záznamů publikací, časopiseckých článků, právních předpisů a jiných dokumentů	573 záznamů
Počet materiálů stažených z monitorovaných webových stránek	31 záznamů

II. UŽIVATELÉ A VÝPŮJČKY

Návštěvníci knihovny (fyzické návštěvy)	189
Celkový počet výpůjček	808

III. ELEKTRONICKÉ SLUŽBY KNIHOVNY

Počet návštěv webové stránky knihovny	165
Počet návštěv online katalogu knihovny	714
Počet návštěv <i>Zlatého fondu sociální politiky</i>	71
Počet návštěv <i>Evidence publikační činnosti pracovníků ústavu</i>	22

7.8.1 Časopis FÓRUM sociální politiky

V roce 2021 vycházel 15. ročník odborného recenzovaného časopisu *FÓRUM sociální politiky* (dále též „FSP“). Časopis se věnuje sociální problematice v širokém pojetí, tj. sociální politice, sociálnímu zabezpečení, sociálnímu pojištění, státní sociální podpoře, sociální pomoci, sociálním službám, rodinné politice, trhu práce, industriálním vztahům, pracovním podmínkám, příjmům a mzdám a dalším příbuzným tématům.

Snahou redakce je zprostředkovat čtenářům aktuální dění v oboru, případně některá čísla zaměřit na jeden důležitý tematický komplex. V recenzované části časopisu jsou publikovány příspěvky čerpající z výsledků výzkumné činnosti, teoretické články a analýzy. O zařazení příspěvků do recenzované části časopisu rozhoduje redakční rada na základě výsledků recenzního řízení, při kterém je každý příspěvek anonymně hodnocen dvěma recenzenty. Obsah nerecenzované části tvoří informace o dění v oblasti sociální politiky v ČR i v zemích EU, statistiky, články o projektech podporovaných z prostředků EU, příspěvky přinášející poznatky z praxe a recenze oborově relevantních zajímavých knih. Nerecenzovaná část FSP obsahuje i informační servis s výběrem z přírůstků knihovny VÚPSV a se zprávami o aktivitách VÚPSV.

Časopis je indexován v databázi ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences) a dostupný je rovněž v elektronické knihovně CEEOL (Central and Eastern European Online Library) – platformě globálně zpřístupňující společenskovední a humanitněvědní publikace ze střední, východní a jihovýchodní Evropy. Tradičně je FSP zařazeno Radou pro výzkum, vývoj a inovace do *Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR*.

Redakce časopisu během roku 2021 průběžně zajišťovala činnosti související se zabezpečováním obsahové náplně, připravovala podklady pro polygrafické zpracování a výrobu časopisu a koordinovala jeho distribuci. Udržovala komunikaci se členy redakční rady, autory i recenzenty, zpracovávala a předávala podklady pro výplatu autorských honorářů a odměn recenzentů, vykonávala rovněž všechny související administrativní agendy včetně vedení potřebných rejstříků a archivace podkladů. Práce vykonával a zajišťoval šéfredaktor.

Po celý rok 2021 pokračoval trend zahájený 6. číslem v roce 2019, kdy každé z vydání obsahuje oproti minulosti o jeden recenzovaný článek více, tedy tři recenzované stati. Ke spolupráci se dařilo získávat další renomované odborníky jak mezi přispěvateli, tak mezi autory posudků v rámci recenzního řízení.

V roce 2021 připravila redakce jedno monotematické číslo, a sice věnované sociálně politickým důsledkům koronavirové pandemie (šlo o říjnové vydání; s ročním odstupem tak časopis FSP podruhé monotematicky pojednal jedno z nejzávažnějších aktuálních témat). Různými sociálními a sociálně politickými důsledky pandemie covidu-19 se zabývaly články i v dalších číslech FSP roku 2021. Z ostatních tematických okruhů probraných v daném ročníku jmenujme následující: důchodový systém a jeho reformy, rodinná politika, situace osob bez domova, základní nepodmíněný příjem. V prosincovém vydání FSP začala nová pravidelná rubrika „*Knihy, které nezestárlý*“. Významný český sociolog Jan Keller v ní představuje starší společenskovední knihy, na které by se nemělo zapomenout.

Recenzovaný článek z 1. čísla roku 2021 „*Nabídka ukrajinské migrační pracovní síly a její poptávka v Česku*“ a recenzovanou stat’ 2. vydání „*Nadstandardy zdravotní péče – komparace modelů zdravotnictví*“ zde uvádíme jako konkrétní ukázky toho, že se i odborné příspěvky FSP věnují tématům, která jsou v současnosti velice aktuální.

V roce 2021 proběhlo pět schůzí redakční rady, z toho dvě v online podobě. Ostatní probíhaly s ohledem na koronavirovou pandemii hybridně, tj. s možností účastnit se osobně nebo online

formou. Intenzivní komunikace rady probíhala rovněž prostřednictvím písemné korespondence (e-mailem). V dalších odhledech fungovala spolupráce se členy redakční rady, s tiskárnou, s autory i recenzenty standardně. Všechna čísla byla vydána v plánovaném termínu, tj. vždy k 15. dni každého sudého měsíce. V roce 2021 se projevila snaha o větší internacionalizaci FSP tím, že vyšly dva recenzované články v angličtině.

Dne 29. 9. 2021 byl do čela redakční rady zvolen prof. PhDr. Tomáš Sirovátka, CSc., doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., spoluzakladatel tohoto časopisu a dlouholetý předseda redakční rady, se rozhodl v ní nadále působit jako její řadový člen. V prosinci 2021 redakční radu ze zdravotních důvodů opustila prof. Ing. Eva Rievajová, Ph.D. Na její místo byl zvolen Mgr. Daniel Gerbery, Ph.D., vedoucí výzkumného týmu slovenského Inštitútu pre výskum práce a rodiny, tj. „sesterské“ instituce VÚPSV. Redakční rada FSP vyslovila doc. Ing. Ladislavu Průšovi, CSc., a prof. Ing. Evě Rievajové, Ph.D., poděkování za jejich přínosnou činnost.

Redakce FSP pokračovala v mediálním partnerství se *Sociologickým časopisem* a s časopisem *Sociální služby*. Ve spolupráci s řadou dalších subjektů redakce FSP vzájemným otiskováním calls for papers, pozvánek na konference apod. pomáhala zvyšovat publicitu jak časopisu samotného, tak VÚPSV. Šéfredaktor FSP zároveň spolupracoval na rozvoji komunikace VÚPSV prostřednictvím webových stránek VÚPSV a sociálních sítí Facebook, Twitter a LinkedIn, kde se pravidelně informovalo rovněž o nových číslech časopisu. Povědomí o FSP bylo posilováno pokračujícím otiskováním tiskových zpráv prostřednictvím služby Protext ČTK a zařazením časopisu do nabídky mediálních databází společnosti Newton Media.

8. Hodnocení další a jiné činnosti

V rámci této činnosti byl v daném období VÚPSV realizován projekt „**Integrační potřeby a bariéry integrace vybraných subpopulací cizinců žijících na území ČR**“.

Cílem projektu je zmapování aktuálních integračních potřeb a bariér integrace vybraných subpopulací cizinců žijících na území ČR se zřetelem na specifikaci vhodných doporučení a opatření určených pro vývoj integrační politiky v ČR.

Realizované aktivity v roce 2021:

- fokusní skupina se stakeholdery klíčových orgánů státní správy (MV ČR, MPSV, SÚIP, ÚP ČR);
- fokusní skupina se zástupci státní správy (SUZ-CPIC), samosprávy (Praha 13), NNO (ICP Praha, Amiga);
- fokusní skupina se zástupci NNO;
- fokusní skupina s odborníky na gender oblast;
- fokusní skupina se zástupci samosprávy Jihomoravského kraje a NNO (Centrum pro cizince JMK, Brno Expat Centre);
- telerozhovor se zástupci samosprávy JMK a terénními pracovníky;
- telerozhovory se zástupci samosprávy a NNO Plzeňského kraje;
- telerozhovory se zástupci samosprávy a NNO Libereckého kraje;
- expertní rozhovor s expertkou MV ČR na problematiku dobrovolnictví;
- pracovní schůzka s odběratelem výstupů projektu – prezentace zjištění první etapy kvalitativní části výzkumu;
- příprava a realizace dotazníkového šetření (09/2020–12/2020) vybraných subpopulací cizinců žijících ve vybraných krajích ČR – subdodavatel ppm factum, s. r. o. Výstupem této části výzkumu je databáze dat celkem 2 071 respondentů – cizinců;
- realizace expertního šetření mezi odborníky z oblasti integrace (včetně terénních pracovníků) ze samosprávy a NNO (11/2020–12/2020);
- analýza a syntéza.

Použité metody:

Smíšený výzkum kombinující kvantitativní a kvalitativní postupy sběru a analýzy dat v modelu simultánního kombinování dle schématu současného průběhu kvantitativního a kvalitativního sběru dat (tzv. The QUAN-Qual Model). Zkoumané výzkumné oblasti – zaměstnání a podnikání, členství v odborech, studium a znalost českého jazyka, životní hodnoty a zájem o občanskou participaci, diskriminace a reflexe překážek v začlenění do české společnosti, nástroje státní integrační politiky a možnosti jejich využívání prostřednictvím IT technologií, vybrané otázky vztahující se k problematice rovnosti mezi muži a ženami v povinnostech, právech a příležitostech.

Dosažené výsledky v daném roce řešení:

- datový soubor vybraných subpopulací cizinců N=2 071.

Období řešení: 10/2021–12/2021.

Zdroj financování: Další činnost MPSV.

9. Přehled publikační činnosti

Významnou součástí aktivit jednotlivých pracovníků VÚPSV je prezentace získaných poznatků v odborném tisku. V roce 2021 vyšla řada monografií a výzkumných zpráv. Nová zjištění byla též publikována v odborných časopisech, a to jak ve formě recenzovaných, tak i nerecenzovaných článků.

Monografie

BAREŠ, Pavel a MERTL, Jiří. *Zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody a jejich příprava na propuštění z VTOS*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 116 stran. ISBN 987-80-7416-420-0 (print). ISBN 987-80-7416-421-7 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_491.pdf

DOHNALOVÁ, Marie, BAREŠ, Pavel a LEGNEROVÁ, Kateřina. *Sociální podniky a zaměstnávání znevýhodněných osob I. Vstupní analýza datových zdrojů o sociálních podnicích pracujících s osobami 50+*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 42 stran. ISBN 978-80-7416-406-4 (print). ISBN 978-80-7416-407-1 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_483.pdf

HAVLÍKOVÁ, Jana, HUBÍKOVÁ, Olga, MUSIL, Libor a TRBOLA, Robert. *Kvalita výkonu sociální práce očima sociálních pracovníků*. Praha: VÚPSV, v. v. i. – Výzkumné centrum Brno, 2021. 123 stran. ISBN 978-80-7416-416-3 (print). ISBN 978-80-7416-417-0 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_490.pdf

HÖHNE, Sylva, PALONCYOVÁ, Jana a ŽÁČKOVÁ, Lucie. *Metodika indikátorů komplexního výzkumu o situaci rodin s dětmi*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 191 stran. ISBN 978-80-7416-408-8 (print). ISBN 978-80-7416-409-5 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_485.pdf

HUBÍKOVÁ, Olga, HAVLÍKOVÁ, Jana, TRBOLA, Robert a MUSIL, Libor. *Deficity ukotvení české sociální práce*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 88 stran. ISBN 978-80-7416-414-9 (print). ISBN 978-80-7416-415-6 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_489.pdf

NEŠPOROVÁ, Olga. *Homoparentální rodiny*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 94 stran. ISBN 978-80-7416-410-1 (print). ISBN 978-80-7416-411-8 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_486.pdf

NEŠPOROVÁ, Olga a HOLPUCH, Petr. *Metodika sčítání osob bez domova v České republice*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 123 stran. ISBN 978-80-7416-418-7 (print). ISBN 978-80-7416-419-4 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_493.pdf

PALONCYOVÁ, Jana, HÖHNE, Sylva, KUCHAROVÁ, Věra, ŽÁČKOVÁ, Lucie, HAŠKOVÁ, Hana a LUKIČ, Aco. *Bezdětní a postoje k rodičovství*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 170 stran. ISBN 978-80-7416-412-5 (print). ISBN 978-80-7416-413-2 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_487.pdf

PRŮŠA, Ladislav et al. *Dlouhodobá péče nejen v České republice*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2021. 366 stran. ISBN 978-80-88361-09-1

RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, TRBOLA, Robert a SIROVÁTKA, Tomáš. *Individuální práce s obtížně umístitelnými uchazeči o zaměstnání: Případová studie na vybraném kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR*. Praha: VÚPSV, v. v. i. – Výzkumné centrum Brno, 2021. 66 stran. ISBN 978-80-7416-422-4 (print). ISBN 978-80-7416-423-1 (pdf). Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_492.pdf

VYHLÍDAL, Jiří, MAREŠOVÁ, Helena, TÁBORSKÁ, Marie a HORÁKOVÁ, Markéta. *Vyhodnocení cílenosti a dopadu programu veřejně prospěšných prací realizovaného v roce 2016*. Praha: VÚPSV, v. v. i., 2021. 94 stran. ISBN 978-80-7416-426-2 (print). ISBN 978-80-7416-427-9 (pdf).

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_495.pdf

Články

JANUROVÁ, Kristýna. *Sčítání lidí bez domova*. In. *Geografické rozhledy*, 30(3), 22–25

HÖHNE, Sylva. Dopady pandemie na sólo rodiče – první výsledky výzkumu. In. *FÓRUM sociální politiky*, 15(5), 29–30. Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/2021/11/03/dopady-pandemie-na-solo-rodice-%E2%88%92-prvni-vysledky-vyzkumu/>

HÖHNE, Sylva a PALONCYOVÁ, Jana. Péče a výživa dětí po rozchodu rodičů podle výsledků opatrovnických řízení. In. *Demografie*, 63(1), 3–21. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/143550791/13005321q1_3-21.pdf/1b601bb1-def9-4b3a-8e54-8caf54c6526d?version=1.1

HOZOVÁ, Leona a KYZLINKOVÁ, Renata. Využívání a fungování institutu svěření do péče jiné osoby (svěření) v praxi. In. *Politické, ekonomické, sociální a technologické výzvy pro sociální práci*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2021, 1–6. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/ul_2500.pdf

HUBÍKOVÁ, Olga. Depistáž v sociální práci na obecních úřadech zaměřená na dlouhodobě pečující osoby. In. *Listy sociální práce: Informační a odborný časopis (nejen) pro sociální pracovníky*, 8(26), 20–21

HUBÍKOVÁ, Olga, HAVLÍKOVÁ, Jana a TRBOLA, Robert. Cíle sociální práce v kontextu jejího slabého ukotvení. In. *Sociální práce/Sociálna práca*, 21(5), 5–21.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/ul_2501.pdf

KUCHAŘOVÁ, Věra. Hodnota rodiny a rodičovství a preferovaný způsob života vs. realita partnerských a rodičovských drah (Z výzkumných poznatků týmu pro rodinnou politiku VÚPSV v roce 2020). In. *Rodina: Zpravodaj MPSV*, 3, 11–12. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/ul_2502.pdf

MAREŠOVÁ, Helena TÁBORSKÁ, Marie a ROUPCOVÁ, Noemi. Poskytování poradenské a sociální práce lidem bez domova s akcentem na jejich pracovní uplatnění. In. *FÓRUM sociální politiky*, 15(5), 21–29. Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/download/forum-socialni-politiky-5-2021/?wpdmdl=14400&refresh=622a7c739de3e1646951539>

PALONCYOVÁ, Jana. Bezdětní a postoje k rodičovství. In. *Rodina: Zpravodaj MPSV*, 4, 12–13. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/ul_2503.pdf

VYHLÍDAL, Jiří. Strategie zaměstnavatelů v období pandemie covidu-19. In. *FÓRUM sociální politiky*, 15(6), 8–15. Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/download/forum-socialni-politiky-6-2021/?wpdmdl=14527&refresh=622f3f96c4b361647263638>

Příspěvky ve sbornících a souborných publikacích

BERAN, Vlastimil. Labour Costs before Covid. In. Eva KOTLÁNOVÁ (ed.). *Economic and Societal Challenges of the European Economy (COVID and Post-COVID Period)*. Karviná: Silesian University, 2021, 1–14. ISBN 978-80-7510-488-5

FÓNADOVÁ, Laura, KATRŇÁK, Tomáš a ŠIMÍKOVÁ, Ivana. Populace Romů ve Sčítání lidu 2011 z hlediska územní distribuce a sociodemografické struktury. In. Jitka LANGHAMROVÁ a Jana VRABCOVÁ. *Conference Proceedings of the 14th Annual International Scientific Conference RELIK 2021*. Praha: VŠE Praha, 2021, 201–219. ISBN 978-80-245-2429-0.

Dostupné z: <https://relik.vse.cz/2021/download/pdf/491-Fonadova-Laura-paper.pdf>

HOZOVÁ, Leona. Podoba české rodiny v postmoderní době. In. Jana JOCHOVÁ (ed.). *Rodina jako středobod života zdravé společnosti*. Praha: Společnost pro Svatováclavská studia, z. s., 2021, 70–76.

ISBN 978-80-908340-1-9. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/sig_6782.pdf

HUBÍKOVÁ, Olga. Rozvoj sociální práce zaměřené na rodinné pečující. In. Vladislav FRYČ, Martina CHMELOVÁ a Petra ADÁMKOVÁ (eds.). *Neformální péče v teorii a praxi. Sborník odborných statí*. Praha: Alfa Human Service, z. s., 2021, 84–122. ISBN 978-80-88290-85-8. Dostupné z:

https://katalog.vupsv.cz/fulltext/sig_6784.pdf

KROUPA, Aleš, KYZLINKOVÁ, Renata a VEVERKOVÁ, Soňa. Role sociálního dialogu v boji proti diskriminaci v pracovním procesu v mezinárodním kontextu. In. *Sborník studií na téma: Sociální dialog jako nástroj sociální ochrany zaměstnanců a prevence diskriminace na českém trhu práce, I. část*. Praha: Asociace samostatných odborů ČR, 2021, 1–101.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_497.pdf

KUCHAŘOVÁ, Věra. Proměny státní rodinné politiky od devadesátých let XX. století. In. Jana JOCHOVÁ (ed.). *Rodina jako středobod života zdravé společnosti*. Praha: Společnost pro Svatováclavská studia, z. s., 2021, 20–30. ISBN 978-80-908340-1-9.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/sig_6782.pdf

VEVERKOVÁ, Soňa. Enhancing the Social Partners and Social Dialogue in the New World of Work in the Czech Republic. In. Daniel VAUFHAM-WHITEHEAD, Youcef GHELLAB, Rafael MÚÑOZ de BUSTILLO LLORENTE (eds.). *The New World of Work. Challenges and Opportunities for Social Partners and Labour Institutions*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2021, 155–187. ISBN 978-1-80088-805-0. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/sig_6804.pdf

Ostatní

GABRIŠOVÁ, Veronika. *Legislativní analýza sběru etnicky senzitivních dat z hlediska ochrany osobních údajů*. Praha: VÚPSV, v. v. i., Výzkumné centrum Brno, 2021. 28 stran.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/Fulltext/vz_488.pdf

HORA, Ondřej, HORÁKOVÁ, Markéta, RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, SIROVÁTKA, Tomáš SUCHANEC, Miroslav a TRBOLA, Robert. *Vyhodnocení nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v letech 2019 a 2020, se zřetelem na dlouhodobě nezaměstnané*. Praha: VÚPSV, v. v. i. – Výzkumné centrum Brno, 2021. 82 stran. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_499.pdf

KOTÍKOVÁ, Jaromíra a VYCHOVÁ, Helena. *Návrh pravidel procesu nastavení optimální délky a formy modulových rekvalifikačních kurzů vedoucích k získání profesních kvalifikací v rámci Národní soustavy kvalifikací dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání*. Praha: MOORE Czech Republic, s. r. o., 2021. 81 stran.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/os_010.pdf

KOTÍKOVÁ, Jaromíra a VYCHOVÁ, Helena. *Návrh úprav procesů posuzování věcné náplně a skladby akreditovaných programů směřujících k získání profesní kvalifikace se zapojením zaměstnavatelů*. Praha: MOORE Czech Republic, s. r. o., 2021. 75 stran.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/os_011.pdf

KOTÍKOVÁ, Jaromíra a VYCHOVÁ, Helena. *Doporučení pro financování modulově postavených rekvalifikačních kurzů směřujících k získání profesních kvalifikací v rámci Národní soustavy kvalifikací dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání*. Praha: MOORE Czech Republic, s. r. o., 2021. 84 stran. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/os_012.pdf

KOTÍKOVÁ, Jaromíra a VYCHOVÁ, Helena. *Systémová doporučení pro zavedení modularizace rekvalifikací v prostředí ÚP ČR – procesní, legislativní změny*. Praha: MOORE Czech Republic, s. r. o., 2021. 18 stran. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/os_013.pdf

KYZLINKOVÁ, Renata. *Industrial Relations and Social Dialogue: Working Life during the COVID-19 Pandemic as Observed through National Research Data*. Dublin: Eurofound, 2021. 21 stran. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/Do_1592.pdf

LEHMANN, Štěpánka a VEVRKOVÁ, Soňa. *Industrial Relations and Social Dialogue – Czechia: Working Life in the COVID-19 Pandemic 2020*. Dublin: Eurofound, 2021. 19 stran.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/Do_1593.pdf

VÁŇOVÁ, Jana, GÖTZ, Rudolf, HAYDN, Franziska, KLEIN, Rosemarie a REUTTER, Gerhard. *The Give Textbook – Career Guidance for Clients in New Forms of Work, Challenges and Solutions*. Vienna: ÖSB Studien & Beratung, 2021. 26 stran

VEVRKOVÁ, Soňa. *Peer Country Comments Paper – Czechia: How Important is the Support of Legal Forms of Labour Migration?* Brussels: European Union, 2021. 17 stran.

Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/Do_1591.pdf

VYHLÍDAL, Jiří. *Strategie zaměstnavatelů v období pandemie covidu-19*. Praha: VÚPSV, v. v. i., Výzkumné centrum Brno, 2021. 87 stran. Dostupné z: https://katalog.vupsv.cz/fulltext/vz_498.pdf

10. Přehled konferencí, workshopů, seminářů, přednášek

V roce 2021 se pracovníci VÚSPV zúčastnili celkem 19 celostátních a mezinárodních konferencí, seminářů a workshopů (z toho 9 konaných online), na nichž v rámci svých aktivních vystoupení prezentovali a prodiskutovali poznatky, ke kterým dospěli v rámci řešení jednotlivých výzkumných aktivit a projektů.

Termín a místo konání akce	Jméno/a pracovníka/ků	Název akce	Pořadatel	Téma příspěvku
19. až 21.05.2021 online	Jana Barvíková Sylva Höhne Jana Palonciová	15. konference Asociace manželských a rodinných poradců <i>Mezilidské vztahy 2: důležité momenty</i>	Asociace manželských a rodinných poradců	Děti po rozchodu rodičů
02.06.2021 Praha	Věra Kuchařová	<i>Rodina a rodinná politika aneb Praktické nástroje a možnosti systémové podpory pro život rodin a společnosti</i>	MPSV	Postoje k rodině a očekávání ohledně podpory rodin
24.06.2021 online	Jana Barvíková Sylva Höhne Jana Palonciová Lucie Žáčková	Workshop	VÚPSV	Stabilita rodiny a porozchodová péče o děti ve veřejném mínění
07. až 08.09.2021 Praha	Jana Barvíková	<i>Fórum rodinné politiky</i>	MPSV	Jak chránit dítě v rodičovském sporu?
07. až 08.09.2021 Praha	Olga Nešporová	<i>Fórum rodinné politiky</i>	MPSV	Homoparentální rodiny v České republice

10. Přehled konferencí, workshopů, seminářů, přednášek

Termín a místo konání akce	Jméno/a pracovníka/ků	Název akce	Pořadatel	Téma příspěvku
09.09.2021 Praha	Věra Kuchařová	12. setkání členů regionální platformy k projektu <i>Krajská rodinná politika Středočeského kraje</i>	MPSV	Očekávání, postoje a reflexe rodinné politiky
13. až 16.09.2021 Madrid	Věra Kuchařová	<i>Workshop on Disadvantages in Family Formation. COST Action CA17114</i>	European Cooperation in Science and Technology (COST)	Societal and Individual Factors Affecting the Present Trends in Family Formation (in the Czech Republic and selected European Countries)
14. až 16.09.2021 Petrovice u Karviné	Vlastimil Beran	International Scientific Conference <i>Economic and Societal Challenges of the European Economy</i>	Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, SU Opava	Labour Costs before Covid
15. až 17.09.2021 Ostrava	Anna Štátná	<i>50. výroční konference České demografické společnosti</i>	Česká demografická společnost	Péče o děti v době lockdownů – první výsledky z výzkumu Současná česká rodina
23.09.2021 online	Leona Hozová Renata Kyzlinková	<i>Hradecké dny sociální práce 2021</i>	Univerzita Hradec Králové	Využívání a fungování institutu svěřenectví do péče jiné osoby (svěřenectví) v praxi
29.09.2021 Praha	Kroupa Aleš Soňa Veverková Renata Kyzlinková	<i>Sociální dialog jako nástroj sociální ochrany zaměstnanců a prevence diskriminace na českém trhu práce</i>	Asociace samostatných odborů ČR	Role sociálního dialogu v boji proti diskriminaci v pracovním procesu v mezinárodním kontextu
04. až 08.10.2021 online	Anna Štátná	<i>6th GGP User Conference 2021</i>	Generations & Gender Programme	Short-term Fertility Intentions in Czechia during the COVID-19 Pandemic

Termín a místo konání akce	Jméno/a pracovníka/ků	Název akce	Pořadatel	Téma příspěvku
19.10.2021 Praha	Jana Palonciová	XX. mezinárodní konference o rodinné politice <i>Rodinná politika a potřeba udržitelého demografického vývoje v evropském dialogu</i>	Národní centrum pro rodinu, Rodinný svaz ČR, Institut für Ehe und Familie, Hanns Seidel Stiftung	Podmínky udržitelého demografického vývoje a jejich překážky – bezdětní
19.10.2021 online	Lucie Vidovičová	Přednáška	VÚPSV	O rodinách se seniorem a seniorských rodinách
04. až 05.11.2021 Praha	Laura Fónadová Tomáš Katrňák Ivana Šimíková	The 14th International Scientific Conference RELIK 2021 <i>Reproduction of Human Capital – Mutual Links and Connections</i>	VŠE Praha	Populace Romů ve Sčítání lidu 2011 z hlediska územní distribuce a sociodemografické struktury
26.11.2021 Liberec	Jana Palonciová	<i>Konference k rodinné politice</i>	KÚ Libereckého kraje	Sladování rodinného a pracovního života: Služby péče o děti předškolního věku
30.11.2021 online	Ondřej Hora Markéta Horáková Helena Marešová Miroslav Suchanec Miroslava Rákoczyová Tomáš Sirovátka Marie Tábořská Robert Trbala Jiří Vyhlídal Robert Jahoda	Seminář	VÚPSV	Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ
07.12.2021 online	Soňa Veverková Jana Váňová	Přednáška	VÚPSV	Platformová práce aneb „Když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají“

Termín a místo konání akce	Jméno/a pracovníka/ků	Název akce	Pořadatel	Téma příspěvku
14.12.2021 online	Ondřej Hora Markéta Horáková Miroslav Suchanec Miroslava Rákoczyová Tomáš Sirovátka Robert Trbola Jiří Vyhlídal Robert Jahoda	Workshop	VÚPSV	Efektivnost nástrojů APZ v období konjunktury a v období COVID krize, se zřetelem na dlouhodobě nezaměstnané
16.12.2021 (10:00 až 11:30) online	Jana Barvíková	Workshop	VÚPSV	Jak se žije dětem po rozchodu rodičů?

11. Vzdělávací činnost a spolupráce s vysokými školami

Stejně jako v letech předchozích i v roce 2021 se řada výzkumných pracovníků VÚPSV věnovala pedagogické činnosti na vysokých školách, nejčastěji na Vysoké škole ekonomické v Praze a Fakultě sociálních studií brněnské Masarykovy univerzity. Přednášková činnost výzkumných pracovníků ústavu je výrazně zastoupena také na fakultě Ekonomicko-správní Masarykovy univerzity v Brně.

Jméno vyučujícího	Název instituce	Název kurzu
Mgr. Pavel BAREŠ, Ph.D.	FVP SU Opava	Moderní metody sociální práce
Ing. Vlastimil BERAN, Ph.D.	VŠ ŠKODA AUTO ML. BOLESLAV	Zaměstnanec, zaměstnavatel a parafiskální systémy
	VŠ PRIGO HAVÍŘOV	Sociální politika A
	VŠ PRIGO HAVÍŘOV	Sociální politika B
	VŠ PRIGO HAVÍŘOV	Politika zaměstnanosti
doc. Ing. Diana BÍLKOVÁ, Dr.	VŠE Praha	Statistika
	VŠE Praha	Statistika pro finance
	VŠE Praha	Základy pojistné matematiky
	VŠE Praha	Úvod do statistiky – Bayesovský přístup
	VŠE Praha	Pravděpodobnostní a statistické metody v neživotním pojištění
	VŠE Praha	Bayesovská statistika
	VŠE Praha	Pokroky v teorii statistiky
Ing. Filip ČERVENKA	ESF MU Brno	Mikroekonomie I
Mgr. Laura FÓNADOVÁ, Ph.D.	ESF MU Brno	Ekonomická sociologie
	ESF MU Brno	Základy politologie
	ESF MU Brno	Metody zkoumání veřejného sektoru
	ESF MU Brno	Labour Market and Socioeconomic Inequalities
Ing. Filip HON	VŠE Praha	Statistika
	VŠE Praha	Základy demografie
doc. Mgr. Ondřej HORA, Ph.D.	FSS MU Brno	Evaluační výzkum
	FSS MU Brno	Evaluation Research
	FSS MU Brno	Sociální politika
	FSS MU Brno	Programy sociálního a organizačního rozvoje organizací
	FSS MU Brno	Kvantitativní výzkum
PhDr. Ing. Mgr. Leona HOZOVÁ, Ph.D., MBA	FF OU Ostrava	Základy sociologie
	FF OU Ostrava	Obecná sociologie

Jméno vyučujícího	Název instituce	Název kurzu
PhDr. Ing. Mgr. Leona HOZOVÁ, Ph.D., MBA	FF OU Ostrava	Sociologie rodiny
	FF OU Ostrava	Sociologie dětství
	FF OU Ostrava	Multikulturní výchova
	FF OU Ostrava	Sociální psychologie
	FF OU Ostrava	Osobnostní rozvoj
	FF OU Ostrava	Supervize
	FF OU Ostrava	Metodologie sociálních věd
Mgr. Olga HUBÍKOVÁ, Ph.D.	EA VOŠ Brno	Demografie
doc. Ing. Robert JAHODA, Ph.D.	FSS MU Brno	Veřejné finance 1
	FSS MU Brno	Veřejné finance 2
	FSS MU Brno	Public finance 2
	FSS MU Brno	Transformation of the Public Sector
	FSS MU Brno	Metody zkoumání veřejného sektoru
Kristýna JANUROVÁ, MA	PŘF UK Praha	Contemporary Trends in Migration Studies
prof. PhDr. Tomáš KATRŇÁK, Ph.D.	FSS MU Brno	Sociálně stratifikační výzkum
	FSS MU Brno	Sociologie stratifikace a nerovnosti
	FSS MU Brno	Analýza kategorizovaných dat
	FSS MU Brno	Metodologie sociálních věd
Mgr. Jaromíra KOTÍKOVÁ	FHS UK Praha	Veřejná správa a regionální politika
doc. PhDr. Kateřina KUBALČÍKOVÁ, Ph.D.	FSS MU Brno	Politika sociálních služeb
	FSS MU Brno	Sociální služby pro seniory
	FSS MU Brno	Metody v sociální práci – makro
	FSS MU Brno	Participativní přístup v sociální práci s klientem
Ing. Robin MAIALEH, Ph.D.	Unicorn University Praha	Macroeconomics
	ÚEM VŠCHT Praha	Makroekonomická teorie
prof. PhDr. Libor MUSIL, CSc.	FSS MU Brno	Social Work Institution and Organization
	FSS MU Brno	Přístupy ke klientům a kultura organizace
Mgr. Olga NEŠPOROVÁ, Ph.D.	FHS UK Praha	Metody kvalitativního výzkumu
	FHS UK Praha	Smrt a pohřební kultura
doc. Ing. Ladislav PRŮŠA, CSc.	VŠE Praha	Sociálně ekonomická demografie
	FVP SU Opava	Sociální péče
	FVP SU Opava	Sociální politika I
	FVP SU Opava	Sociální politika II
	FVP SU Opava	Ekonomika a správa sociálního zabezpečení

Jméno vyučujícího	Název instituce	Název kurzu
prof. PhDr. Tomáš SIROVÁTKA, CSc.	FSS MU Brno	Základy teorie organizace a řízení
	FSS MU Brno	Teorie organizace a řízení
	FSS MU Brno	Sociální politika
	FSS MU Brno	Současné problémy sociální politiky
	FSS MU Brno	Contemporary Problems in European Welfare States
	FSS MU Brno	Teorie trhu práce
	FSS MU Brno	Labour Market Policy: European Perspective
	FSS MU Brno	Politika zaměstnanosti a pracovního trhu
	FSS MU Brno	Ekonomika sociálního státu
	Katholieke Universiteit Leuven, BE	Social Security Policy
Mgr. Miroslav SUCHANEC, Ph.D., M.Sc.	FSS MU Brno	Multivariable Statistics
	FSS MU Brno	Statistika
PhDr. Mgr. Anna ŠTASTNÁ, Ph.D.	PŘF UK Praha	Demografický proseminář
	PŘF UK Praha	Seminář k bakalářské práci I
	PŘF UK Praha	Seminář k bakalářské práci II
	PŘF UK Praha	Seminář k populačnímu vývoji na území ČR
	PŘF UK Praha	Metody sběru a analýzy dat z výběrových šetření
Ing. Robert TRBOLA	FSS MU Brno	Sociální zabezpečení
	VOŠ SP EA Brno	Sociální politika
Mgr. Lucie VIDOVIČOVÁ, Ph.D.	FSS MU Brno	Úvod do sociální gerontologie
	FSS MU Brno	Sociální gerontologie: koncepty a kontroverze
	FSS MU Brno	Sociálně vědní výzkum v seniorských a jinak obtížně dostupných populacích
	FF UK Praha	Základy geropsychologie
	FF UK Praha	Lidská práva v kontextu sociální práce
	FHS UK Praha	Studia dlouhověkosti – doktorandské semináře
	GIRASOLE	Přednášky v kurzu pro pečující
	Gerontologický institut	Úvod do problematiky osamělosti (vzdělávání pracovníků v sociálních službách)

Jméno vyučujícího	Název instituce	Název kurzu
Mgr. Lucie VIDOVIČOVÁ, Ph.D.	FSS MU Brno	Guest Lecture SANb2005 Antropologie, roboti, stroje: Roboti, technologie a senioři: aneb jsou tyto technologie pro starý?
	University of Cincinnati OH, USA	Age, Place and Space Guest Lecture „Social Justice and the City PLANS5179-001
	Alma Mater Europaea – ECM, Slovinsko	Gerontologické a antropologické analýzy a interpretace
	Alma Mater Europaea – ECM, Slovinsko	Starostník, komunita a sociální sítě
Ing. Petr VÍŠEK	FF UK Praha	Řízení regionální sociální politiky

12. Mezinárodní spolupráce

Pracovníci VÚPSV se podílejí na několika projektech s mezinárodním rozsahem.

Od roku 2019 VÚPSV participuje, spolu s Austrian Agency for International Cooperation in Education and Research, Legal representative of the National Agency for Erasmus+ Education ÖSB, GmbH, i-smART Trust (Lichtenštejnsko) a s bbb Büro für berufliche Bildungsplanung (Německo), na rozsáhlém projektu **„Guidance for Individual Vocations in Europe (GIVE)“**. Projekt je zaměřen na podporu poradenství prostřednictvím zvyšování povědomí o nových formách zaměstnanosti a možných dopadech těchto forem na koncept poradenství, definování a typologie jednotlivých cílových skupin, u kterých je možné předpokládat speciální potřeby a podporu při orientaci na trh práce, navržení nástrojů a strategií/přístupů pro řešení nových výzev na trhu práce (digitalizace, platformová ekonomika atp.) na úrovni veřejné správy se zvláštním zaměřením na znevýhodněné skupiny na trhu práce. Jde také o přispění ke zvýšení nabídky a participace na dalším vzdělávání prostřednictvím poradenství a nastínění možných motivačních strategií.

S Hulla & Co. Human Dynamics KG (Rakousko), European Projects Management Ltd. (Lotyšsko) a Makro Yönetim Geliştirme Danışmanlık Limited Şirketi (Turecko) VÚPSV spolupracuje na projektu **„Technical Assistance for Improving Job and Vocational Counselling Services“**, jehož cílem je vybudování a posílení stávajících kapacit veřejných služeb zaměstnanosti (İŞKUR) tureckého Ministerstva rodiny, práce a sociálních věcí tak, aby efektivně zajišťovaly poradenské služby pro větší počet žadatelů o práci a také zaměstnavatelům.

VÚPSV rovněž dlouhodobě spolupracuje na celoevropské síti observatoří vytvořené Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions). Součinnost pracovníků ústavu tkví zejména ve shromažďování, analýze a šíření informací o industriálních vztazích, pracovních podmínkách a změnách na trhu práce. Výsledky výzkumu jsou primárně určeny organizacím sociálních partnerů jak na evropské, tak na národní úrovni, vládním organizacím, institucím EU a v neposlední řadě též širší odborné veřejnosti.

V roce 2021 byl ve spolupráci s ICF International, Inc. realizován projekt **„Peer Review on „Control and Prevention of Undeclared Work in Complex Chains of Economic Activity“**. Jeho hlavním cílem bylo ve vybraných evropských zemích popsat aktuální formy nelegálního zaměstnávání, a to jak v případě zaměstnávání cizinců, tak při zprostředkování zaměstnání a současně i u vysílaných pracovníků. Na základě zhodnocení rozsahu a charakteru nelegálního zaměstnávání byla ve výsledku formulována vhodná doporučení ke zvýšení účinnosti kontrol ze strany příslušných státních orgánů.

VÚPSV je rovněž členem mezinárodních výzkumných organizací – konkrétně European Institute of Social Security (EISS), European Sociological Association (ESA), International Sociological Association (ISA), International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP) a European Social Policy Research Network (ESPN).

13. Předpokládaný vývoj činnosti VÚPSV v roce 2022

Východiskem pro činnost VÚPSV bude i v roce 2022 ***Dlouhodobá koncepce rozvoje Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí na léta 2018–2022***. Činnost VÚPSV v roce 2022 se tak nadále bude orientovat na řešení otázek v rámci stěžejních výzkumných oblastí. Nicméně během roku je plánována restrukturalizace jednotlivých výzkumných oblastí, aby lépe odpovídaly současným světovým trendům ve výzkumu, vývoji a v inovacích při řešení otázek segmentu práce a sociálních věcí. V první části roku 2022 je tedy plánováno pokračování výzkumných záměrů dle dosavadní struktury, tedy v oblasti trhu práce a zaměstnanosti, sociálního dialogu, rodinné politiky, příjmové a mzdové politiky, sociálně pojistných systémů, sociální politiky a v oblasti sociálních služeb. Ve druhé části roku je následně plánováno, že stávající výzkumná činnost a nové výzkumné záměry budou přestrukturovat, a to do oblasti makroekonomických analýz, oblasti kvantitativních metod, oblasti systémů sociálního zabezpečení, oblasti správy a veřejné politiky, oblasti pracovního trhu, oblasti rodinné politiky a oblasti sociální politiky a sociální práce.

Z hlediska obsahu se činnost v roce 2022 bude soustředit na:

- sledování a hodnocení vývojových trendů na trhu práce;
- hodnocení účinnosti přijímaných opatření politiky zaměstnanosti a sledování problematiky dotýkající se trhu práce;
- monitorování procesů migrace a politik integrace cizinců na trhu práce;
- mapování pracovní a sociální integrace cizinců do majoritní společnosti ČR;
- sociální dialog a na sociální partnery dialogu;
- mapování jednotlivých aspektů pracovních podmínek, jako je pracovní doba či organizace práce;
- dlouhodobé sledování proměn české rodiny v kontextu demografických a sociálních trendů;
- hodnocení možností rodinné politiky čelit novým sociálním rizikům;
- zkoumání rodin mj. z hlediska sladování rodinných a profesních rolí, potřeb jednotlivých členů rodin v různých fázích rodinného a životního cyklu a v různých formách rodin;
- kontinuální studium faktorů a sociálně-ekonomických souvislostí procesu utváření ceny práce;
- hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací;
- sledování důsledků stárnutí populace zejména pro systémy důchodového pojištění a otázek, jejich připravenosti na řešení těchto důsledků;
- dlouhodobé monitorování otázek sociální diferenciace, sociálního vyloučení a chudoby, vč. hodnocení vybraných oblastí sociální politiky;
- sledování trendů v rozvoji kapacity veřejné správy ve vztahu k sociální politice, institucionálním a regulačním změnám v systému veřejné správy s ohledem na jednotlivé oblasti sociální politiky včetně oblasti sociální práce.

Podrobný přehled a vymezení jednotlivých projektů je zpracováno v samostatném *Plánu činnosti VÚPSV na rok 2022*.

Nadále bude pokračovat zajišťování a poskytování potřebných **knihovnicko-informačních služeb** a vydávání časopisu **FÓRUM Sociální politiky**. Pro rok 2022 plánují redakce a redakční rada časopisu další zvýšení obsahové i formální úrovně časopisu, zejména s důrazem na získání příspěvků od nových renomovaných autorů, na umístění časopisu do nových databází a na navazování kontaktů s dalšími nakladatelstvími pro recenzní rubriku.

Pracovníci VÚPSV se budou i nadále aktivně účastnit odborných konferencí, kulatých stolů, odborných přednášek, ale i pracovních jednání s odborníky z oblastí řešených problematik. Zároveň budou navazovat novou a upevňovat stávající spolupráci s univerzitami, vysokými školami a dalšími vzdělávacími institucemi, a to jak v podobě lektorské a mentorské činnosti, tak v podobě činnosti výzkumné.

Rozvoj instituce v roce 2022 je plánován i v oblasti prezentace samotné organizace a jejích výsledků z výzkumné činnosti. Důraz přitom bude kladen na přiblížení výsledků činnosti organizace široké veřejnosti. Z tohoto důvodu bude kromě prezentace nových vědeckých poznatků v odborném tisku probíhat prezentace činnosti VÚPSV na webových stránkách instituce, prostřednictvím sociálních sítí Facebook, Youtube, Twitter a LinkedIN a prostřednictvím organizování další osvětové činnosti (přednášky, konference, kulaté stoly apod.).

V roce 2022 je též plánováno podpořit odborný a profesní rozvoj zaměstnanců instituce: 1) realizováno bude pravidelné interní setkávání pracovníků instituce nad výzkumnými záměry a dílčími úkoly, při kterých bude mimo jiné poskytována zpětná vazba; 2) v plánu je podpořit profesní rozvoj zaměstnanců skrze možnost účastnit se odborných školení a specializovaných kurzů; 3) v neposlední řadě budou probíhat aktivity směřující k získání mezinárodního ocenění **HR AWARD**. V rámci přípravy na získání tohoto ocenění je v roce 2022 plánováno podrobněji specifikovat možnosti a způsoby rozvoje všech zaměstnanců instituce i pro další léta.

14. Informace o provedených kontrolách v roce 2021 a přijatých opatřeních

V roce 2021 se ve VÚPSV uskutečnily celkem 4 kontroly:

1. Ke dni 22. 3. 2021 byl proveden audit pro **ověření správnosti údajů uvedených v účetní závěrce**, zobrazující hospodaření organizace za rok 2021. Podle vyjádření auditora Ing. Václava Forejta účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv, nákladů a výnosů a výsledku hospodaření Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí za rok končící 31. 12. 2020 v souladu s českými účetními předpisy.

2. Kontrola MV ČR, podle zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti, a zákona č. 255/2012 o kontrole, která byla zahájena 17. 5. 2021, byla zaměřena na **přístupnost internetových stránek** VÚPSV pro jejich uživatele.

Bylo zjištěno, že internetové stránky jsou částečně v souladu se zákonem č. 99/2019 Sb., o přístupnosti. Nedostatek byl zjištěn ve splnění kritéria úspěšnosti č. 1.4.3, 2.4.4 a č. 4.1.2 harmonizované normy EN 301 549 V2. 1.2 (2018-08). Dále bylo zjištěno, že není zveřejněno prohlášení o přístupnosti, které by odpovídalo vzoru stanovenému prováděcím aktem Evropské komise.

Dle zprávy o odstranění zjištěných dílčích nedostatků, která byla odeslána dne 21. 6. 2021, byly nedostatky odstraněny.

3. 21. 4. 2021 byla pověřena kontrolní skupina MPSV, aby provedla finanční kontrolu ve veřejné správě v režimu zákona č. 320/2001 Sb. Předmětem kontroly bylo **řešení výzkumných potřeb Ministerstva práce a sociálních věcí** za období od 1. 1. 2021 do 20. 4. 2021.

Kontrolní skupina nezjistila závažná porušení ustanovení *Rozhodnutí*, týkající se účelu a užití podpory na RVO. Konstatovala, že účetní evidence je vedena řádně a není v rozporu s žádným ustanovením *Rozhodnutím*.

4. V termínu od 27. 5. 2021 do 3. 8. 2021 provedla kontrolní skupina MPSV podle § 8 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě veřejnosprávní kontrolu v režimu zákona 255/2012 Sb., o kontrole, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.

Předmětem kontroly bylo **dodržování podmínek stanovených v Rozhodnutí, jímž byla z kapitoly státního rozpočtu „313 Ministerstvo práce a sociálních věcí“ pro rok 2020 poskytnuta institucionální podpora na DKRVO.**

Kontrolní skupina nezjistila závažná porušení *Pravidel* týkající se účelu a užití podpory na RVO, účetní evidence je vedena řádně a není v rozporu s *Pravidly*. Dílčí nedostatky byly zjištěny ve vypisování veřejných zakázek – není věnovaná dostatečná pozornost tvorbě vhodných podmínek k naplňování principu otevřeného přístupu k vědeckým informacím tak, aby byla umožněna nezávislá ověřitelnost, opakovatelnost a další využitelnost nejen výsledků výzkumu, ale i dat. Bylo konstatováno, že není věnována pozornost důslednému přidělování veřejných licencí výstupům výzkumu. V některých případech měla kontrolní skupina pochybnosti o řádném dodržování principu efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti.

Informace o přijetí nápravných opatření byla odeslána dne 10. 9. 2021.

15. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí se snaží maximálně omezovat negativní vlivy své činnosti na životní prostředí. Trvale věnuje pozornost třídění komunálního odpadu a ekologické likvidaci vyřazeného majetku, resp. odvozu druhotných surovin do specializovaných firem (REMA Systém, a. s.). Veškerá používaná technika je pravidelně kontrolována a ošetřována dle technologických postupů výrobců s cílem minimalizovat exhalace a zdravotní rizika. Průběžně také probíhá obměna používané techniky za novější modely s nižší energetickou náročností, které méně zatěžují životní prostředí exhalacemi a hlukem.

16. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů

V oblasti pracovněprávních vztahů se VÚPSV řídí platnou legislativou.

Ve VÚPSV je uplatňována personální politika respektující genderové a generační aspekty a podporující širší využívání flexibilních forem práce, tj. práce z domova, úprava pracovní doby podle individuálních potřeb zaměstnanců apod. (dle možností VÚPSV a v souladu s obecně platnou legislativou), umožňujících vyšší úroveň sladění pracovního a soukromého života i zapojení odborných pracovníků se zvýšenými požadavky na flexibilitu a mobilitu.

VÚPSV cíleně usiluje o podporu rozvoje znalostí a dovedností zaměstnanců prostřednictvím účasti na vzdělávacích aktivitách, zejména se zaměřením na rozvoj dovedností v oblasti nových výzkumných metod a jejich aplikace, odborné problematiky, jazykového vzdělávání, profesní problematiky a povinných odborných školení.

VÚPSV se v rámci strategického řízení lidských zdrojů přihlásil k principům ***Evropské charty pro výzkumné pracovníky*** a ***Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků***. Přihlášení bylo oficiálně uskutečněno dopisem ředitele instituce v souladu s podmínkami pravidel procesu pro získání ocenění ***HR Award for Researchers*** již v roce 2020. Cílem procesu je získat certifikát **HR AWARD**, který uděluje Evropská komise výzkumným institucím, jež implementují strategii HRS4R (Strategie lidských zdrojů pro výzkumné pracovníky v EU) vycházející z výše zmíněných principů.

Projekt „**HR Award**“ byl ve VÚPSV odstartován v prosinci 2020 a probíhal po celý kalendářní rok 2021. Implementace principů HRS4R byla ve VÚPSV zahájena kick-off meetingem za účasti všech zaměstnanců instituce. Na základě nominačního procesu, do kterého se zapojili zaměstnanci ze všech výzkumných skupin VÚPSV, byl následně vytvořen **Řídící tým** a **Pracovní tým projektu**. V těchto týmech byly postupně realizovány všechny kroky a projednány a vypracovány všechny dokumenty definované v rámci implementace počáteční fáze strategie HRS4R. S cílem prohloubit tento proces směřující k systematickému zlepšování oblasti péče o lidské zdroje byl formou dotazníkového šetření rovněž realizován interní průzkum mezi zaměstnanci. Výsledkem prací konaných v rámci projektu bylo schválení a odeslání finální podoby dokumentů *GAP analýzy*, *Kontrolního seznamu OTM-R* a *Akčního plánu* Evropské komisi v lednu 2022.

17. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2021 nebyla obdržena žádná žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Přílohy

Zpráva nezávislého auditora o ověření účetní závěrky

***Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Dělnická 213/12
170 00 Praha 7***

Zpráva nezávislého auditora

TRIGGA AUDIT – CZ, s.r.o.

Sídlo: Malešická 1822/19, 130 00 Praha 3
IČO: 26158531
Tel./fax: 283840940, tel.: 283841223
OR: Městský soud Praha oddíl C, vložka 75474

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA *pro Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.*

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i., (dále také ústavu) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2021, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2021 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace, se sídlem Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7, IČO:45773009 identifikované v této účetní závěrce. Údaje o Výzkumném ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i. jsou uvedeny v bodě I. přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv **Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i.** a nákladů a výnosů a výsledku jeho hospodaření za rok končící 31.12.2021 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA) případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky.

V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na výzkumném ústavu nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá statutární orgán Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace uvedené ve výroční zprávě nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto způsobem se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na

Kancelář:
Kolbenova 616/34
190 00 Praha 9
Č.ú.: 400684683/0300, ČSOB, a.s., Praha 1

www.trigga.cz
e-mail: audit@trigga.cz

Sídlo: Malešická 1822/19, 130 00 Praha 3
IČO: 26158531
Tel./fax: 283840940, tel.: 283841223
OR: Městský soud Praha oddíl C, vložka 75474

formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobitelné ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že

- Ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- Ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Odpovědnost statutárního orgánu a dozorčí rady účetní jednotky za účetní závěrku

Statutární orgán Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i. odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou. Při sestavování účetní závěrky je statutární orgán povinen posoudit, zda je výzkumný ústav schopen nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jeho nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy statutární orgán a zřizovatel plánuje zrušení výzkumného ústavu nebo ukončení jeho činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost, než tak učinit (Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v ústavu odpovídá dozorčí rada).

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem výzkumného ústavu relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jeho vnitřního kontrolního systému.

Kancelář:
Kolbenova 616/34
190 00 Praha 9
t.č.: 400684683/0300, ČSOB, a.s., Praha 1

www.trigga.cz
e-mail: audit@trigga.cz

Sídlo: Malešická 1822/19, 130 00 Praha 3
IČO: 26158531
Tel./fax: 283840940, tel.: 283841223
OR: Městský soud Praha oddíl C, vložka 75474

- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v souvislosti vedení ústavu uvedlo v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky statutárním orgánem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost výzkumného ústavu nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze k účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti výzkumného ústavu nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že výzkumný ústav ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat statutární orgán výzkumného ústavu a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Praze dne 6. dubna 2022

ing. Václav Forejt
auditor, oprávnění KA ČR č. 1597

TRIGGA AUDIT – CZ s.r.o.
Malešická 19, 130 00 Praha 3
oprávnění KA ČR č. 397
ing. Václav Forejt, jednatel

Kancelář:
Kolbenova 616/34
190 00 Praha 9
t.č.: 400684683/0300, ČSOB, a.s., Praha 1

www.trigga.cz
e-mail: audit@trigga.cz

Rozvaha

ORGANIZACE: 45773009

Příloha č.1 k vyhlášce č. 504/2002 Sb.
s účinností pro účetní jednotky,
u kterých hlavním předmětem
činnosti není podnikání

ROZVAHA (BALANCE)

k 31.12.2021
(v celých tisících Kč)

IČO
45773009

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v.
i.
Dělnická 213/12
170 00 Praha 7
Veřejná výzkumná instituce

Předmět činnosti: výzkum a vývoj

I. TIVA	Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2021
				1	2
A. Dlouhodobý majetek celkem	p. 2+10+21+28	001		1 626	173
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	p. 3 až 9	002		2 795	2 795
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	(012)	003		0	0
2. Software	(013)	004		2 728	2 728
3. Ocenitelná práva	(014)	005		0	0
4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	(018)	006		67	67
5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	(019)	007		0	0
6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	(041)	008		0	0
7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	(051)	009		0	0
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	p. 11 až 20	010		5 179	4 712
1. Pozemky	(031)	011		0	0
2. Umělecká díla, předměty a sbírky	(032)	012		34	34
3. Stavby	(021)	013		0	0
4. Hmotné movité věci a jejich soubory	(022)	014		4 699	4 265
5. Pěstitelské celky trvalých porostů	(025)	015		0	0
6. Dospělá zvířata a jejich skupiny	(026)	016		0	0
7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	(028)	017		446	413
8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	(029)	018		0	0
9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	(042)	019		0	0
10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	(052)	020		0	0
III. Dlouhodobý finanční majetek celkem	p. 22 až 27	021		0	0
1. Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	(061)	022		0	0
2. Podíly - podstatný vliv	(062)	023		0	0
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	(063)	024		0	0
4. Zápůjčky organizačním složkám	(066)	025		0	0
5. Ostatní dlouhodobé zápůjčky	(067)	026		0	0
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	(068+069+043)	027		0	0
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	p. 29 až 39	028		-6 348	-7 334
1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	(072)	029		0	0
2. Oprávky k softwaru	(073)	030		-2 309	-2 657
3. Oprávky k ocenitelným právům	(074)	031		0	0
4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehm. majetku	(078)	032		-67	-67
5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehm. majetku	(079)	033		0	0
6. Oprávky ke stavbám	(081)	034		0	0
7. Oprávky k samost. hmotným movitým věcem a soub. hmot. movit. věcí	(082)	035		-3 526	-4 197
8. Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	(085)	036		0	0
9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	(086)	037		0	0
10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmot. majetku	(088)	038		-446	-413
11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmot. majetku	(089)	039		0	0

Tisk 06.04.2022 17:13:14

Strana 1

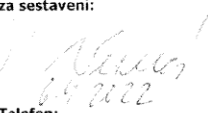
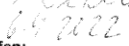

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2021
			1	2
I. Krátkodobý majetek celkem	p. 41+51+71+79	040	26 450	12 230
I. Zásoby celkem	p. 42 až 50	041	0	0
1. Materiál na skladě	(112)	042	0	0
2. Materiál na cestě	(119+111)	043	0	0
3. Nedokončená výroba	(121)	044	0	0
4. Polotovary vlastní výroby	(122)	045	0	0
5. Výrobky	(123)	046	0	0
6. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	(124)	047	0	0
7. Zboží na skladě a v prodejnách	(132)	048	0	0
8. Zboží na cestě	(139+131)	049	0	0
9. Poskytnuté zálohy na zásoby	(z 314)	050	0	0
II. Pohledávky celkem	p. 52 až 70	051	508	209
1. Odběratelé	(311+386)	052	503	160
2. Směnky k inkasu	(312)	053	0	0
3. Pohledávky za eskontované cenné papíry	(313)	054	0	0
4. Poskytnuté provozní zálohy	(z 314)	055	0	0
5. Ostatní pohledávky	(315)	056	5	0
6. Pohledávky za zaměstnanci	(335)	057	0	0
7. Pohledávky za institucemi soc. zabezp. a veř. zdrav. poj	(336)	058	0	0
8. Daň z příjmů	(341)	059	0	0
9. Ostatní přímé daně	(342)	060	0	0
10. Daň z přidané hodnoty	(343)	061	0	0
11. Ostatní daně a poplatky	(345)	062	0	0
12. Nároky na dotace a ostatní zúčtování se st. rozpočtem	(346)	063	0	0
13. Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů územních samosprávných celků	(348)	064	0	0
14. Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	(358)	065	0	0
15. Pohledávky z pevných termínovaných operací a opcí	(373)	066	0	0
16. Pohledávky z vydaných dluhopisů	(375)	067	0	0
17. Jiné pohledávky	(378)	068	0	49
18. Dohadné účty aktivní	(388)	069	0	0
19. Opravná položka k pohledávkám	(391)	070	0	0
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	p. 72 až 78	071	25 187	11 550
1. Peněžní prostředky v pokladně	(211)	072	34	20
2. Ceniny	(213)	073	45	45
3. Peněžní prostředky na účtech	(22x)	074	25 108	11 485
4. Majetkové cenné papíry k obchodování	(251)	075	0	0
5. Dluhové cenné papíry k obchodování	(253)	076	0	0
6. Ostatní cenné papíry	(256+259)	077	0	0
7. Peníze na cestě	(261)	078	0	0
IV. Jiná aktiva celkem	p. 80 až 81	079	755	471
1. Náklady příštích období	(381)	080	709	471
2. Příjmy příštích období	(385)	081	46	0
Aktiva celkem	p. 1+40	082	28 076	12 403

PASIVA		Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2021
Název položky	Účet		3	4
A. Vlastní zdroje celkem	p. 84+88	083	16 215	8 809
I. Jmění celkem	p. 85 až 87	084	16 215	8 809
1. Vlastní jmění	(901)	085	1 626	173
2. Fondy	(91x)	086	14 589	8 636
3. Ocenovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	(921)	087	0	0
II. Výsledek hospodaření celkem	p. 89 až 91	088	0	0
1. Účet výsledku hospodaření	(963)	089	0	0
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	(931)	090	0	0
3. Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	(932+933)	091	0	0
B. Cizí zdroje celkem	p. 93+95+103+127	092	11 861	3 594
I. Rezervy celkem	p. 94	093	0	0
1. Rezervy	(941)	094	0	0
II. Dlouhodobé závazky celkem	p. 96 až 102	095	0	0
1. Dlouhodobé úvěry	(951)	096	0	0
2. Vydané dluhopisy	(953)	097	0	0
3. Závazky z pronájmu	(954)	098	0	0
4. Přijaté dlouhodobé zálohy	(955)	099	0	0
5. Dlouhodobé směnky k úhradě	(958)	100	0	0
6. Dohadné účty pasivní	(z 389)	101	0	0
7. Ostatní dlouhodobé závazky	(959)	102	0	0
III. Krátkodobé závazky celkem	p. 104 až 126	103	7 413	3 510
1. Dodavatelé	(321+387)	104	1 797	259
2. Směnky k úhradě	(322)	105	0	0
3. Přijaté zálohy	(324)	106	0	0
4. Ostatní závazky	(325)	107	14	10
5. Zaměstnanci	(331)	108	2 991	1 751
6. Ostatní závazky vůči zaměstnancům	(333)	109	0	0
7. Závazky k institucím sociálního zabezpečení a veřejného zdravotního pojištění	(336)	110	1 652	970
8. Daň z příjmu	(341)	111	0	0
9. Ostatní přímé daně	(342)	112	663	205
10. Daň z přidané hodnoty	(343)	113	149	85
11. Ostatní daně a poplatky	(345)	114	0	0
12. Závazky ze vztahu ke státnímu rozpočtu	(346)	115	140	220
13. Závazky ze vztahu k rozpočtu orgánů územních samosprávných celků	(348)	116	0	0
14. Závazky z upsaných nesplac. cen. papírů a podílů	(367)	117	0	0
15. Závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti	(368)	118	0	0
16. Závazky z pevných termínovaných operací a opcí	(373)	119	0	0
17. Jiné závazky	(379)	120	0	0
18. Krátkodobé úvěry	(231)	121	0	0
19. Eskontní úvěry	(232)	122	0	0
20. Vydané krátkodobé dluhopisy	(241)	123	0	0
21. Vlastní dluhopisy	(255)	124	0	0
22. Dohadné účty pasivní	(z 389)	125	7	10
23. Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	(249)	126	0	0

Název položky	Účet	Pol. číslo	Stav k 01.01.	Stav k 31.12.2021
			3	4
Iv. Jiná pasiva celkem	p. 128 až 129	127	4 448	84
1. Výdaje příštích období	(383)	128	3	1
2. Výnosy příštích období	(384)	129	4 445	83
Pasiva celkem	p. 83+92	130	28 076	12 403

Odesláno dne:	Razítko:	Podpis odpovědné osoby:	Podpis osoby odpovědné za sestavení:	Okamžik sestavení:
 ÚPSV Třeso VÝKUMNÝ ÚSTAV PRÁCE A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA veřejná výzkumná instituce Ošetnická 1331/2, 170 00 Praha 7 IČ: 221 152 771, IČ: 017731009, DIČ: CZ45773699				
			Telefon:	

Výkaz zisku a ztráty

ORGANIZACE: 45773009

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 504/2002 Sb.
s účinností pro účetní jednotky,
u kterých hlavním předmětem
činnosti není podnikání

k 31.12.2021
(v celých tisících Kč)

IČO
45773009

Název, sídlo a právní forma
účetní jednotky

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v.
i.
Dělnická 213/12
170 00 Praha 7
veřejná výzkumná instituce

Předmět činnosti: výzkum a vývoj

Název položky	Účet	Pol. číslo	Činnost	
			hlavní 1	hospodářská 2
A. Náklady				
1. Spotřebované nákupy a nakupované služby	p. 2 až 7	1	9 297	0
1. Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	(501, 502, 503)	2	327	0
2. Prodané zboží	(504)	3	0	0
3. Opravy a udržování	(511)	4	27	0
4. Náklady na cestovné	(512)	5	24	0
5. Náklady na reprezentaci	(513)	6	4	0
6. Ostatní služby	(518)	7	8 915	0
II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	p. 9 až 11	8	0	0
7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	(561, 562, 563, 564)	9	0	0
8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	(571, 572)	10	0	0
9. Aktivace dlouhodobého majetku	(573, 574)	11	0	0
III. Osobní náklady	p. 13 až 17	12	36 921	0
10. Mzdové náklady	(521, 523)	13	27 453	0
11. Zákonné sociální pojištění	(524)	14	8 851	0
12. Ostatní sociální pojištění	(525)	15	0	0
13. Zákonné sociální náklady	(527)	16	617	0
14. Ostatní sociální náklady	(528)	17	0	0
IV. Daně a poplatky	p. 19	18	0	0
15. Daně a poplatky	(531, 532, 538)	19	0	0
V. Ostatní náklady celkem	p. 21 až 27	20	336	0
16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	(541, 542)	21	1	0
17. Odpis nedobytné pohledávky	(543)	22	0	0
18. Nákladové úroky	(544)	23	0	0
19. Kursové ztráty	(545)	24	31	0
20. Dary	(546)	25	0	0
21. Manka a škody	(548)	26	0	0
22. Jiné ostatní náklady	(549)	27	304	0
VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek	p. 29 až 33	28	1 454	0
23. Odpisy dlouhodobého majetku	(551)	29	1 454	0
24. Prodaný dlouhodobý majetek	(552)	30	0	0
25. Prodané cenné papíry a podíly	(553)	31	0	0
26. Prodaný materiál	(554)	32	0	0
27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	(556, 559)	33	0	0
VII. Poskytnuté příspěvky	p. 35	34	0	0
28. Poskyt. členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	(581, 582)	35	0	0
VIII. Daň z příjmů celkem	p. 37	36	0	0
29. Daň z příjmů	(591, 595)	37	0	0
Náklady celkem	p. 1+8+12+19+20+ 28+34+36	38	48 008	0

Tisk 06.04.2022 17:14:01

Strana 1

Název položky	Účet	Pol. číslo	Činnost	
			hlavní	hospodářská
			1	2
B Výnosy				
I. Provozní dotace	p. 40	39	37 182	0
1. Provozní dotace	(691)	40	37 182	0
II. Přijaté příspěvky	p. 42 až 44	41	13	0
2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	(681)	42	0	0
3. Přijaté příspěvky (dary)	(682)	43	13	0
4. Přijaté členské příspěvky	(684)	44	0	0
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	(601, 602, 604)	45	2 661	0
IV. Ostatní výnosy	p. 47 až 52	46	8 103	0
5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	(641, 642)	47	0	0
6. Platby za odepsané pohledávky	(643)	48	0	0
7. Výnosové úroky	(644)	49	0	0
8. Kursové zisky	(645)	50	0	0
9. Zúčtování fondů	(648)	51	8 103	0
10. Jiné ostatní výnosy	(649)	52	0	0
V. Tržby z prodeje majetku	p. 54 až 58	53	49	0
11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehmot. a hmot. majetku	(652)	54	49	0
12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	(653)	55	0	0
13. Tržby z prodeje materiálu	(654)	56	0	0
14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	(655)	57	0	0
15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	(657)	58	0	0
Výnosy celkem	p. 39+41+45+46+53	59	48 008	0
C Výsledek hospodaření před zdaněním	p. 59 - 38 + 36	60	0	0
D Výsledek hospodaření po zdanění	p. 59 - 38	61	0	0

Název položky	Pol. číslo	Činnost	
		hlavní	hospodářská
Výsledek hospodaření před zdaněním	p. 60/1+2	62	0
Výsledek hospodaření po zdanění	p. 61/1+2	63	0

Odesláno dne:

Razítko:

Podpis odpovědné
osoby:Podpis osoby odpovědné
za sestavení:

Okamžik sestavení:

VÚPSV
rilsaVÝZKUMNÝ ÚSTAV
PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚD
veřejná výzkumná instituceStřelecká 213/12, 170 00 Praha 7
IČ: 221 152 721, IČ: 45773009, DIČ: CZ45773009 ①

Telefon:

6.4.2022

sk 06.04.2022 17:14:01

Strana

Příloha k účetní závěrce za rok 2021

Příloha k účetní závěrce za rok 2021

1 Obecné údaje

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí byl zřízen Ministerstvem práce a sociálních věcí dnem 15. září 1992 jako rozpočtová organizace. Změnou zřizovací listiny s účinností od 1. ledna 1993 se mění z rozpočtové na příspěvkovou organizaci. K 1. lednu 2007 se právní forma organizace změnila na veřejnou výzkumnou instituci. K tomuto dni byla organizace zapsána v rejstříku veřejných výzkumných institucí vedeném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Předmětem hlavní činnosti je vědeckým výzkumem přispívat k poznání a prognózování socioekonomického rozvoje společnosti. Cílem další činnosti je především podpora MPSV ČR při výkonu státní správy. Jinou činnost podle zákona 341/2005 Sb. VÚPSV, v. v. i. v roce 2021 neprováděl.

2 Organizační struktura

Ředitel VÚPSV, v. v. i.	
Zástupce ředitele	Ekonomicko-správní odd.
výzkumné týmy:	Sekretariát
Trh práce a zaměstnanost	
Sociální dialog a pracovní vztahy	
Sociálně pojistné systémy	
Sociální služby	
Rodinná politika	
Příjmová a mzdová politika	
Obecné otázky sociální politiky	
Knihovnicko-informační služby	

3 Jména a příjmení statutárních a poradních orgánů

Ředitel	do 30. 9. 2021	PhDr. David Michalík, Ph.D., DBA (pověřen řízením)
	od 1. 10. 2021	Ing. Robin Maialeh, Ph.D. ředitel

Rada VÚPSV, v. v. i.
předseda rady

doc. Ing. Ladislav Průša, CSc. (do 15.4.2021)
Doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc. (od 11.5.2021)

členové rady z řad zaměstnanců

Mgr. Jana Havlíková, Ph.D.
Ing. Martin Holub, Ph.D.
Mgr. Jaromíra Kotíková (do 21.4.2021)
Mgr. Aleš Kroupa
PhDr. Věra Kuchařová, CSc.
Mgr. Ivana Šimíková

Členové rady z řad odborníků z jiných právnických osob:

doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc.	Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy (do 26.5.2021)
prof. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.	Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc.	Fakulta informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze (do 11.5.2021 místopředsedkyně Rady VÚPSV, v. v. i.)
PhDr. Zdenka Mansfeldová, CSc.	Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. v Praze

Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i.

předseda rady	Ing. Karel Tauchman, MPSV
místopředseda rady	PhDr. Jitka Slavíková, MPSV

členové rady:	Ing. Zdeněk Fidler, MPSV Ing. Štefan Duháň, MPSV Mgr. David Pospíšil, MPSV Ing. Jan Škorpík, MPSV Ing. Iva Veselá, VÚPSV, v. v. i. (do 27.6.2021)
---------------	---

Vědecká rada VÚPSV, v. v. i.

prof. PhDr. Tomáš Katrňák, Ph.D.	katedra sociologie, Masarykova univerzita v Brně
prof. Ing. Milan Žák, CSc.	Vysoká škola ekonomie a managementu v Praze
doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc.	katedra demografie, Vysoká škola ekonomická v Praze
Mgr. Daniel Gerbery, Ph.D.	Inštitút pre výzkum práce a rodiny v Bratislavě
doc. Mgr. Ing. Zuzana Machová, Ph.D.	Vysoká škola PRIGO v Havířově
doc. Ing. Tomáš Pavelka, Ph.D.	katedra manažerské ekonomie (FPH), Vysoká škola ekonomická v Praze

Ediční vědecká rada VÚPSV, v. v. i.

Ing. Martin Holub, Ph.D.	VÚPSV, v. v. i., Praha
doc. Ing. Robert Jahoda, Ph.D.	Masarykova univerzita, Brno
Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D.	Univerzita Karlova, Praha
Ing. Jan Mertl, Ph.D.	Vysoká škola finanční a správní, Praha
Ing. Jan Molek, CSc.	Jihočeská univerzita, České Budějovice
doc. Ing. Olga Poláková, CSc.	Metropolitní univerzita, Praha
doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.	VÚPSV, v. v. i., Praha
Ing. David Prušvic, Ph.D.	Ministerstvo financí ČR, Praha

Redakční rada

prof. PhDr. Tomáš Sirovátka, CSc.	předseda, MU (od 29.9.2021)
doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.	Slezská univerzita (předseda, VÚPSV do 29.9.2021)
doc. Adina Barbulescu, PhD	West University of Timisoara
Ing. Vlastimil Beran, Ph.D.	VÚPSV (od 20.7.2021)
doc. Ing. Marie Dohnalová, CSc. FHS UK	
doc. JUDr. Iva Fischerová, CSc.	MUP, o. p. s., VŠE
prof. Jason Heyes	Sheffield University
prof. JUDr. Vilém Kahoun, Ph.D.	ZSF JČU
prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc.	VŠE
Mgr. Aleš Kroupa	VÚPSV
PhDr. Věra Kuchařová, CSc.	VÚPSV

Wim Van Lancker, Ph.D.	KU Leuven (od 29.9.2021)
doc. Ing. Jitka Langhamrová, CSc.	VŠE
prof. Dr. Wim van Oorschot	Leuven University (do 20.7.2021)
prof. Ing. Eva Rievajová, Ph.D.	EU Bratislava (do 24.11.2021)
Mgr. Jana Paloncyová, Ph.D.	VÚPSV (od 20.7.2021)
doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.	VÚPSV
prof. Ing. Eva Rievajová, Ph.D.	EU Bratislava
Oksana Mikhaylovna Shubat, PhD	Ural Federal University
prof. dr hab. Marek Szczepański	Poznan University of Technology
prof. Ing. Jaroslav Vostatek, CSc.	VŠFS
Konstantinos N. Zafeiris, PhD	Democritus University of Thrace

4 Informace o vkladech do vlastního jmění

Účetní jednotka neeviduje žádné vklady do vlastního jmění

5 Účetní období

Účetní období je kalendářní rok od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021.

6 Informace o použitých obecných účetních zásadách a použitých účetních metodách, způsobu ocenění

Účetní jednotka při účtování postupuje v souladu s těmito předpisy ve znění jejich pozdějších úprav:

zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví,0

vyhláška č.504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, Českými účetními standardy č. 401 až 414 pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

V účetním období je vedeno podvojně účetnictví s využitím software EIS JASU – MÚZO Praha.

Účetním obdobím je kalendářní rok. VÚPSV, v. v. i. je čtvrtletním plátcem DPH.

O nákupu materiálu účtuje účetní jednotka přímo na vrub nákladových účtů.

Nakupované zásoby a nehmotný a hmotný majetek jsou oceňovány v pořizovacích cenách. Nebylo uplatněno ocenění reprodukční pořizovací cenou.

K pořízení majetku vlastní činností ani k jeho bezplatnému získání nedošlo.

Podle interní směrnice byl hmotný i nehmotný majetek účetně odepisován ve shodě s odpisovým plánem organizace po dobu 36 měsíců s čtvrtletní periodicitou. Drobný dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, pořízený do 31. 12. 2006, je veden na účtech 018 a 028 do vyřazení. Majetek v pořizovací hodnotě do hodnoty podle zákona č.586/1992 Sb. o daních z příjmů je od 1. 1. 2007 účtován výsledkově do nákladů a je veden v operativní evidenci majetku.

Hmotný majetek evidovaný v OE k 31.12.2021 4 841 149,60 Kč

Nehmotný majetek evidovaný v OE k 31.12.2021 2 333 525,84 Kč

Nebyly účtovány žádné opravné položky.

Účetní jednotka nemá žádný dlouhodobý finanční majetek.

Pohledávky i závazky jsou oceněny nominální hodnotou.

Přepočet zůstatků valutové pokladny byl proveden kurzem ČNB k rozvahovému dni.

K 31. 12. 2021 nebyly evidovány žádné pohledávky v cizí měně ve výši 49.008,51 Kč.

Účetní jednotka účelově určené veřejné prostředky, které nemohly být efektivně použity, převádí do fondu účelových prostředků, v případě již přijatých, ale zatím nepoužitých dotací, účtuje jako o výnosech příštích období.

7 Přehled jednotlivých položek dlouhodobého majetku

v tis. Kč	k 1. 1. 2021	Přírůsky	Úbytky	k 31. 12. 2021
Nehmotný majetek	2 795			2 795
Oprávky nehmotného majetku	-2 376		348	-2 724
Hmotný majetek	5 179		467	4 712
Oprávky hmotného majetku	-3 972	467	1 105	-4 610

8 Odměny za povinný audit roční účetní závěrky

Účetní jednotka ve sledovaném účetním období poskytla odměnu za povinný audit roční závěrky r. 2020 ve výši 50.000,- Kč (60.250,- vč. DPH).

9 Dluhy za sociální a zdravotní pojištění a daňové nedoplatky

Typ závazku	Částka	Datum vzniku závazku	Datum splatnosti závazku
Zdravotní pojištění	292 983	31. 12. 2021	20. 01. 2022
Sociální pojištění	676 673	31. 12. 2021	20. 01. 2022
Daň zálohová	196 921	31. 12. 2021	20. 01. 2022
Daň srážková	8 345	31. 12. 2021	20. 01. 2022
Daň z přidané hodnoty	85 244	31. 12. 2021	25. 01. 2022

10 Přehled finančních závazků neuvedených v rozvaze

Účetní jednotka neeviduje žádné závazky, které by nebyly uvedeny v rozvaze.

11 Výsledek hospodaření v členění jednotlivých druhů činností

Výsledek hospodaření z hlavní činnosti je nulový. Účetní jednotka v roce 2021 vykonávala další činnost v objemu 200.000,- Kč, jejíž výsledek hospodaření je také nulový. Žádnou vedlejší hospodářskou činnost v r. 2021 nevykonávala.

V průběhu roku 2021 měla organizace výnosy z těchto zdrojů:

- ✓ institucionální dotace na rozvoj v. v. i.
- ✓ účelové dotace TAČR, MV ČR
- ✓ dotace z Operačního programu Zaměstnanost
- ✓ dotace z Fondů EHP a Norska
- ✓ zahraniční granty a zakázky
- ✓ tuzemské zakázky, tržby z prodeje publikací a časopisu

12 Osobní náklady

Průměrný přepočtený počet úvazku v roce 2021	Průměrný přepočtený počet úvazků v roce 2020
47,66	56,39
Z toho řídících	Z toho řídících
1	1
pověřen řízením PhDr. David Michalík, Ph.D. DBA (do 30.9.2021)	pověřena řízením Mgr. Jaromíra Kotíková (do 30.6.2020)
ředitel Ing. Robin Maialeh, Ph.D. (od 1.10.2021)	pověřen řízením PhDr. David Michalík, Ph.D. DBA (od 1.7.2020)

	2021	2020
Osobní náklady zaměstnanců v tis. Kč	36 921	53 981
z toho:		
Mzdové náklady	24 908	36 476
OON – Dohody o provedení práce	908	3 207
OON – Dohody o pracovní činnosti	635	688
Odstupné	941	0
Náhrady za DPN	61	45
Zdravotní pojištění	2 357	3 370
Sociální pojištění	6 494	9 285
Odvod do sociálního fondu	499	730
Ostatní zákonné náklady	118	180

Členům orgánů v roce 2021 nebyly poskytnuty žádné odměny ani funkční požitky, nebyly jim poskytnuty žádné půjčky, úvěry, záruky či jiná plnění.

13 Způsob zjištění základu daně a přehled daňových úlev a jejich využití

Výsledek hospodaření 0,00 Kč je zvýšen o daňově neuznatelné výdaje 38 044,44 Kč a rozdíl, o který odpisy DHM a DNM v účetnictví převyšují odpisy daňové 1 425 734,92 Kč a snížen o zúčtování fondu reprodukce majetku pořízeného z dotace 1 403 818,74 Kč. Ve smyslu ustanovení § 20 odst. 7, zákona o daních z příjmů č.586/1992 Sb., v platném znění, byl základ daně snížen o 59 960,- Kč, výsledná daňová povinnost za rok 2021 je 0 Kč.

V přiznání k dani z příjmů PO za 2020 byla uplatněna daňová úspora ve výši 1 788,28 Kč. V roce 2021 byla tato úspora v plné výši použita ke krytí osobních nákladů na vědecko-výzkumné činnosti.

14 Významné položky rozvahy a výkazu zisku a ztráty

Účetní jednotka vykazuje z přijatých dotací ve výkazu zisku a ztráty v tis. Kč:

	Přijaté dotace v r. 2021	Dotace vykázané ve výkazu zisku a ztráty v r. 2021
Institucionální podpora	30 600	32 859

Projekty TAČR	1 351	1 305
Projekt MV ČR	2 107	1 887
Projekty OPZ	0	4 015
Projekt Fondu EHP a Norska	0	4 952

Institucionální podpora		
Použití FÚP z r. 2020	Zúčtování FRM	Převod do FÚP pro 2022
1 747	1 404	892

15 Události mezi rozvahovým dnem a datem sestavení závěrky

Mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky nedošlo k významným událostem majícím vliv na věrný obraz výsledku hospodaření.

16 Přehled o přijatých a poskytnutých darech

Účetní jednotka během účetního období neposkytla žádné dary a přijala dar od MPSV v hodnotě 13 000 Kč ve formě antigenních testů.

17 Přehled o veřejných sbírkách

Během účetního období účetní jednotka neuspořádala žádnou veřejnou sbírku.

18 Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období

Výsledek hospodaření za účetní období 2020 byl nulový.

19 Následné události

Vedení ústavu zvažilo potenciální dopady COVID19 na své aktivity a dospělo k závěru, že nemají významný vliv na předpoklad nepřetržitého trvání ústavu. Vzhledem k tomu byla účetní závěrka k 31.12.2021 zpracována za předpokladu, že VÚPSV, v. v. i. bude nadále schopen pokračovat ve své činnosti.

Protože se situace neustále vyvíjí, vedení ústavu není v současné době schopné spolehlivě kvantifikovat potencionální dopady těchto událostí na ústav. Jakékoliv negativní vlivy, respektive případné ztráty, zahrne ústav do účetnictví a účetní závěrky v roce 2022.

V Praze dne 6. 4. 2022

Sestavila:
Ing. Iva Veselá

Podpis odpovědné osoby:
Ing. Robin Maialeh, Ph.D.

Stanovisko Dozorčí rady VÚPSV

V Praze dne 15. 6. 2022

S t a n o v i s k o **Dozorčí rady VÚPSV, v. v. i.,** **k návrhu Výroční zprávy o činnosti a hospodaření VÚPSV, v. v. i.,** **za rok 2021 a k účetní závěrce za rok 2021**

V souladu s povinnostmi stanovenými Dozorčí radě zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, přezkoumala Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i., návrh Výroční zprávy VÚPSV, v. v. i., za rok 2021. K dispozici měla tyto podklady:

- návrh Výroční zprávy o činnosti a hospodaření VÚPSV, v. v. i., za rok 2021,
- roční účetní závěrku VÚPSV, v. v. i., za rok 2021,
- zprávu nezávislého auditora Ing. Václava Forejta (TRIGGA AUDIT – CZ s. r. o.) určenou pro VÚPSV, v. v. i.

Po zhodnocení těchto podkladů Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i., konstatovala, že na základě poskytnutých informací ve Výroční zprávě o činnosti a hospodaření VÚPSV, v. v. i., za rok 2021 se hospodaření VÚPSV, v. v. i., v roce 2021 uskutečnilo v souladu s obecně závaznými právními předpisy, a že účetní závěrka zobrazuje správně majetek, závazky, vlastní jmění, finanční situaci a výsledek hospodaření. Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i., neshledala porušení zásad řádného využívání majetku instituce k realizaci její hlavní činnosti a ani ohrožení účelu, ke kterému byla instituce zřízena.

K výsledkům hospodaření ústavu Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i., nemá připomínky a bere na vědomí závěry nezávislého auditora.

Stanovisko Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i., schválila na svém řádném zasedání dne 15. 6. 2022.

Ing. Karel T a u c h m a n
předseda Dozorčí rady VÚPSV, v. v. i.

Zpráva o činnosti Dozorčí rady VÚPSV

V Praze dne 15. 6. 2022

Zpráva o činnosti Dozorčí rady Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i., v roce 2021

Členy Dozorčí rady VÚPSV, v. v. i., k 31. prosinci 2021 byli:

- Ing. Karel Tauchman – předseda rady,
- PhDr. Jitka Slavíková – místopředsedkyně rady,
- Ing. Štefan Duháň,
- Mgr. David Pospíšil (do 15. 8. 2021),
- Ing. Zdeněk Fidler,
- Ing. Jan Škorpík,
- Ing. Iva Veselá (do 27. 6. 2021).

Výše jmenovaní členové jsou bezúhonní a splňují podmínky bodů (4) a (5) § 17 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění. Uvedené fyzické osoby jsou způsobilé k právním úkonům, nebyly pravomocně odsouzeny za trestné činy, jejichž skutková podstata souvisí s předmětem činnosti VÚPSV, v. v. i., a nebyla jim uložena sankce podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon odborné činnosti související s předmětem činnosti veřejné výzkumné instituce.

V hodnoceném období se Dozorčí rada VÚPSV, v. v. i., sešla na jednom zasedání, na kterém:

- projednala a schválila Zprávu o činnosti Dozorčí rady VÚPSV, v. v. i., v roce 2020,
- projednala a schválila Stanovisko Dozorčí rady VÚPSV, v. v. i., k Výroční zprávě o činnosti a hospodaření VÚPSV, v. v. i., za r. 2020,
- projednala hospodaření VÚPSV, v. v. i., v roce 2020,
- projednala Plán činnosti VÚPSV, v. v. i., na rok 2021,
- projednala Návrh rozpočtu na rok 2021,
- projednala výsledky průběžného hodnocení plnění dlouhodobé koncepce rozvoje organizace VÚPSV, v. v. i.

Ing. Karel T a u c h m a n
předseda Dozorčí rady VÚPSV, v. v. i.